

POROČILO O UPRAVLJANJU Z JAVNIM DOLGOM REPUBLIKE SLOVENIJE

2013

Poročilo Ministrstva za finance Republike Slovenije o dolgu državnega proračuna Republike Slovenije, dolgu pravnih oseb javnega sektorja iz 87. člena Zakona o javnih financah, dolgu države po metodologiji presežnega primanjkljaja in dolga (ESA 95) in poroštvih in jamstvih Republike Slovenije.

V skladu s transparentnostjo javnih financ Ministrstvo za finance Republike Slovenije s Poročilom o upravljanju javnega dolga Republike Slovenije za leto 2013 seznanja Vlado Republike Slovenije in Državni zbor z delom na tem področju. Poročilo je dokument, ki se na Ministrstvu za finance pripravlja v direktoratu za zakladništvo in direktoratu za javno premoženje in finančni sistem ter zajema dogajanja v letu 2013 na področju dolga državnega proračuna Republike Slovenije, dolga pravnih oseb javnega sektorja iz 87. člena Zakona o javnih financah, dolga države po metodologiji presežnega primanjkljaja in dolga (ESA 95) in poroštev in jamstev Republike Slovenije.

KAZALO

1	UVOD	1
1.1	Mednarodno okolje	1
1.2	Ocena kreditnega tveganja dolgoročnega zunanjega dolga.....	3
1.2.1	Ocena kreditnega tveganja Republike Slovenije v letu 2013	4
1.2.2	Mednarodna primerjava.....	4
1.3	Dolg državnega proračuna	5
2	OSNOVNA NAČELA IN STRATEŠKI CILJI ZADOLŽEVANJA IN UPRAVLJANJA Z DOLGOM DRŽAVNEGA PRORAČUNA	8
3	ZADOLŽEVANJE RS V LETU 2013 PO 81. ČLENU ZAKONA O JAVNIH FINANCAH.....	11
3.1	Obseg zadolževanja za potrebe izvrševanja financiranja proračuna Republike Slovenije za leto 2013 in odplačila glavnice naslednjih dveh proračunskih let.....	12
3.2	Instrumenti zadolževanja proračuna Republike Slovenije.....	16
3.2.1	Kratkoročno zadolževanje s 3-, 6- in 12-mesečnimi zakladnimi menicami	16
3.2.2	Kratkoročno zadolževanje s posojili EZRD	22
3.2.3	Zadolževanje z 18-mesečnimi zakladnimi menicami.....	22
3.2.4	Dolgoročno zadolževanje z obveznicami in posojili	23
3.2.5	Dodatne izdaje vrednostnih papirjev na osnovi 13. odstavka 39. člena ZIPRS 1314	25
3.3	Trgovanje z vrednostnimi papirji Republike Slovenije.....	27
4	UPRAVLJANJE Z DOLGOM.....	33
4.1	Odkup 18-mesečnih zakladnih menic	33
4.2	Valutna zamenjava USD obveznosti v EUR.....	34
4.2.1	Pogodbena podlaga za izvedbo valutne zamenjave za 5 in 10-letno tranšo izdaje obveznic.....	35
5	POMOČ GRČIJI	37
6	DOLG DRŽAVNEGA PRORAČUNA REPUBLIKE SLOVENIJE.....	40

6.1	Osnovne značilnosti gibanja dolga državnega proračuna Republike Slovenije za obdobje 1993 do 2013	42
6.2	Osnovne značilnosti dolga državnega proračuna Republike Slovenije v letu 2013 .	43
7	DOLG PRAVNIH OSEB JAVNEGA SEKTORJA IZ 87. ČLENA ZAKONA O JAVNIH FINANCAH.....	48
7.1	Pojem pravnih oseb javnega sektorja iz 87. člena ZJF	48
7.2	Pravne podlage nadzora in spremljanja zadolževanja pravnih oseb iz 87. člena ZJF	48
7.3	Definicija zadolžitve.....	49
7.4	Gibanje zadolženosti pravnih oseb iz 87. člena ZJF v preteklih letih, stanje zadolžitve v letu 2013 in struktura zadolžitve	50
7.5	Izkoriščenost kvote zadolžitve pravnih oseb iz 87. člena ZJF v letu 2013	55
8	DOLG SEKTORJA DRŽAVA (ESA - 95).....	57
9	POROŠTVA IN JAMSTVA REPUBLIKE SLOVENIJE	61
9.1	Pravne podlage za izdajanje državnih poroštev	61
9.1.1	Državna poročstva izdana na podlagi splošnih poroštenih zakonov	61
9.1.2	Državna poročstva izdana na podlagi posebnih poroštenih zakonov	65
9.2	Izdana poročstva in jamstva Republike Slovenije v letu 2013	65
9.3	Unovčena poročstva in jamstva Republike Slovenije v letu 2013	68
9.4	Izterjava terjatev regresnih zahtevkov iz unovčenih poroštev in jamstev Republike Slovenije v letu 2013	71
9.5	Stanje poroštev in jamstev Republike Slovenije	73
10	PRIMERJAVA NEKATERIH KAZALCEV DOLGA MED DRŽAVAMI EMU	76
11	PRILOGA.....	I
11.1	Tabele	I
11.2	Standardna klasifikacija institucionalnih sektorjev (SKIS).....	XI

KAZALO TABEL

Tabela 1-1: Gibanje ocen dolgoročne kreditne sposobnosti Slovenije v letu 2013	4
Tabela 1-2: Primerjava ocen dolgoročnega kreditnega tveganja nekaterih EU držav za leti 2012 in 2013	5
Tabela 3-1: Realizirano zadolževanje Republike Slovenije v letu 2013 (v EUR)	16
Tabela 3-2: Realizirano kratkoročno zadolževanje s trimesečnimi zakladnimi menicami v letu 2013..	16
Tabela 3-3: Realizirano kratkoročno zadolževanje s šestmesečnimi zakladnimi menicami v letu 2013	17
Tabela 3-4: Realizirano kratkoročno zadolževanje z dvanajstmesečnimi zakladnimi menicami v letu 2013	17
Tabela 3-5: Struktura kupcev trimesečnih zakladnih menic izdanih v letu 2013 na primarnem trgu glede na SKIS (v %)	21
Tabela 3-6: Struktura kupcev šestmesečnih zakladnih menic izdanih v letu 2013 na primarnem trgu glede na SKIS (v %)	22
Tabela 3-7: Struktura kupcev dvanajstmesečnih zakladnih menic izdanih v letu 2013 na primarnem trgu po letih, glede na SKIS (v %)	22
Tabela 3-8: Realizirano zadolževanje z osemnajstmesečnimi zakladnimi menicami v letu 2013.....	23
Tabela 3-9: Realizirano zadolževanje z izdajami obveznic RS v letu 2013	24
Tabela 3-10: Pregled najetih posojil v letu 2013	25
Tabela 3-11: Obveznice izdane na osnovi 13. odstavka 39. člena ZIPRS1314 dne 12.12.2013	26
Tabela 3-12: Obveznice izdane na osnovi 13. odstavka 39. člena ZIPRS1314 dne 18.12.2013	26
Tabela 3-13: Zakladne menice izdane na osnovi 13. odstavka 39. člena ZIPRS1314 dne 18. 12. 2013 ...	26
Tabela 3-14: Trgovanje z vsemi državnimi obveznicami v letih od 2005 do 2013 na borznem trgu.....	27
Tabela 6-1: Dolg državnega proračuna Republike Slovenije v letu 2013	40
Tabela 6-2: Spremembe stanja dolga državnega proračuna RS v letu 2013	41
Tabela 6-3: Dolg državnega proračuna RS po letih	44
Tabela 6-4: Struktura dolga državnega proračuna RS glede na instrument zadolžitve	45
Tabela 6-5: Struktura dolga državnega proračuna RS glede na ročnost do zapadlosti	45
Tabela 6-6: Tehtano povprečje ročnosti do zapadlosti dolga državnega proračuna RS	45
Tabela 6-7: Struktura dolga državnega proračuna RS glede na vrsto instrumenta oziroma obrestno mero	46
Tabela 6-8: Valutna struktura dolga državnega proračuna Republike Slovenije glede na valuto zadolžitve	47
Tabela 7-1: Stanje dolga pravnih oseb iz 87. člena ZJF 2000 – 2013	50

Tabela 7-2: Stanje dolga pravnih oseb iz 87. člena ZJF na dan 31. 12. 2013 po ročnosti.....	51
Tabela 7-3: Stanje dolga pravnih oseb iz 87. člena ZJF na dan 31. 12. 2013 po vrsti dolga	51
Tabela 7-4: Stanje dolga pravnih oseb iz 87. člena ZJF na dan 31. 12. 2013 razdeljen na notranji/zunanji dolg	52
Tabela 7-5: Stanje dolga pravnih oseb iz 87. člena ZJF na dan 31. 12. 2013 razdeljen po instrumentu zadolžitve	52
Tabela 7-6: Stanje dolga pravnih oseb iz 87. člena ZJF na dan 31. 12. 2013 razdeljen glede na valuto zadolžitve	53
Tabela 7-7: Stanje dolga pravnih oseb iz 87. člena ZJF na dan 31. 12. 2013 po dejavnostih pravnih oseb	54
Tabela 7-8: Stanje dolga pravnih oseb iz 87. člena ZJF na dan 31. 12. 2013 glede na razvrstitev pravnih oseb po Standardni klasifikaciji institucionalnih sektorjev	55
Tabela 8-1: Dolg države po metodologiji presežnega primanjkljaja in dolga (ESA – 95)	59
Tabela 8-2: Dolg države po metodologiji presežnega primanjkljaja in dolga (ESA – 95)	60
Tabela 9-1: Izdana poročstva RS v letu 2013 po pravni podlagi	65
Tabela 9-2: Izdana poročstva RS v letu 2013 po dolžnikih	67
Tabela 9-3: Unovčitev državnih poroštev in jamstev v letu 2013	68
Tabela 9-4: Izterjava terjatev regresnih zahtevkov v letu 2013.....	72
Tabela 9-5: Stanje državnih poroštev in jamstev v letih od 2000 do 2013.....	75
Tabela 10-1: Primerjava nekaterih kazalcev dolga med državami članicami EMU za leto 2013.....	76
Tabela 11-1: Dolg državnega proračuna Republike Slovenije po letih v %	I
Tabela 11-2: Dolg državnega proračuna Republike Slovenije po letih v % BDP	II
Tabela 11-3: Dolg državnega proračuna RS po letih v skladu z metodologijo GFS	III
Tabela 11-4: Račun financiranja državnega proračuna Republike Slovenije 2001-2013 – zadolževanje IV	
Tabela 11-5: Račun financiranja državnega proračuna Republike Slovenije 2001-2013 - odplačilo dolga	V
Tabela 11-6: Pregled vseh izdanih obveznic Republike Slovenije do 31. 12. 2013	VI
Tabela 11-7: Struktura dolga državnega proračuna Republike Slovenije glede na ročnost ob izdaji	X

KAZALO GRAFOV

Graf 1-1: Zahtevana donosnost 10-letnih obveznic izbranih držav evroobmočja	2
Graf 1-2: Doseganje Maastrichtskih kriterijev po državah članicah EU za leto 2013	3
Graf 1-3: Struktura dolga državnega proračuna Republike Slovenije za obdobje 1993–2013.....	6
Graf 1-4: Gibanje obresti državnega proračuna RS v % BDP in % proračunskih odhodkov	6
Graf 1-5: Gibanje dolga državnega proračuna RS in deleža dolga v % BDP	7
Graf 3-1: Na avkcijah vpisani znesek po vrstah zakladnih menic v letu 2013	18
Graf 3-2: Primerjava ponujenih zneskov in zahtevanih donosnosti 3-mesečnih zakladnih menic v času glede na domicil ponudnikov	18
Graf 3-3: Primerjava ponujenih zneskov in zahtevanih donosnosti 6-mesečnih zakladnih menic v času glede na domicil ponudnikov	19
Graf 3-4: Primerjava ponujenih zneskov in zahtevanih donosnosti 12-mesečnih zakladnih menic v času glede na domicil ponudnikov	20
Graf 3-5: Krivulje povprečnih obrestnih mer ob izdajah zakladnih menic po letih v obdobju od leta 2006 do 2013	20
Graf 3-6: Primerjava ponujenih zneskov in zahtevanih donosnosti 18-mesečnih zakladnih menic v času, glede na domicil ponudnikov	23
Graf 3-7: Institucionalna in regionalna struktura investitorjev USD obveznice	24
Graf 3-8: Borzni trg – vrednostni obseg prometa in število transakcij z državnimi obveznicami po letih	28
Graf 3-9: Borzni trg – vrednostni obseg prometa in število transakcij z obveznicami po mesecih v letu 2013	28
Graf 3-10: Borzni trg – vrednostni obseg prometa in število transakcij po posameznih državnih obveznicah v letu 2013 (enostransko).....	29
Graf 3-11: Vrednostni obseg prometa primarnih vpisnikov z vrednostnimi papirji RS na MTS Slovenija in ostalem sekundarnem trgu (OTC) v letu 2013	29
Graf 3-12: Zahtevana donosnost državnih obveznic, denominiranih v USD, v letu 2013.....	31
Graf 3-13: Zahtevna donosnost državnih obveznic, denominiranih v EUR, v letu 2013.....	31
Graf 3-14: Razmiki nad referenčno 10-letno EUR obveznico po državah.....	32
Graf 3-15: Zahtevana donosnost referenčnih 10-letnih EUR obveznic po državah.....	32
Graf 6-1: Dinamika sprememb stanj dolga državnega proračuna RS za obdobje 2000–2013	41
Graf 6-2: Struktura dolga državnega proračuna RS za obdobje 1993–2013.....	42
Graf 6-3: Struktura dolga državnega proračuna RS v letih 2000 – 2013 glede na rezidentstvo investitorjev ob zadolžitvi.....	43

Graf 7-1: Stanje dolga pravnih oseb iz 87. člena ZJF 2000-2013.....	50
Graf 7-2: Stanje dolga pravnih oseb iz 87. člena ZJF na dan 31. 12. 2013 po dejavnostih pravnih oseb	54
Graf 9-1: Izdana poročta RS v letu 2013 po pravni podlagi	66
Graf 9-2: Izdana poročta RS v letu 2013 po dolžnikih	67
Graf 9-3: Unovčitve državnih poroštev in jamstev v letih 2000 do 2013	71
Graf 9-4: Izterjava terjatev regresnih zahtevkov v letu 2013.....	73
Graf 9-5: Stanje državnih poroštev in jamstev v letih od 2000 do 2013 – delež v BDP	74

1 UVOD

1.1 Mednarodno okolje

Leto 2013 je zaznamovalo negotovo okolje, vendar je bilo tekom leta v evroobmočju že zaznati postopno oživljanje tako domačega kot tujega povpraševanja. Povprečna medletna inflacija je leta 2013 znašala 1,4 %, v primerjavi z 2,5 % v letu 2012. Glavni vzrok za nizko inflacijo v evroobmočju je bilo močno znižanje inflacije cen energentov in hrane. Gospodarska rast v evroobmočju se je v letu 2013 glede na leto 2012 nekoliko okrepila, vendar je bila še vedno negativna v višini 0,4 %, medtem ko je v letu 2012 znašala 0,3 odstotne točke manj.

Z namenom ohranjanja cenovne stabilnosti in podpore gospodarski rasti je ECB tekom leta 2013 dvakrat znižala ključne obrestne mere ECB. Maja je obrestno mero za operacije glavnega refinanciranja znižala za 25 bazičnih točk, obrestno mero za odprto ponudbo mejnega posojila pa za 50 bazičnih točk. Novembra je obrestni meri znižala še za 25 bazičnih točk. Ključne obrestne mere je nato do konca leta ohranjala na nizki ravni: 0,25 % za operacije glavnega refinanciranja, 0,00 % za odprto ponudbo mejnega depozita in 0,75 % za odprto ponudbo mejnega posojila.

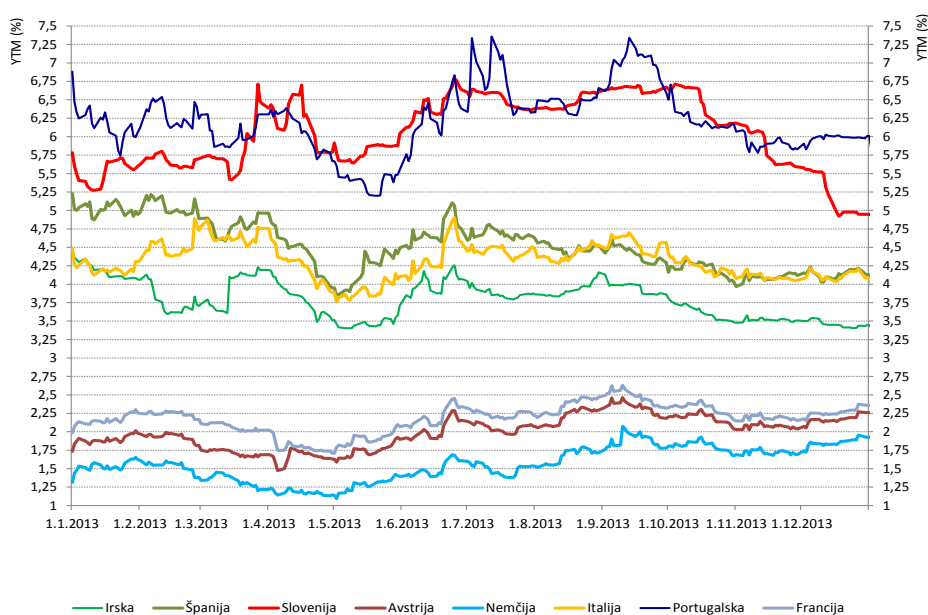
V obdobju od januarja do maja 2013 so v evroobmočju slabi makroekonomski obeti vplivali na zahtevano donosnost dolgoročnih državnih obveznic z visoko bonitetno oceno. K temu je dodatno pripomogla tudi sklenitev paketa finančne pomoči za Ciper, ki je države z nižjimi bonitetami postavila v bolj tvegano skupino ter vlagatelje preusmerila k varnim naložbam državnih obveznic z visoko boniteto. Tako je zahtevana donosnost obveznic teh držav v začetku maja padla na zelo nizko raven (10-letna obveznica Nemčije je dosegla 1,1 %, medtem ko je leto začela z 1,4 %; 10-letna obveznica Avstrije je maja dosegla 1,6 %, medtem ko je bila v začetku leta 1,8 %, ter francoska 10-letna obveznica, ki je maja padla na 1,7 % z 2,0 % v začetku leta). Za ZDA so bile makroekonomske napovedi v začetnih mesecih leta nekoliko bolj previdne, zato se je tudi donosnost 10-letnih državnih obveznic v istem obdobju zmanjšala nekoliko manj izrazito.

V obdobju od začetka maja do decembra 2013 so se obrestne mere na trgu dolgoročnih državnih obveznic z visoko boniteto v evroobmočju in ZDA močno zvišale. Razmiki med zahtevanimi donosnostmi obveznic razvitih in manj razvitih držav evroobmočja so se zmanjšali, saj so investitorji čedalje bolj zaupali strukturnim programom, ki so jih uvajale tako posamezne države, kot Evropska unija. Povprečni čas do dospelja novo-izdanih obveznic se je povečeval. Na zvišanje obrestnih mer so vplivale predvsem namere ameriške centralne banke, da bo v okviru programa kvantitativnega popuščanja nekoliko zmanjšala obseg nakupov obveznic. Deloma je vpliv teh namer omilila ECB, ko je julija predstavila svoje ocene, da bodo obrestne mere ECB daljše obdobje ostale na takratni ali še nižji ravni. Kljub temu so ob koncu leta zahtevane donosnosti večine držav dosegle najvišjo raven v letu 2013. Nemška 10-letna obveznica, na primer, je konec leta imela donos 1,9 %, avstrijska 2,4 % ter francoska ravno tako.

Države, ki so bile deležne paketa evropske pomoči, so leta 2013 že začele kazati znake okrevanja in večje samostojnosti pri reševanju težav. Tako je Irska v letu 2012 začela z

izdajami 3-mesečnih zakladnih menic, v januarju 2013 pa je na sindiciran način reodprla 5-letno obveznico in zbrala 2,5 milijard EUR. V marcu 2013 je sledila izdaja 10-letne obveznice v višini 5 milijard EUR. Tudi Portugalska je po dveh letih, od kar je zaprosila za pomoč, v maju 2013 ponovno izdala 10-letno obveznico v višini 3 milijard EUR. V sredini leta je že imela pokrite potrebe po financiranju tekočega leta. Grčija se je pospešeno pripravljala, da bo do konca leta 2014 lahko ponovno vstopila na trg z izdajami obveznic. Evropska unija je Cipru v prvi polovici leta 2013 odobrila finančno pomoč. Tako je v letu 2013 ciprska vlada sledila predpisanemu programu, da okrepi in oživi finančni sektor, javno financiranje zdravstva ter izvaja pomembne gospodarske reforme.

Graf 1-1: Zahtevana donosnost 10-letnih obveznic izbranih držav evroobmočja

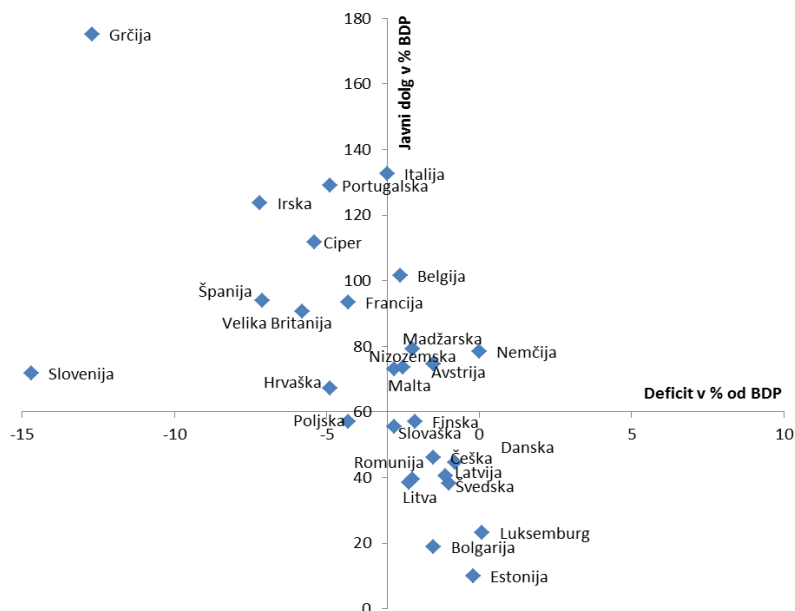
Vir: Bloomberg.

Javnofinančni primanjkljaj 28 držav Evropske unije se je leta 2013 zmanjšal za 0,6 odstotne točke na 3,3 % BDP, kar je posledica nadaljevanja strukturnih reform in ukrepov za javnofinančno konsolidacijo, ki so jih države vpeljale v odgovor na oteženo dostopanje do dolžniških kapitalskih trgov. Zmanjšanje proračunskega primanjkljaja je bila posledica tako višjih javnofinančnih prihodkov, kot tudi znižanja deleža odhodkov. Po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije je javnofinančni primanjkljaj Slovenije v letu 2013 znašal 14,7 %, kar je za 10,7 odstotnih točk višje kot leta 2012, pri čemer je le-ta vključeval enkratne učinke, povezane z rekapitalizacijo bank, do katere je prišlo konec leta 2013. Javnofinančni prihodki 28 držav EU v letu 2013 so znašali 45,7 % BDP, javnofinančni odhodki so znašali 49,0 % BDP.

Javni dolg je v 28 državah Evropske unije v letu 2013 porasel na 87,1 % BDP s 85,2 % BDP leta 2012, medtem ko v evroobmočju z 90,7 % na 92,6 %. Dolg se je povečal v 23 državah EU. Največjim porastom so bile izpostavljene Ciper (25,1 odst. točke), Grčija (17,9 odst. točke), Slovenija (17,3 odst. točke) in Hrvaška (11,2 odst. točke). Konec leta 2013 so najnižji dolg izkazovale Estonija (10 %), Bolgarija (18,9 %) in Luksemburg (23,1 %). Dolg se je glede na leto 2012 znižal v naslednjih šestih državah EU: Latviji, Nemčiji, Litvi, na Danskem, na Madžarskem ter na Češkem. Dolg sektorja države je leta 2013 v Sloveniji znašal 71,7 % BDP.

Spodnji graf prikazuje razvrstitev držav EU glede na njihovo višino deficita in dolga ter njihovo umestitev glede na Maastrichtske kriterije (odstotek deficita v BDP je 3 %, odstotek dolga v BDP je 60 %).

Graf 1-2: Doseganje Maastrichtskih kriterijev po državah članicah EU za leto 2013

Vir: Eurostat, podatki na dan 23.4.2014.

1.2 Ocena kreditnega tveganja dolgoročnega zunanjskega dolga

Eno izmed meril zmožnosti izpolnjevanja obveznosti države so tudi kreditne ocene za dolgoročno zadolževanje, ki jih dodeljujejo mednarodne agencije za ocenjevanje kreditnega tveganja (rating agencije). Pri ocenjevanju sposobnosti države, da bo vrnila izposojena sredstva, ocenjujejo rating agencije predvsem:

- ekonomsko moč in raven bogastva;
- institucionalno trdnost;
- finančno moč države;
- verjetnost pomembnih negativnih dogodkov.

Republika Slovenija ima za ocenjevanje kreditne sposobnosti (kreditni rating) od leta 1996 sklenjene pogodbe s tremi splošno priznanimi agencijami, ki so registrirane za izdelavo ratingov. Te so: Standard&Poor's, Moody's in Fitch.

Poleg tega so v letu 2013 izdelale ali vzdrževale nenaročeno (angl. unsolicited) kreditno oceno še japonski agenciji JCRA in R&I, korejska agencija NICE ter agencija Feri iz Nemčije.

1.2.1 Ocena kreditnega tveganja Republike Slovenije v letu 2013

Od nastopa finančne in gospodarske krize se je politika agencij spremenila. Agencije sedaj spremljajo dogajanje in spreminjajo ocene večkrat letno, in sicer v odvisnosti od stanja subjekta, ki ga ocenjujejo, pa tudi okolja, v katerem deluje. Zaradi tveganja slabše rasti v glavnih gospodarskih partnericah, negotovih makroekonomskih obetov v območju evra, odloženih rešitev v bančnem sektorju ter politične negotovosti so bonitetne agencije tudi v letu 2013 znižale kreditno oceno Republiki Sloveniji.

Glavni poudarki in razlogi, na podlagi katerih so agencije utemeljile zmanjšanje dolgoročne kreditne ocene Republike Slovenije, so naslednji:

- (1) poglobljanje težav bančnega sektorja, ki je nakazovalo na večji obseg potrebnih sredstev za dokapitalizacijo bank, kot so jo v začetku leta uradno ocenjevali, kar bi dodatno obremenilo javne finance in povečalo javni dolg,
- (2) šibki izgledi za rast majhnega odprtega gospodarstva Slovenije ob upoštevanju negotove gospodarske aktivnosti v evro območju,
- (3) šibkost koalicijskih vlad z vidika zagotavljanja politične stabilnosti.

Pregled dinamike spreminjanja kreditne ocene Republike Slovenije za dolgoročni dolg v letu 2013 je razviden iz spodnje tabele.

Tabela 1-1: Gibanje ocen dolgoročne kreditne sposobnosti Slovenije v letu 2013

Datum kreditne ocene	Standard&Poor's	Moody's	Fitch
12. februar	A- (znižanje ocene)		
30. april	Ba1 (znižanje ocene)		
17. maj	BBB+ (znižanje ocene)		

Vir: Poročila bonitetnih agencij.

1.2.2 Mednarodna primerjava

Bonitetne ocene evropskih držav so se v letu 2013 pri nekaterih državah ponovno znižale, vendar zniževanje bonitetnih ocen ni bilo tako intenzivno kot v letu 2012. V dinamiki bonitetnih ocen so se tekom leta že kazali učinki izvedenih strukturnih reform ter okrevanje nekaterih gospodarstev.

Tabela 1-2: Primerjava ocen dolgoročnega kreditnega tveganja nekaterih EU držav za leti 2012 in 2013

Država	2013			2012		
	Standard& Poor's	Moody's	Fitch	Standard& Poor's	Moody's	Fitch
Belgija	AA	Aa3	AA	AA	Aa3	AA
Danska	AAA	Aaa	AAA	AAA	Aaa	AAA
Nemčija	AAA	Aaa	AAA	AAA	Aaa	AAA
Grčija	B-	Caa3	B-	B-	C	CCC
Španija	BBB-	Baa3	BBB	BBB-	Baa3	BBB
Francija	AA	Aa1	AA+	AA+	Aa1	AAA
Irska	BBB+	Ba1	BBB+	BBB+	Ba1	BBB+
Italija	BBB	Baa2	BBB+	BBB+	Baa2	A-
Luksemburg	AAA	Aaa	AAA	AAA	Aaa	AAA
Nizozemska	AA+	Aaa	AAA	AAA	Aaa	AAA
Avstrija	AA+	Aaa	AAA	AA+	Aaa	AAA
Portugalska	BB	Ba3	BB+	BB	Ba3	BB+
Finska	AAA	Aaa	AAA	AAA	Aaa	AAA
Švedska	AAA	Aaa	AAA	AAA	Aaa	AAA
Združeno kraljestvo	AAA	Aa1	AA+	AAA	Aaa	AAA
Ciper	B-	(P)Caa3	B-	CCC+	(P)B3	BB-
Malta	BBB+	A3	A	A-	A3	A+
Slovaška	A	A2	A+	A	A2	A+
Slovenija	A-	Ba1	BBB+	A	Baa2	A-

Vir: Bloomberg, stanje na dan 31.12.2012 in 31.12.2013.

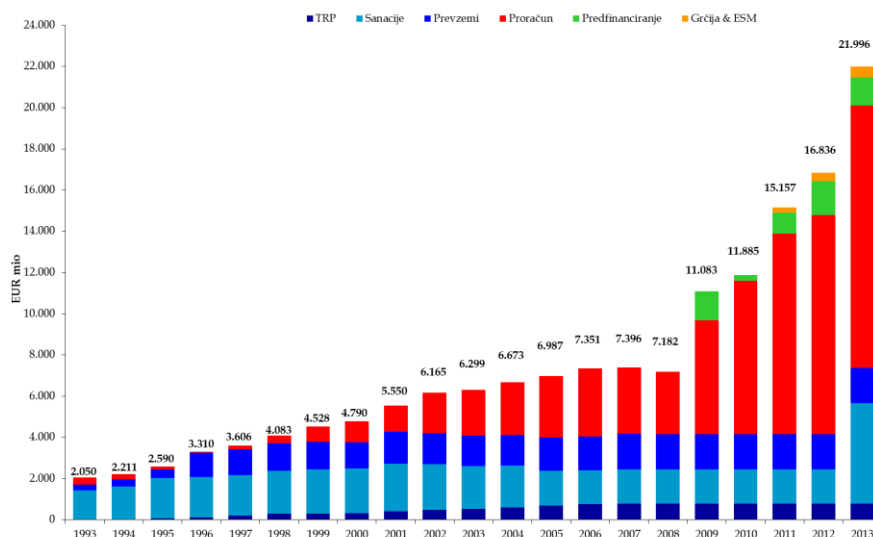
1.3 Dolg državnega proračuna

Na nastanek in gibanje dolga državnega proračuna Republike Slovenije je v obdobju od nastanka samostojne države Slovenije vplivalo več faktorjev, in sicer :

- prevzemi dela dolga bivše SFRJ v procesu sukcesije po njenem razpadu ter prevzemi dolga pravnih subjektov,
- dolg zaradi programa sanacije bančnega in realnega sektorja,
- financiranje posebnih razvojnih programov,
- financiranje primanjkljaja državnega proračuna ter
- v zadnjih letih tudi dodatno zadolževanje za t. i. predfinanciranje za odplačilo dolga iz naslova glavnice za obdobja naslednjih dveh let in vi) od leta 2010 sredstva, namenjena za pomoč državam članicam evropske unije (neposredna pomoč Grčiji in pomoč preko evropskih mehanizmov za stabilnost) (graf 1-3). Prav tako sta na povečanje dolga v

preteklem obdobju vplivala indeksacija glavnice (TOM) in vrednostne spremembe (posledica gibanja tečajev), ki izhajata iz različnih lastnosti instrumentov zadolževanja v portfelju. V letu 2013 se je povečal delež dolga iz naslova sanacije bančnega in realnega sektorja in je konec leta znašal 22,2 % celotnega dolga.

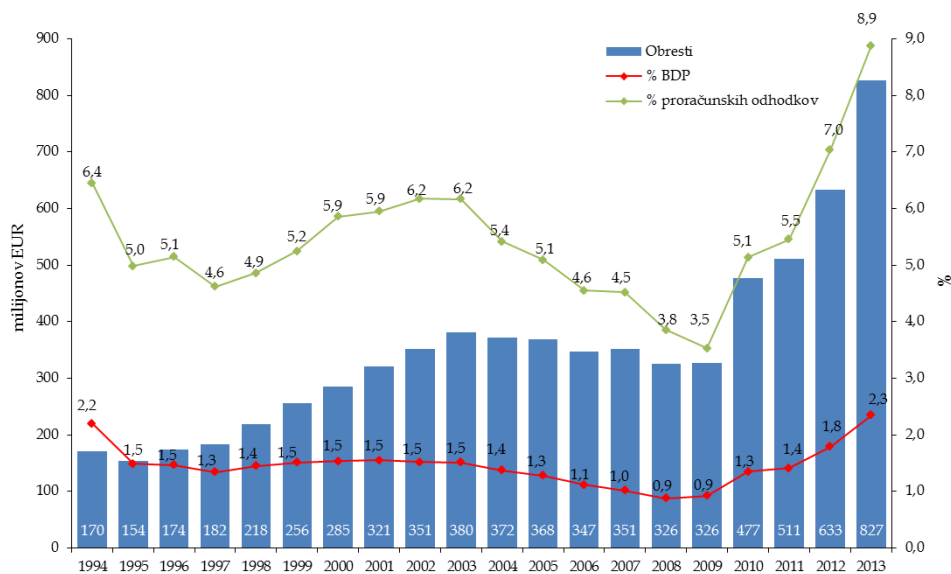
Graf 1-3: Struktura dolga državnega proračuna Republike Slovenije za obdobje 1993–2013

Vir: MF.

Z začetkom finančne in gospodarske krize v Sloveniji, tj. z negativnimi stopnjami rasti bruto domačega proizvoda in z visokimi proračunskimi primanjkljaji, se je dolg državnega proračuna z letom 2009 začel povečevati in je konec leta 2013 znašal 21,996 milijarde EUR. Zaradi povečanega zadolževanja od leta 2009 naprej, so se vsako leto povečali tudi izdatki državnega proračuna za obresti, ki so v letu 2013 znašali 2,3 % BDP oziroma 827 milijonov EUR.

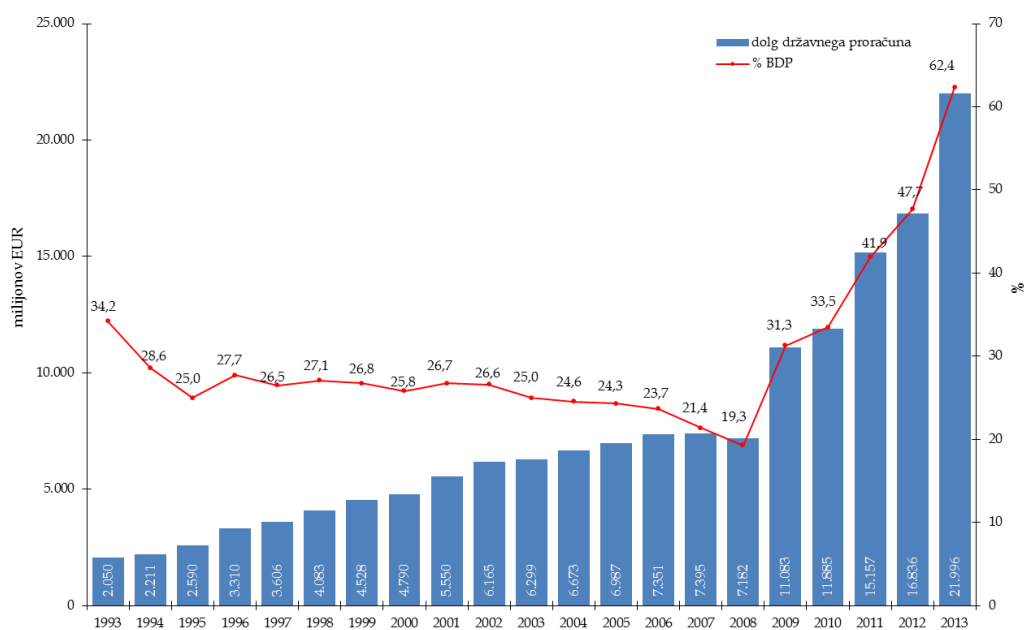
Graf 1-4: Gibanje obresti državnega proračuna RS v % BDP in % proračunskih odhodkov

Vir: MF.

Trend zniževanja deleža dolga državnega proračuna v % BDP se je prekinil v letu 2008, ko je znašal 19,3 % BDP. V letih, ki so sledila, se je dolg državnega proračuna Republike Slovenije povečeval in v letu 2012 dosegel 47,7 % BDP, kar je v obdobju gospodarske krize posledica nominalnega povečanja dolga državnega proračuna in znižanja bruto domačega proizvoda. V letu 2013 se je dolg še dodatno zvišal zaradi financiranja ukrepov za krepitev stabilnosti bank in je konec leta 2013 znašal 62,4 % BDP.

Graf 1-5: Gibanje dolga državnega proračuna RS in deleža dolga v % BDP

Vir: MF.

2 OSNOVNA NAČELA IN STRATEŠKI CILJI ZADOLŽEVANJA IN UPRAVLJANJA Z DOLGOM DRŽAVNEGA PRORAČUNA

Temeljni strateški cilji zadolževanja in upravljanja z dolgom državnega proračuna so:

1. zagotovitev pravočasnega financiranja izvrševanja državnega proračuna v potrebnem obsegu,
2. minimiziranje stroška financiranja v dolgoročnem obdobju ob vzdržnem tveganju refinanciranja,
3. izvedba transakcij z uporabo tržnih metod,
4. minimiziranje izpostavljenosti tržnim tveganjem,
5. širitev investicijskega zaledja (institucionalno in geografsko),
6. zagotovitev stalnega, zanesljivega dostopa do virov financiranja,
7. čim boljše pozicioniranje vrednostnih papirjev Republike Slovenije med državami članicami evro območja,
8. razvoj sekundarnega trga državnih vrednostnih papirjev s ciljem učinkovitega in preglednega oblikovanja tržne cene državnih vrednostnih papirjev in
9. oblikovanje krivulje donosnosti slovenskih državnih vrednostnih papirjev.

Osnovno načelo zadolževanja in upravljanja z dolgom državnega proračuna je uskladitev cilja dolgoročno čim nižjega stroška zadolževanja s strukturo ročnosti državnega dolga, ki zagotavlja primerno raven tveganja refinanciranja dolga ter valutno in obrestno strukturo državnega dolga, ki zagotavlja čim manjšo izpostavljenost tečajnim, obrestnim in drugim tveganjem.

Takšno osnovno načelo in strateški cilji zadolževanja in upravljanja z državnim dolgom se dosegajo s primerno strukturo zadolževanja. Na zadolževanje in upravljanje z dolgom državnega proračuna vplivajo pogoji finančnega trga, kreditno tveganje države pa tudi kvaliteta makroekonomskih politik države in institucionalne zmožnosti izvrševanja reform. Predpogoj za učinkovito upravljanje z dolgom je jasen makroekonomski okvir, v katerem sta izvršilna in zakonodajna veja oblasti zavezani zagotoviti pogoje za vzdržno raven gospodarske rasti in dolga.

Primeren nabor ročnosti izdaj dolžniških državnih vrednostnih papirjev, primerna višina posamezne izdaje in število izdaj v posameznem letu je tudi predpogoj za oblikovanje krivulje donosnosti in primerno raven likvidnosti sekundarnega trga dolžniških državnih vrednostnih papirjev. Informacija o tržni ceni dolžniških državnih vrednostnih papirjev, ki se oblikuje na aktivnem sekundarnem trgu, je ključnega pomena tako za državo, saj je predpogoj za uspešno izvedbo novega zadolževanja države, kakor tudi za ostale deležnike slovenskega finančnega trga.

Za doseganje postavljenih strateških ciljev zadolževanja in upravljanja z državnim dolgom je potrebna tudi ustrezna ureditev primarnega in sekundarnega trga državnih dolžniških

vrednostnih papirjev. Ob vstopu v Evropsko monetarno unijo je bil na področju zadolževanja cilj Republike Slovenije zagotoviti institucionalno infrastrukturo, primerljivo ureditvi v drugih državah evroobmočja, ki naj bi tako državi kot tudi ostalim subjektom gospodarstva omogočila čim hitrejšo integracijo v stroškovno in operativno učinkovit skupni evropski finančni trg. V ta namen je Vlada Republike Slovenije dne 13. 12. 2006 s sklepom št. 40200-2/2006/5 določila smernice za spremembo organizacije primarnega in sekundarnega trga državnih vrednostnih papirjev Republike Slovenije po vstopu v Evropsko Monetarno Unijo (v nadaljevanju: Smernice), s katerimi so bili določeni naslednjih ključni cilji:

- širitev investicijskega zaledja (institucionalno in geografsko) na čim širši evropski prostor z organizacijo in strukturo primarnega trga državnih vrednostnih papirjev, primerljivo drugim državam članicam EMU,
- učinkovito in transparentno oblikovanje realne tržne cene državnih vrednostnih papirjev v evropskem prostoru z vzpostavitvijo ustrezne standardne platforme za trgovanje z referenčnimi državnimi vrednostnimi papirji in
- ustrezen sistem poravnave, ki je hkrati pogoj za povečanje likvidnosti dolgoročnih državnih vrednostnih papirjev.

Skladno Smernicam je bila z letom 2007 vzpostavljena skupina primarnih vpisnikov za obveznice Republike Slovenije, v katero so vključene tako mednarodne kot domače banke, ki imajo znanje in kapaciteto za vodenje sindiciranih izdaj obveznic in ki so zavezane tudi k uradnemu vzdrževanju likvidnosti obveznic Republike Slovenije na izbranem elektronskem trgovalnem sistemu.¹ Izdaja obveznic Republike Slovenije na sindiciran način s ponudbo na evropskem finančnem trgu in z vpisom v KDD – Centralno klirinško depotno družbo, ki je vzpostavila povezavo svojega sistema s sistemoma mednarodnih klirinško depotnih družb Euroclear Bank SA/NV in Clearstream Banking, société anonyme, je bila s programi financiranja proračunov RS od 2007 dalje določena kot primarni instrument financiranja državnega proračuna. S takšnimi ukrepi je bila dosežena širitev investitorskega zaledja (institucionalno in geografsko) na mednarodni finančni trg in zagotovljena primerna raven likvidnosti sekundarnega trga obveznic RS.

Organizacija primarnega in sekundarnega trga vrednostnih papirjev Republike Slovenije, ki je bila vzpostavljena na podlagi Smernic, je ostala v veljavi tudi v zahtevnih razmerah svetovne finančne krize v 2008.

V odzivu na krizne razmere je bilo s spremembo 81. člena Zakona o javnih financah konec leta 2008 poleg zadolževanja za financiranje izvrševanja državnega proračuna tekočega leta dovoljeno tudi zadolževanje do višine odplačil glavnice državnega dolga naslednjih dveh proračunskih let (predfinanciranje). Predfinanciranje omogoča tržnim razmeram ustrezno

¹ Izbor skupine primarnih vpisnikov in sklenitev pogodb z njimi se izvaja periodično (sprva vsaki dve leti, od 2010 dalje letno). Na podlagi kriterijev za izbor elektronskega trgovalnega sistema za uradno vzdrževanje likvidnosti obveznic RS je bil ob periodičnih izborih skupine primarnih vpisnikov od 2007 dalje s strani odbora primarnih vpisnikov, v katerem kot predstavnik izdajatelja obveznic Republike Slovenije sodeluje tudi Ministrstvo za finance, potrjen izbor MTS Slovenia kot izbranega elektronskega trgovalnega sistema za posamezno obdobje.

uravnavanje dinamike zadolževanja, kar je še posebej pomembno v kriznih in negotovih obdobjih. Omogoča tudi izdajo državnih obveznic v višini, primerni za referenčne državne obveznice, s tem pa tudi primerno likvidnost izdaj in oblikovanje krivulje donosnosti državnih obveznic. Pri predfinanciranju je potrebno upoštevati, da gre le za spremembo časa zadolžitve in ne za povečevanje zadolževanja ter stanja dolga nad višino, potrebno za financiranje proračunov bodočih let, saj se v posameznem letu zadolžitev za potrebe proračuna tekočega leta zmanjša za v predhodnem letu vnaprej izvršeno zadolžitev. V letu 2009 je bila v program financiranja vključena tudi možnost izvedbe alternativnih instrumentov financiranja, v kolikor zaradi kriznih razmer na finančnem trgu financiranja državnega proračuna ne bi bilo mogoče zagotoviti z avkcijami zakladnih menic in izdajo obveznic kot primarnega dolgoročnega instrumenta financiranja. Takšna možnost se za primer oteženega dostopa Republike Slovenije do financiranja z izdajo obveznic na evropskem finančnem trgu ohranja tudi v programih financiranja naslednjih let. Zaradi razmer na evropskem trgu, kot tudi zaradi poslabšanja gospodarskih razmer v Sloveniji, je bilo z izdajo obveznic Republike Slovenije, denominiranih v USD, v letu 2012 investitorsko zaledje za izdaje slovenskih državnih obveznic razširjeno še na ameriški finančni trg.

3 ZADOLŽEVANJE RS V LETU 2013 PO 81. ČLENU ZAKONA O JAVNIH FINANCAH

Skladno s 1. odstavkom 81. člena Zakona o javnih financah - ZJF (Uradni list RS, št. 11/11-uradno prečiščeno besedilo, 14/13 – popr., 101/13) se država za izvrševanje državnega proračuna v tekočem proračunskem letu lahko zadolži doma in v tujini do višine primanjkljaja bilance prihodkov in odhodkov, računa finančnih terjatev in naložb in odplačil glavnice dolga, ki zapadejo v plačilo v tekočem proračunskem letu, in do višine, potrebne za odplačila glavnice dolga državnega proračuna, ki zapadejo v plačilo v prihodnjih dveh proračunskih letih. Decembra 2013 je bil ZJF dopolnjen (Uradni list RS, št. 101-3677/2013, veljavnost 10.12.2013) z 81. b členom, ki določa, da se država lahko v obdobju do 31.12.2014 zadolžuje tudi za pridobitve kapitalskih naložb države zaradi ohranitve stabilnosti finančnega sistema. V skladu z 82. členom ZJF se lahko izvaja zadolževanje tudi za upravljanje z dolgom državnega proračuna. Obseg zadolževanja za izvrševanje državnega proračuna za leto 2013 je določen v 39. členu Zakona o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2013 in 2014 /ZIPRS1314/ (Uradni list RS, št. 104/12, 56/13, 61/13, 82/13, 101/13).

V skladu s 84. členom ZJF se zadolževanje države v proračunskem letu izvaja na podlagi programa financiranja, ki ga sprejme vlada. Zadolževanje za izvrševanje proračuna in upravljanje z državnim dolgom je v letu 2013 potekalo v skladu s Programom financiranja proračuna Republike Slovenije za leto 2013 (sklep Vlade št. 41003-1/2013/7 z dne 1.2.2013 in Vlade št. 41003-1/2013/11 z dne 28.3.2013) in štirimi dopolnitvami Programa financiranja proračuna Republike Slovenije za leto 2013 (sklep Vlade št. 41003-1/2013/13 z dne 11.4.2013, sklep Vlade št. 41003-1/2013/16 z dne 19.9.2013, sklep Vlade št. 41003-1/2013/18 z dne 5.12.2013 in sklep Vlade št. 41003-1/2013/22 z dne 11.12.2013) – v nadaljevanju: Program financiranja za leto 2013.

Predlagani izbor in struktura instrumentov zadolževanja v programu financiranja za leto 2013 sta bila prilagojena finančnim in gospodarskim razmeram v Sloveniji, v katerih je bilo potrebno zagotoviti možnost učinkovitega izvajanja alternativnih scenarijev izvedbe zadolževanja. V kolikor financiranja državnega proračuna zaradi razmer na finančnem trgu ni bilo mogoče izvesti z izdajo državnih obveznic, ki so primarni instrument financiranja državnega proračuna, je bila predvidena možnost izvesti zadolževanje z alternativnimi dolgoročnimi instrumenti financiranja in/ali s povečanim obsegom kratkoročnega zadolževanja. Instrumenti zadolževanja so bili v letu 2013 namenjeni tudi financiranju ukrepov za krepitev stabilnosti bank v skladu z zakonom, ki ureja ukrepe Republike Slovenije za krepitev stabilnosti bank. V skladu z zakonom in dopolnitvijo Programa financiranja so bili za ta namen vrednostni papirji izdani z izročitvijo banki kot stvarni vložek v osnovni kapital banke na podlagi sklepa pristojnega organa o pridobitvi kapitalske naložbe ali Družbi za upravljanje terjatev bank kot stvarni vložek v osnovni kapital Družbe za upravljanje terjatev bank. Program je vključeval tudi predlog transakcij upravljanja z državnim dolgom na podlagi 82. člena ZJF in načina njihove izvedbe. V program je bila

vključena tudi ocena višine in strukture dolga proračuna RS po izvedbi zadolževanja v letu 2013.

3.1 Obseg zadolževanja za potrebe izvrševanja financiranja proračuna Republike Slovenije za leto 2013 in odplačila glavnice naslednjih dveh proračunskih let

Program financiranja proračuna Republike Slovenije za leto 2013 (sklep Vlade št. 41003-1/2013/7 z dne 1.2.2013 in Vlade št. 41003-1/2013/11 z dne 28.3.2013) je določal, da se država na podlagi 81. člena ZJF, Proračuna Republike Slovenije za leto 2013 /DP2013/ (Uradni list RS, št. 104/12), obsega zadolžitve za leto 2013, določenega v 1. odstavku 39. člena Zakona o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2013 in 2014 /ZIPRS1314/ (Uradni list RS, št. 104/12), upošteva predfinanciranje odplačil dela glavnice dolga državnega proračuna, ki zapadejo v letu 2013, izvršeno z zadolževanjem v letu 2012, v letu 2013 lahko zadolži največ v višini 1.456.449.310 EUR. V skladu z 81. členom ZJF je poleg financiranja izvrševanja proračuna RS za leto 2013 dovoljeno tudi predčasno financiranje dela potreb prihodnjega dveletnega obdobja. Največji obseg zadolževanja, ki ga zakon dovoljuje za ta namen v letu 2013, je bila vsota odplačil glavnice v letih 2014 in 2015, skupno do 3.164.250.774 EUR. Skupni maksimalni dovoljeni obseg zadolževanja v letu 2013, tj. vsota potrebnega financiranja proračuna 2013 in celotnega, najvišjega obsega predfinanciranja odplačil glavnice dolga državnega proračuna v letih 2014 in 2015, je tako znašal največ do 4.620.700.084 EUR.

S prvo spremembo programa financiranja za leto 2013 (Sklep Vlade št. 41003-1/2013/13 z dne 11. 4. 2013) je bila spremenjena oziroma dopolnjena točka 3.1.1. »Kriteriji za izvedbo transakcij odkupov in zamenjav vrednostnih papirjev«.

Državni zbor je na 16. redni seji dne 11.7.2013 sprejel Rebalans proračuna Republike Slovenije za leto 2013 /Rb2013/ (Uradni list RS, št. 61/13), v nadaljevanju Rebalans, in spremembe ZIPRS 1314-B (Uradni list RS, št. 61/13), s katerima so se glede na v letu 2012 sprejeti proračun za 2013, spremenile naslednje kategorije: primanjkljaj bilance prihodkov in odhodkov je v sprejetem proračunu RS za leto 2013 znašal 1.009.390.220 EUR, v Rebalansu pa je znašal 1.547.390.043 EUR, primanjkljaj računa finančnih terjatev in naložb je v sprejetem proračunu RS za leto 2013 znašal 220.691.019 EUR, v Rebalansu pa znaša 1.858.298.409 EUR, znesek odplačil glavnice dolga državnega proračuna v letu 2013 je pred Rebalansom znašal 1.865.243.812 EUR, po Rebalansu je znašal 1.871.498.670 EUR, sprememba stanja sredstev na računu v proračunu Republike Slovenije za leto 2013 je bila 0 EUR, po Rebalansu je znašala 1.200.000.000 EUR (zmanjšanje sredstev). Zaradi spremenjenih zneskov v Rebalansu se je obseg zadolževanja za financiranje izvrševanja državnega proračuna za leto 2013 spremenil iz 1.456.449.310 EUR na 3.638.262.745 EUR, kar je predvsem posledica višjega primanjkljaja v bilanci prihodkov in odhodkov ter v računu finančnih terjatev in naložb po Rebalansu glede na sprejeti proračun.

Z drugo spremembo programa financiranja za leto 2013 (Sklep Vlade št. 41003-1/2013/16 z dne 19.9.2013) sta bila v točki 2. »Zadolževanje za financiranje proračuna Republike Slovenije za leto 2013« zadolžitev za financiranje izvrševanje državnega proračuna za leto 2013 in maksimalni dovoljeni obseg zadolževanja v letu 2013 določena kot sledi:

I. Potrebe po financiranju izvrševanja državnega proračuna za leto 2013		
Primanjkljaj bilance prihodkov in odhodkov		1.547.390.043 EUR
Primanjkljaj računa finančnih terjatev in naložb		1.858.298.409 EUR
Odplačila glavnice dolga državnega proračuna v letu 2013 ²		1.871.498.670 EUR
Sprememba (zmanjšanje) stanja sredstev na računu		-1.200.000.000 EUR
Skupaj I.		4.077.187.121 EUR
II Predfinanciranje izvršeno v letu 2012		
Skupno predfinanciranje, izvršeno v letu 2012 do višine, potrebne za odplačilo glavnice dolga državnega proračuna, ki zapadejo v prihodnjih dveh proračunskih letih		1.638.924.376 EUR
Predfinanciranje, izvršeno v letu 2012, izkazano v spremembi stanja sredstev na računu		-1.200.000.000 EUR
Skupaj II.		438.924.376 EUR
III. Zadolžitev za financiranje izvrševanja državnega proračuna za leto 2013 (I.-II.)		3.638.262.745 EUR
IV. Odplačila glavnice dolga državnega proračuna v prihodnjih dveh letih		
Odplačila glavnice dolga državnega proračuna v letu 2014 ³		3.073.068.897 EUR
Odplačila glavnice dolga državnega proračuna v letu 2015 ⁴		1.319.291.592 EUR
Skupaj IV:		4.392.360.489 EUR
V. Maksimalni dovoljeni obseg zadolževanja v letu 2013 (III.+IV.)		8.030.623.234 EUR

² Znesek odplačil glavnice dolga državnega proračuna v letu 2013 je naveden v višini, kot jo določa rebalans proračuna Republike Slovenije za leto 2013 /Rb2013/ (Uradni list RS, št 61/13).

³ Znesek glavnice, ki zapadejo v letu 2014, je naveden v višini, kakršna izhaja iz evidence dolga državnega proračuna po stanju na dan 8.7.2013.

⁴ Znesek glavnice, ki zapadejo v letu 2015, je naveden v višini, kakršna izhaja iz evidence dolga državnega proračuna po stanju na dan 8.7.2013.

Ob upoštevanju zadolžitve, izvršene v predhodnem letu 2012 do višine, potrebne za odplačilo glavnice dolga državnega proračuna, ki zapadejo v prihodnjih dveh proračunskih letih, je bila za financiranje izvrševanja proračuna RS za leto 2013 potrebna zadolžitev v višini 3.638.262.745 EUR.

V skladu z 81. členom ZJF je bilo poleg financiranja izvrševanja proračuna RS za leto 2013 dovoljeno tudi predčasno financiranje dela potreb prihodnjega dveletnega obdobja. Največji dodatni obseg zadolževanja, ki ga je zakon dovoljeval za ta namen v letu 2013, je vsota odplačil glavnice dolga državnega proračuna, ki zapadejo v plačilo v letih 2014 in 2015, skupno do 4.392.360.489 EUR. Skupni maksimalni dovoljeni obseg zadolževanja v letu 2013, tj. vsota potrebnega financiranja proračuna 2013 in celotnega, najvišjega obsega predfinanciranja odplačil glavnice dolga državnega proračuna v letih 2014 in 2015, je tako znašala največ do 8.030.623.234 EUR.

Zakon o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2013 in 2014 je v 5. odstavku 39. člena dovoljeval dodatno zadolžitev nad zgoraj opredeljenim obsegom za financiranje izvrševanja proračuna za leto 2013 največ do višine 70.000.000 EUR. O povečanem zadolževanju odloča Vlada in mora o tem obvestiti Državni zbor Republike Slovenije. Morebitno povečanje potrebnega obsega financiranja v letu 2013 je bilo torej odvisno od izvrševanja sprejetega proračuna. V kolikor bi v skladu z 11. in 12. členom ZIPRS1314 Vlada odločila o dodatnem zadolževanju, bi Ministrstvo za finance Vladi predlagalo dopolnitev programa financiranja glede višine in instrumentov dodatne zadolžitve.

S tretjo spremembo programa financiranja za leto 2013 (Sklep Vlade št. 41003-1/2013/18 z dne 5.12.2013) je bil naslov točke 2 Programa financiranja zaradi vsebinskih sprememb te točke ustrezno preimenovan iz »ZADOLŽEVANJE ZA FINANCIRANJE PRORAČUNA REPUBLIKE SLOVENIJE ZA LETO 2013« v »ZADOLŽEVANJE REPUBLIKE SLOVENIJE ZA LETO 2013«. Spremenjeni sta bili točki »2.1. OBSEG ZADOLŽEVANJA« in 2.3.2. »Dolgoročni instrumenti zadolževanja«. Maksimalni obseg zadolžitve za financiranje izvrševanja državnega proračuna za leto 2013 v višini 8.030.623.234 EUR na osnovi Rebalansa proračuna Republike Slovenije za leto 2013 /Rb2013/ (Uradni list RS, št. 61/13) se je zaradi dopolnitve 81. člena Zakona o javnih financah /ZJF/ (Uradni list RS, št. 11/11 – uradno prečiščeno besedilo in 14/13 – popr.) s členom 81.b povečal za morebitno zadolževanje v skladu s 13. odstavkom 39. člena ZIPRS1314, ki dovoljuje dodatno zadolžitev nad že omenjenim obsegom zadolžitve za financiranje izvrševanja proračuna za leto 2013 za namen financiranja ukrepov za krepitev stabilnosti bank v skladu z zakonom, ki ureja ukrepe Republike Slovenije za krepitev stabilnosti bank. Največji obseg dodatne zadolžitve za ta namen v skladu z omenjenim členom je bil določen do zneska 1.000.000.000 EUR. Z novo točko 2.3.3. »Zadolžitev za financiranje ukrepov za krepitev stabilnosti bank«, je bilo določeno, da se zadolževanje na podlagi 13. odstavka 39. člena Zakona o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2013 in 2014 izvede v skladu s točko 2.3. programa financiranja, če pa predpisi to dopuščajo, se lahko instrumenti zadolževanja, izdani za ta namen, namesto prodaje izročijo banki kot stvarni vložek v osnovni kapital banke na podlagi sklepa pristojnega organa o pridobitvi kapitalske naložbe.

S četrto spremembo programa financiranja za leto 2013 (Sklep Vlade št. 41003-1/2013/22 z dne 11.12.2013) so bila dopolnjena besedila točk 2.3. »IZVEDBA ZADOLŽEVANJA - PREDVIDENI INSTRUMENTI IN DINAMIKA ZADOLŽEVANJA«, 2.3.1 »Kratkoročni instrumenti zadolževanja« in 2.3.3. »Zadolžitev za financiranje ukrepov za krepitev stabilnosti bank«. Z dopolnitvijo 6. odstavka točke 2.3. je bilo določeno, da so kratkoročni instrumenti zadolževanja, izdani v letu 2013 in zapadli v naslednjih letih, namenjeni ne samo financiranju izvrševanja državnega proračuna za leto 2013, kot je to določalo prejšnje besedilo 6. odstavka, ampak tudi financiranju ukrepov za krepitev stabilnosti bank v skladu z zakonom, ki ureja ukrepe Republike Slovenije za krepitev stabilnosti bank. Z dopolnitvijo besedila točke 2.3.1. je bila uvedena tudi možnost izdaje zakladnih menic na način, ki ni avkcijski, in sicer za zadolževanje z izdajami zakladnih menic na osnovi 13. odstavka 39. člena Zakona o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2013 in 2014, namenjeno financiranju ukrepov za krepitev stabilnosti bank v skladu z zakonom, ki ureja ukrepe Republike Slovenije za krepitev stabilnosti bank. V točki 2.3.1. je bil nabor kratkoročnih instrumentov zadolževanja razširjen z 9-mesečnimi zakladnimi menicami. V točki 2.3.3. je bilo dodano, da se lahko instrumenti zadolževanja, izdani za ta namen, namesto prodaje izročijo tudi Družbi za upravljanje terjatev bank kot stvarni vložek v osnovni kapital Družbe za upravljanje terjatev bank.

Skladno programu financiranja za leto 2013 se je država v okviru zgoraj navedenih dovoljenih obsegov zadolževanja zadolžila z izdajo dolgoročnih obveznic na domačem in tujih trgih, tri-, šest-, devet-, dvanajst- in osemnajstmesečnih zakladnih menic ter s posojili v skupni višini 7.008.018.880,07 EUR, kar je zadostovalo za financiranje potreb proračuna tekočega leta 2013 in za delno predfinanciranje odplačil glavnice naslednjega leta 2014 (6.009.986.619,58 EUR) ter za financiranja ukrepov za krepitev stabilnosti bank v skladu z zakonom, ki ureja ukrepe Republike Slovenije za krepitev stabilnosti bank (998.032.260,49 EUR). Ker so bila z zadolževanjem, izvršenim v letu 2012, za odplačilo glavnice v letu 2013 vnaprej zagotovljena sredstva v višini 1.638.875.741 EUR, je bilo iz skupnega zneska zadolžitev v letu 2013 v višini 6.009.986.619,58 EUR za financiranje potreb izvrševanja proračuna RS za leto 2013 porabljenih 3.638.262.745,22 EUR. Preostanek v višini 2.371.723.874,36 EUR je bil zmanjšan še za 1.029.004.159 EUR zaradi pridobitve kapitalskih naložb iz 4. odstavka 81.b člena ZJF. Skupno predfinanciranje, izvršeno v letu 2013 za namen odplačila glavnice dolga državnega proračuna v letu 2014, tako znaša 1.342.719.715 EUR.

Struktura zadolževanja z dolgoročnimi in kratkoročnimi instrumenti je prikazana v spodnji tabeli.

Tabela 3-1: Realizirano zadolževanje Republike Slovenije v letu 2013 (v EUR)

Instrument	Realiziran znesek zadolžitve	Valuta	Znesek v EUR
Dolgoročno zadolževanje – USD obveznice	3.500.000.000,00	USD	2.663.217.166,33
Dolgoročno zadolževanje – EUR obveznica	1.500.000.000,00	EUR	1.500.000.000,00
Dolgoročno zadolževanje – obveznice (RS21, RS39)	4.156.039,65	EUR	4.156.039,65
Dolgoročno zadolževanje – izdaja VP na osnovi 13. ods. 39. čl. ZIPRS	998.032.260,49	EUR	998.032.260,49
Dolgoročno zadolževanje – posojila	320.000.000,00	EUR	320.000.000,00
Kratkoročno zadolževanje – zakladne menice	1.522.613.413,60	EUR	1.522.613.413,60
Skupaj			7.008.018.880,07

Vir: MF.

3.2 Instrumenti zadolževanja proračuna Republike Slovenije

Republika Slovenija se je v letu 2013 za potrebe financiranja državnega proračuna zadolževala s kratkoročnimi in dolgoročnimi dolžniškimi vrednostnimi papirji (državnimi obveznicami in zakladnimi menicami) ter dolgoročnimi posojili.

3.2.1 Kratkoročno zadolževanje s 3-, 6- in 12-mesečnimi zakladnimi menicami

Kratkoročno zadolževanje je v letu 2013 potekalo z izdajo tri- (TZ), šest- (SZ) in dvanajstmesečnih (DZ) zakladnih menic, v skladu s predvidenim koledarjem avkcij zakladnih menic v letu 2013, ki je določen na podlagi odločitve ministra po 1. odstavku 84. člena ZJF in objavljen na spletni strani ministrstva.

Tabela 3-2: Realizirano kratkoročno zadolževanje s trimesečnimi zakladnimi menicami v letu 2013

Oznaka menice	Datum avkcije	Datum izdaje	Datum dospelosti	Št. dni	Cena na avkciji	Obr. mera na avkciji (%)	Nomin. znesek povpraševanja (EUR)	Realizacija v nomin. vred. (EUR)	Realizacija v diskont. vred. (EUR)
TZ142	12.2.2013	14.2.2013	16.5.2013	91	99,811	0,75	81.150.000	66.150.000	66.024.977
TZ143	12.3.2013	14.3.2013	13.6.2013	91	99,876	0,49	93.450.000	30.000.000	29.962.800
TZ144	14.5.2013	16.5.2013	16.8.2013	92	99,875	0,49	23.750.000	19.750.000	19.725.313
TZ145	11.6.2013	13.6.2013	12.9.2013	91	99,902	0,39	79.700.000	31.000.000	30.969.620
TZ146	10.9.2013	12.9.2013	12.12.2013	91	99,876	0,49	30.100.000	20.500.000	20.474.580
TZ147	8.10.2013	10.10.2013	9.1.2014	91	99,902	0,39	15.500.000	10.000.000	9.990.200
TZ148	10.12.2013	12.12.2013	13.3.2014	91	99,902	0,39	48.500.000	29.000.000	28.971.580
SKUPAJ								206.400.000	206.119.069

Vir: MF.

Stanje dolga iz naslova izdanih trimesečnih zakladnih menic, ki se všteva v kvoto zadolževanja državnega proračuna v skladu z ZJF in Zipro, je bilo na dan 31.12.2013 38.961.780,00 EUR.

Tabela 3-3: Realizirano kratkoročno zadolževanje s šestmesečnimi zakladnimi menicami v letu 2013

Oznaka menice	Datum avkcije	Datum izdaje	Datum dospelosti	Št. dni	Cena na avkciji	Obr. mera na avkciji (%)	Nomin. znesek povpraševanja (EUR)	Realizacija v nomin. vred. (EUR)	Realizacija v diskont. vred. (EUR)
SZ59	12.2.2013	14.2.2013	16.8.2013	183	99,193	1,60	83.880.000	74.100.000	73.502.013
SZ60	12.3.2013	14.3.2013	12.9.2013	182	99,245	1,50	121.010.000	80.760.000	80.150.262
SZ61	9.4.2013	11.4.2013	10.10.2013	182	99,148	1,70	50.620.000	32.250.000	31.975.230
SZ62	14.5.2013	16.5.2013	14.11.2013	182	99,247	1,50	52.450.000	34.950.000	34.686.827
SZ63	11.6.2013	13.6.2013	12.12.2013	182	99,272	1,45	69.890.000	41.845.000	41.540.368
SZ64	10.9.2013	12.9.2013	13.3.2014	182	99,272	1,45	33.310.000	25.310.000	25.125.743
SZ65	8.10.2013	10.10.2013	10.4.2014	182	99,277	1,44	23.600.000	20.600.000	20.451.062
SZ66	12.11.2013	14.11.2013	15.5.2014	182	99,285	1,42	28.850.000	12.350.000	12.261.698
SZ67	10.12.2013	12.12.2013	12.6.2014	182	99,292	1,41	30.300.000	16.250.000	16.134.950
SKUPAJ								338.415.000	335.828.153

Vir: MF.

Stanje dolga iz naslova izdanih šestmesečnih zakladnih menic, ki se všteva v kvoto zadolževanja državnega proračuna v skladu z ZJF in Zipro, je bilo na dan 31.12.2013 73.973.452,70 EUR.

Tabela 3-4: Realizirano kratkoročno zadolževanje z dvanajstmesečnimi zakladnimi menicami v letu 2013

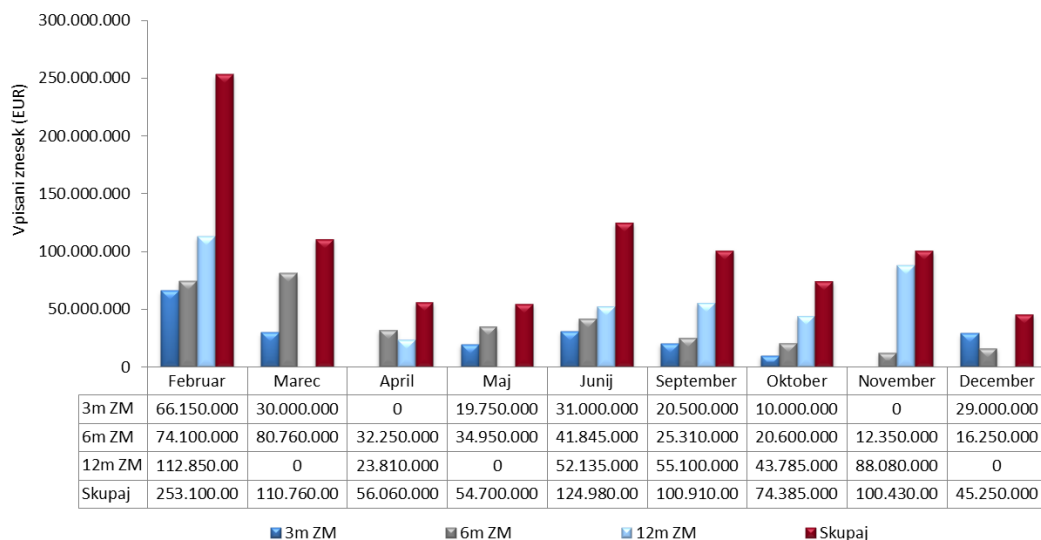
Oznaka menice	Datum avkcije	Datum izdaje	Datum dospelosti	Št. dni	Cena na avkciji	Obr. mera na avkciji (%)	Nomin. znesek povpraševanja (EUR)	Realizacija v nomin. vred. (EUR)	Realizacija v diskont. vred. (EUR)
DZ45	12.2.2013	14.2.2013	13.2.2014	364	98,000	2,02	130.850.000	112.850.000	110.593.000
DZ46	9.4.2013	11.4.2013	10.4.2014	364	97,070	2,99	31.120.000	23.810.000	23.112.367
DZ47	11.6.2013	13.6.2013	12.6.2014	364	97,104	2,95	58.635.000	52.135.000	50.625.170
DZ48	10.9.2013	12.9.2013	11.9.2014	364	97,104	2,95	65.850.000	55.100.000	53.504.304
DZ49	8.10.2013	10.10.2013	9.10.2014	364	97,100	2,95	50.885.000	43.785.000	42.515.235
DZ50	12.11.2013	14.11.2013	13.11.2014	364	97,151	2,90	93.480.000	88.080.000	85.570.601
SKUPAJ								375.760.000	365.920.677

Vir: MF.

Stanje dolga iz naslova izdanih dvanajstmesečnih zakladnih menic, ki se všteva v kvoto zadolževanja državnega proračuna v skladu z ZJF in ZIPRO, je bilo na dan 31.12.2013 365.920.677,20 EUR.

Spodnji graf prikazuje pregled izdaj zakladnih menic v letu 2013 po mesecih, znesku izdaje ter ročnosti.

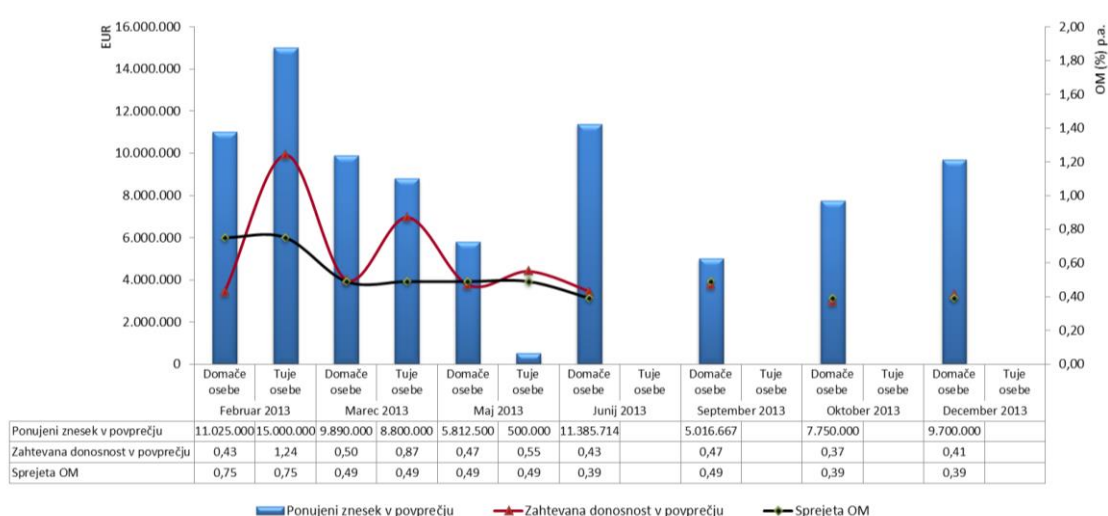
Graf 3-1: Na avkcijah vpisani znesek po vrstah zakladnih menic v letu 2013

Vir: MF

Naslednji trije grafi po posameznih ročnostih zakladnih menic prikazujejo povprečni ponujeni znesek na avkciji ter tehtano povprečno zahtevano donosnost glede na domače in tuje investitorje, ki so sodelovali na avkciji. Za posamezno avkcijo je razvidna tudi sprejeta obrestna mera.

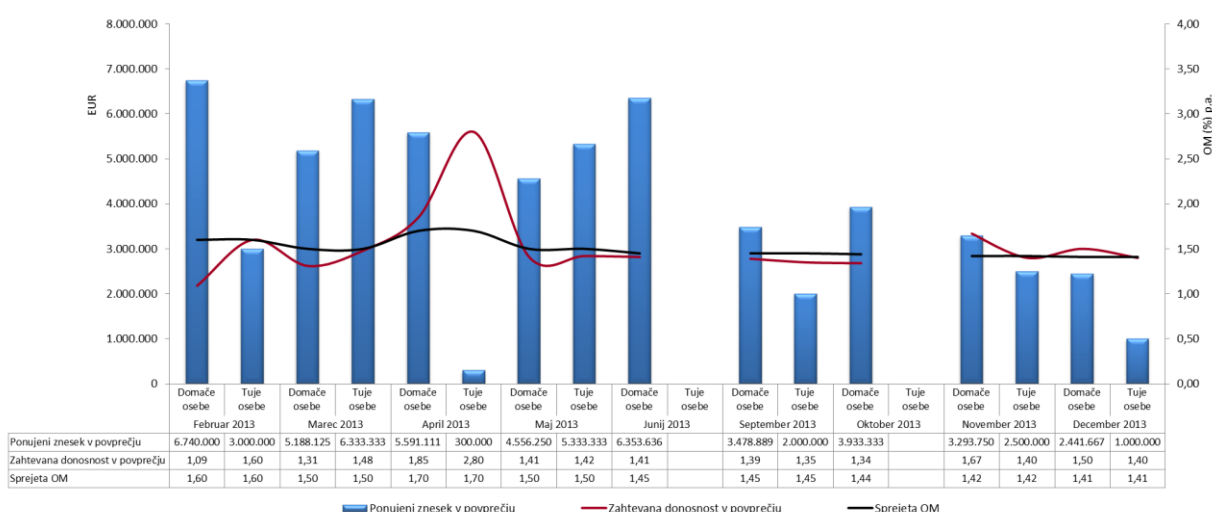
Graf 3-2: Primerjava ponujenih zneskov in zahtevanih donosnosti 3-mesečnih zakladnih menic v času glede na domicil ponudnikov

Vir: MF

Iz Grafa 3-2 je razvidno, da so bile tehtane zahtevane donosnosti v povprečju za 3-mesečne zakladne menice na prvih treh avkcijah višje, v drugi polovici leta (to je na avkcijah od junija do decembra) pa so se znižale in ostale dokaj stabilne. Visoke tehtane zahtevane povprečne donosnosti so bile zlasti s strani tujcev, ki so v februarju in marcu aktivno sodelovali na avkcijah. Že na majski avkciji je ponudba tujcev zelo padla in od junija do konca leta tujci niso več sodelovali na avkcijah 3-mesečnih zakladnih menic. Od junijske avkcije do konca leta je bila povprečna zahtevana donosnost 3-mesečnih zakladnih menic domačih oseb dokaj stabilna in se je gibala med 0,47 % in 0,37 %, sprejete obrestne mere pa so bile v tem obdobju na treh avkcijah 0,39 %, na eni (septembrski) pa 0,49 %.

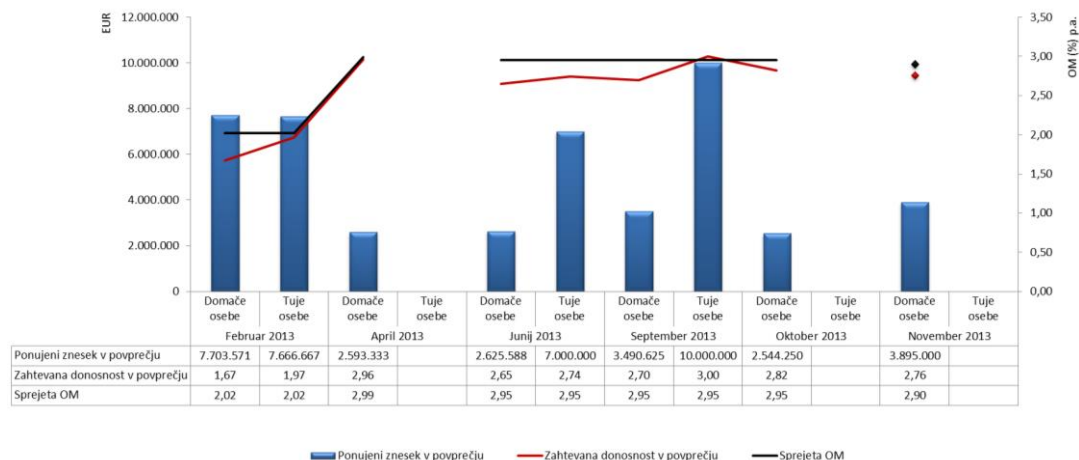
Graf 3-3: Primerjava ponujenih zneskov in zahtevanih donosnosti 6-mesečnih zakladnih menic v času glede na domicil ponudnikov

Vir: MF

Podobno gibanje tehtane zahtevane donosnosti v povprečju in sprejetih obrestnih mer je bilo tudi pri 6-mesečnih zakladnih menicah (Graf 3-3). Najvišja povprečna zahtevana donosnost je bila na aprilski avkciji (tujci 2,8 %), od junija pa se je gibala med 1,67 % in 1,37 %. Sprejete obrestne mere so bile na prvih treh avkcijah med 1,70 % in 1,50 %, od junijske avkcije naprej pa je sprejeta obrestna mera padala na vsaki avkciji (junija je znašala 1,45 %, decembra pa 1,41 %). Tudi pri 6-mesečnih zakladnih menicah je bila udeležba tujcev na avkcijah v poprečju nižja v drugi polovici leta, na junijski in oktobrski avkciji tujci niso sodelovali.

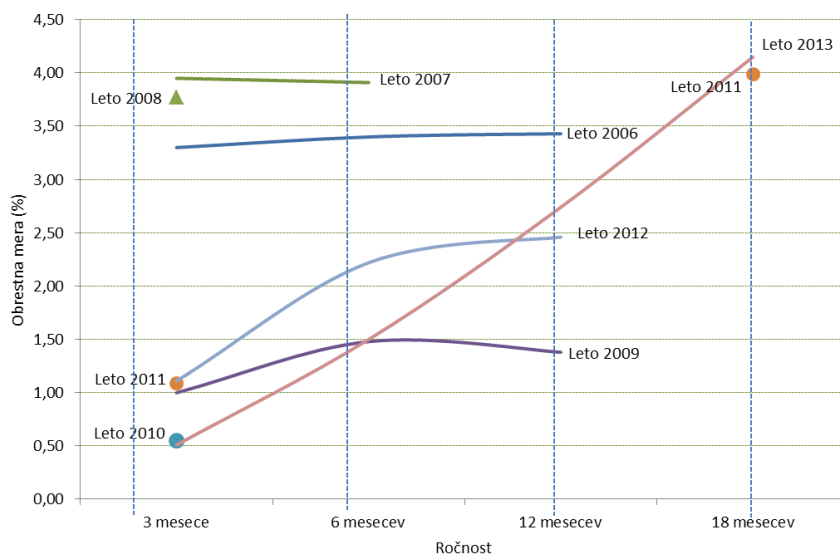
Graf 3-4: Primerjava ponujenih zneskov in zahtevanih donosnosti 12-mesečnih zakladnih menic v času glede na domicil ponudnikov

Vir: MF

12-mesečne zakladne menice so bile ponujene na šestih avkcijah. Kot je razvidno iz Grafa 3-4 so bile tehtane donosnosti v povprečju visoke. Najvišja zahtevana povprečna donosnost je bil na septembrski avkciji (3,0 %), na kateri so bile tudi najvišje ponudbe tujcev. Na prvi, februarski avkciji je bila zahtevana donosnost v povprečju najnižja (1,67 % domači in 1,97 % tujci), rastla je do septembrske avkcije, potem pa naslednji dve avkciji padala. Enak trend gibanja je imela sprejeta obrestna mera: od 2,02 % na februarski avkciji, naraščanje do septembrske avkcije in potem padanje na 2,90 % na zadnji, decembrski avkciji.

Graf 3-5: Krivulje povprečnih obrestnih mer ob izdajah zakladnih menic po letih v obdobju od leta 2006 do 2013

Vir: ME.

Graf 3-5 prikazuje po letih gibanje tehtanih povprečnih sprejetih obrestnih mer po posameznih ročnostih zakladnih menic ob primarnih izdajah. V letu 2009 se je močno znižala višina povprečnih sprejetih obrestnih mer za vse ročnosti glede na leto 2007 in 2008. V letu 2010 so bile izdane samo 3-mesečne. Trend nizkih obrestnih mer za TZ se je nadaljeval tudi v letu 2010 (0,55 %), ko so bile te za 45 b.t. nižje kot v letu 2009. V letu 2011 so bile izdane 3-mesečne in 18-mesečne ZM (OZ). V letu 2011 so se povprečne obrestne mere za TZ ponovno vrnila nekaj nad raven iz leta 2009 in so znašale 1,09 %, za OZ1 je znašala sprejeta obrestna mera 3,99 %. V letu 2012 so se povprečne obrestne mere TZ (1,11 %) gibale na ravni iz leta 2009, medtem ko so bile obrestne mere za SZ (2,22 %) v povprečju za 74 b.t. višje od tistih iz leta 2009, za DZ (2,46 %) so bile v povprečju za 108 b.t. višje glede na raven iz leta 2009.

V letu 2013 so bile povprečne sprejete obrestne mere za TZ, ki so znašale 0,51 %, celo malo pod najnižjim nivojem iz leta 2010. Tudi za SZ so bile povprečno sprejete obrestne mere najnižje (1,5 %) v primerjavi z izdajami SZ v predhodnih letih in kar za 72 b.t. nižje kot v letu 2012. Povprečne sprejete obrestne mere za DZ so bile v letu 2013 višje kot v letu 2012 za 28 b.t. in so znašale 2,74 %. Sprejeta obrestna mera za OZ je bila v letu 2013 4,15 % in je bila za 16 b.t. višja kot za izdano OZ v letu 2011.

Spodnje tabele prikazujejo gibanje deležev kupcev trimesečnih, šestmesečnih in dvanajstmesečnih zakladnih menic po posameznih skupinah.

Tabela 3-5: Struktura kupcev trimesečnih zakladnih menic izdanih v letu 2013 na primarnem trgu glede na SKIS (v %)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Nefinančne družbe	6,0	6,9	4,4	2,4	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Druge denarne finančne institucije	61,1	45,1	44,7	67,5	70,8	98,2	96,6	99,2	69,2	99,9
Drugi finančni posredniki	12,9	14,4	6,5	10,7	4,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Izvajalci pomožnih finančnih dejavnosti	0,0	0,0	0,3	0,2	1,0	0,1	0,0	0,0	0,2	0,0
Zavarovalnice in pokojninski skladi	7,1	10,2	10,6	6,8	21,4	1,7	3,1	0,3	0,1	0,0
Država	10,5	15,9	13,4	12,4	1,8	0,1	0,3	0,5	0,9	0,1
Gospodinjstva	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Neprireditne institucije, ki opravljajo storitve za gospodinjstva	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Evropska unija	1,5	5,5	20,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	28,8	0,0
Tretje države in mednarodne organizacije	0,5	1,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,9	0,0

Vir: MF.

Tabela 3-6: Struktura kupcev šestmesečnih zakladnih menic izdanih v letu 2013 na primarnem trgu glede na SKIS (v %)

	2012	2013
Nefinančne družbe	0,0	0,0
Druge denarne finančne institucije	70,28	80,2
Drugi finančni posredniki	0,0	0,5
Izvajalci pomožnih finančnih dejavnosti	0,20	0,0
Zavarovalnice in pokojninski skladi	5,88	3,8
Država	1,57	5,0
Gospodinjstva	0,0	0,0
Nepridobitne institucije, ki opravljajo storitve za gospodinjstva	0,0	0,0
Evropska unija	22,07	10,5
Tretje države in mednarodne organizacije	0,0	0,0

Vir: MF.

Tabela 3-7: Struktura kupcev dvanajstmesečnih zakladnih menic izdanih v letu 2013 na primarnem trgu po letih, glede na SKIS (v %)

	2012	2013
Nefinančne družbe	0,0	0,2
Druge denarne finančne institucije	65,72	62,9
Drugi finančni posredniki	0,0	0,6
Izvajalci pomožnih finančnih dejavnosti	0,0	0,0
Zavarovalnice in pokojninski skladi	15,31	25,6
Država	0,29	2,9
Gospodinjstva	0,0	0,0
Nepridobitne institucije, ki opravljajo storitve za gospodinjstva	0,0	0,0
Evropska unija	18,68	6,6
Tretje države in mednarodne organizacije	0,0	1,3

Vir: MF.

3.2.2 Kratkoročno zadolževanje s posojili EZRD

Republika Slovenija se lahko zadolžuje tudi s kratkoročnimi posojili, najetimi v sistemu enotnega zakladniškega računa države. Ta v letih 2012 in 2013 niso bila črpana.

3.2.3 Zadolževanje z 18-mesečnimi zakladnimi menicami

Poleg zadolževanja z izdajo tri- (TZ), šest- (SZ) in dvanajstmesečnih (DZ) zakladnih menic so bile za financiranje proračuna v aprilu 2013 izdane tudi 18-mesečne zakladne menice (OZ).

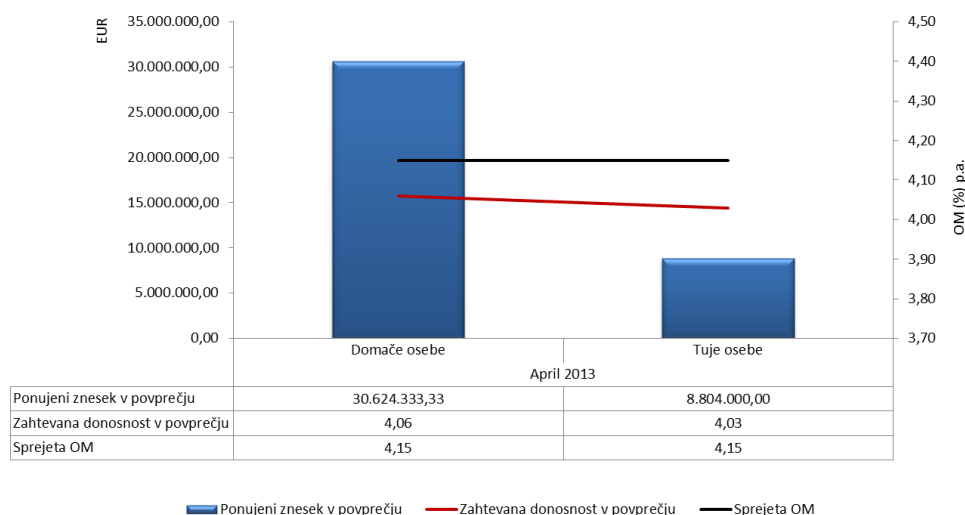
Tabela 3-8: Realizirano zadolževanje z osemnajstmesečnimi zakladnimi menicami v letu 2013

Oznaka menice	Datum avkcije	Datum izdaje	Datum dospelosti	Št. dni	Cena na avkciji	Obr. mera na avkciji (%)	Nomin.znesek povpraševanja (EUR)	Realizacija v nomin. vred. (EUR)	Realizacija v diskont. vred. (EUR)
OZ2	17.4.2013	19.4.2013	16.10.2014	545	94,089	4,15	1.138.830.000	1.109.330.000	1.043.757.504
SKUPAJ								1.109.330.000	1.043.757.504

Vir: MF.

Stanje dolga iz naslova izdanih osemnajstmesečnih zakladnih menic, ki se všteva v kvoto zadolževanja državnega proračuna v skladu z ZJF in Zipro, je bilo na dan 31.12.2013 1.043.757.503,70 EUR.

Graf 3-6: Primerjava ponujenih zneskov in zahtevanih donosnosti 18-mesečnih zakladnih menic v času, glede na domicil ponudnikov

Vir: MF

Iz Grafa 3-6 je razvidno, da so bile tehtane zahtevane donosnosti v povprečju pri ponudbah tujcev in domačih oseb skoraj izenačene (razlika le 3 bt). Sprejeta obrestna mera je znašala 4,15 %. Na avkciji je bilo 69 % ponudb domačih in 31 % od tujih oseb.

3.2.4 Dolgoročno zadolževanje z obveznicami in posojili

Dolgoročno zadolževanje je bilo realizirano z izdajo referenčne obveznice na ameriškem trgu v USD, z zaprto izdajo obveznice v EUR ter z dolgoročnimi posojili EIB ter prejetimi posojili s strani domačih bank.

Tabela 3-9: Realizirano zadolževanje z izdajami obveznic RS v letu 2013

VP	Datum izdaje	Datum dospelja	Roč. v letih	Kupon v %	Val.	Prodaj na cena v %	Donos pri prodajni ceni v %	Nominalni znesek izdaje	Znesek izdaje v EUR	Organizator izdaje
USD BOND 4,75% 10/05/18	10.5.2013	10.5.2018	5	4,75	USD	99,124	4,950	1.000.000.000	760.919.190	BNP Paribas, Deutsche Bank, JP Morgan
USD BOND 5,85% 10/05/23	10.5.2013	10.5.2023	10	5,85	USD	98,884	6,000	2.500.000.000	1.902.297.976	BNP Paribas, Deutsche Bank, JP Morgan
EUR BOND 4,7% 1/11/2016	22.11.2013	1.11.2016	3	4,70	EUR	99,604	4,850	1.500.000.000	1.500.000.000	JP Morgan
SKUPAJ									4.163.217.166	

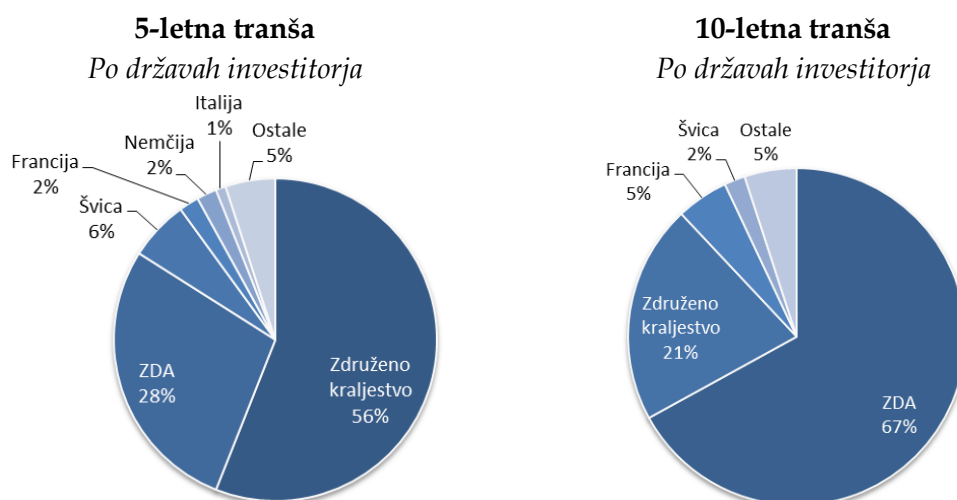
Vir: MF.

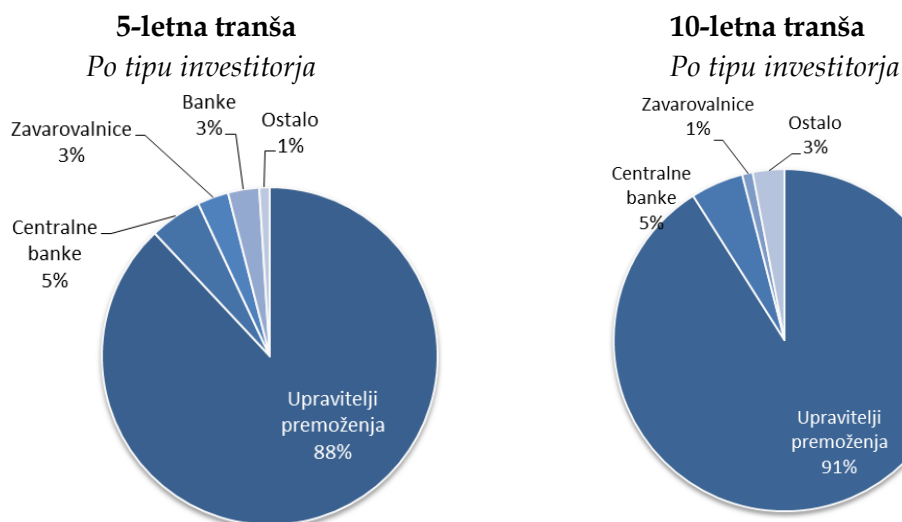
Republika Slovenija je 2. maja, na ameriškem trgu določila ceno za sočasno izdajo 5- in 10-letne državne obveznice. Velikost izdaje je bila načrtovana v skupni višini 3,5 milijard ameriških dolarjev (USD). V knjigi naročil se je za obe izdaji skupaj zbralo preko 16 milijard USD naročil.

Donos 5-letne obveznice znaša 4,95 %, kuponska obrestna mera 4,75 %. Donos 10-letne obveznice znaša 6,00 %, kuponska obrestna mera 5,85 %.

Ministrstvo za finance je kot instrument za namen zaščite pred valutnim tveganjem, ki bi mu bila Republika Slovenija zaradi izdaje obveznice v ameriških dolarjih (USD) izpostavljena, uporabila valutno zamenjavo. Izvedeno je bilo popolno ščitenje, in sicer v celotnem obsegu izdaje obveznice. Na podlagi tega bo Republika Slovenija iz naslova zadolžitve v dolarjih servisirala svoje obveznosti v evrih.

Graf 3-7: Institucionalna in regionalna struktura investitorjev USD obveznice

Vir: MF.

USD obveznica je bila izdana v Euroclearu, Clearstreamu in v DTC (The Depository Trust Company) ter takoj ob izdaji uvrščena v trgovanje na Luxemburški borzi.

Republika Slovenija je v novembru 2013 na način zaprte izdaje izdala 3-letno obveznico v višini 1.500.000.000 EUR, z dospelostjo 1. novembra 2016 in kuponsko obrestno mero 4,7 %.

Kot primarni instrument financiranja proračuna RS je bil v programu financiranja predviden dolgoročni vrednostni papir, torej referenčna obveznica RS, glede na negotove razmere na finančnem trgu v evroobmočju pa so bili poleg bančnih posojil predvideni tudi drugi uveljavljeni alternativni instrumenti financiranja proračuna RS.

Tabela 3-10: Pregled najetih posojil v letu 2013

Banka posojilodajalka	Datum črpanja	Datum vračila	Ročnost v letih	Obrestna mera	Znesek črpanja v EUR
Deželna banka Slovenije, d.d.	29.5.2013	19.1.2016	3	3m Euribor + 3,6%	50.000.000
EIB	5.8.2013	3.8.2029	15	3,199%	150.000.000
EIB	16.12.2013	16.12.2033	20	3,059%	120.000.000
SKUPAJ					320.000.000

Vir: MF.

3.2.5 Dodatne izdaje vrednostnih papirjev na osnovi 13. odstavka 39. člena ZIPRS 1314

V skladu s 13. odstavkom 39. člena ZIPRS1314 so bili za namen financiranja ukrepov za krepitev stabilnosti bank v skladu z zakonom, ki ureja ukrepe Republike Slovenije za krepitev stabilnosti bank, izdani dolgoročni in kratkoročni vrednostni papirji RS v skupnem znesku 998.032.260,49 EUR, od tega dolgoročni vrednostni papirji (obveznice) v višini 873.034.080,05 EUR in kratkoročni vrednostni papirji (zakladne menice) v višini

124.998.180,44 EUR. Dolgoročni vrednostni papirji so bili izdani z reodprtjem obstoječih obveznic RS, kratkoročni vrednostni papirji (6- in 9-mesečne ZM) pa z novimi izdajami. Vrednosti papirji so bili izročeni bankam kot stvarni vložek v osnovni kapital bank na podlagi sklepa pristojnega organa o pridobitvi kapitalske naložbe ali Družbi za upravljanje terjatev bank kot stvarni vložek v osnovni kapital Družbe za upravljanje terjatev bank. Vrste vrednostnih papirjev so prikazane v preglednicah v nadaljevanju.

Tabela 3-11: Obveznice izdane na osnovi 13. odstavka 39. člena ZIPRS1314 dne 12.12.2013

VP	Nom. vrednost lota v EUR	Št. obveznic dodatne izdaje	Nom. vrednost dodatne izdaje v EUR	Št. obveznic pred dodatno izdajo	Nom. vrednost pred dodatno izdajo v EUR	Št. obveznic po dodatni izdaji	Nom. vrednost po dodatni izdaji v EUR
RS38 - 4. izdaja	100	1.490.087	149.008.700	688.470	68.847.000	2.178.557	217.855.700
RS 68 - prvi del 2. izdaje	1000	52.234	52.234.000	1.000.000	1.000.000.000	1.052.234	1.052.234.000
SKUPAJ			201.242.700				

Vir: MF.

Tabela 3-12: Obveznice izdane na osnovi 13. odstavka 39. člena ZIPRS1314 dne 18.12.2013

VP	Nom. vrednost lota v EUR	Št. obveznic dodatne izdaje	Nom. vrednost dodatne izdaje v EUR	Št. obveznic pred dodatno izdajo	Nom. vrednost pred dodatno izdajo v EUR	Št. obveznic po dodatni izdaji	Nom. vrednost po dodatni izdaji v EUR
RS62 - 7. izdaja	41,73	7.442.185	310.562.380	9.358.736	390.540.053	16.800.921	701.102.433
RS63 - 2. izdaja	1000	90.950	90.950.000	1.000.000	1.000.000.000	1.090.950	1.090.950.000
RS67 - 2. izdaja	1000	119.589	119.589.000	1.500.000	1.500.000.000	1.619.589	1.619.589.000
RS 68 - drugi del 2. izdaje	1000	44.824	44.824.000	1.052.234	1.052.234.000	1.097.058	1.097.058.000
RS 69 - 2. izdaja	1000	105.866	105.866.000	1.500.000	1.500.000.000	1.605.866	1.605.866.000
SKUPAJ			671.791.380				

Vir: MF.

Tabela 3-13: Zakladne menice izdane na osnovi 13. odstavka 39. člena ZIPRS1314 dne 18. 12. 2013

VP	Nominalna vrednost lota v EUR	Št. izdanih ZM	Cena ob izdaji	Nominalna vrednost izdanih ZM v EUR	Diskontirana vrednost izdanih ZM v EUR
SZ68	1000	63.449	99,292	63.449.000	62.999.781
DEV1	1000	63.027	98,368	63.027.000	61.998.399
SKUPAJ					124.998.180

Vir: MF.

3.3 Trgovanje z vrednostnimi papirji Republike Slovenije

V letu 2013 se je z vsemi državnimi vrednostnimi papirji, izdanimi z vpisom v KDD, trgovalo na organiziranem borznem trgu Ljubljanske borze d.d., medtem ko so izdane USD obveznice trgovale na Luxemburški borzi.

Na borznem trgu Ljubljanske borze vrednostnih papirjev se je v letu 2013 trgovalo z dvaindvajsetimi dolgoročnimi vrednostnimi papirji Republike Slovenije s skupno tržno kapitalizacijo 11,9 milijard EUR. Skupni obseg opravljenega vrednostnega obsega prometa z obveznicami Republike Slovenije na borznem trgu je predstavljal 18,6 % vsega prometa z obveznicami na borznem trgu Ljubljanske borze d.d..

Iz Tabele 3-14 je razvidno, da se je tržna kapitalizacija konec leta 2013 glede na leto 2012 nekoliko povečala. V letu 2013 so zapadle naslednje obveznice: RS50, RS58 in RS54. Vrednostni obseg prometa se je v letu 2013 glede na leto 2012 povečal, ravno tako se je povečal tudi obrat trgovanja v letu 2013, in sicer za 5 bazičnih točk. Trgovanje s svežnji je predstavljalo 82 % vrednostnega obsega prometa v letu 2013.

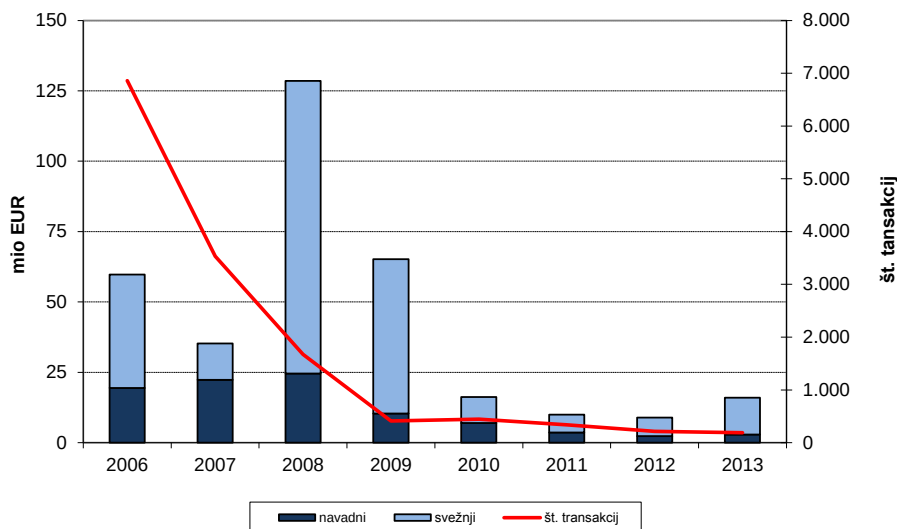
Tabela 3-14: Trgovanje z vsemi državnimi obveznicami v letih od 2005 do 2013 na borznem trgu

Leto	Tržna kapitalizacija (v mlrd EUR)	Celotni promet v mio EUR	Obrat trgovanja (celotni promet/ tržna kapitalizacija)	Promet s svežnji (v % celotnega prometa)	Promet prek BTS (v % celotnega prometa)
2005	4,193	513,7	12,30%	94%	6%
2006	4,719	59,7	1,30%	67%	33%
2007	3,965	35,3	0,89%	36%	64%
2008	4,381	128,5	2,93%	81%	19%
2009	8,356	65,2	0,78%	84%	16%
2010	10,645	16,3	0,15%	57%	43%
2011	12,828	10,0	0,08%	64%	36%
2012	11,387	8,9	0,08%	74%	27%
2013	11,922	16,0	0,13%	82%	18%

Vir: Ljubljanska borza d.d.

Skupni promet z državnimi obveznicami na borznem trgu se je v letih po vzpostavitvi trgovalnega sistema MTS Slovenja zmanjšal. Z referenčnimi EUR obveznicami, ki imajo nominalno vrednost izdaje 1 oziroma 1,5 milijard EUR, se vzporedno trguje tudi na uradnem trgu za obveznice RS MTS Slovenija, kjer so uradni vzdrževalci trga dolžni vsak dan kotirati ceno obveznic na trgu. Obveznice, s katerimi se trguje samo na trgu Ljubljanske borze (nereferenčne obveznice) in ne na MTS Slovenija, imajo nižjo nominalno vrednost izdaje in manjšo razpršenost, s tem pa tudi slabšo likvidnost.

Graf 3-8: Borzni trg – vrednostni obseg prometa in število transakcij z državnimi obveznicami po letih

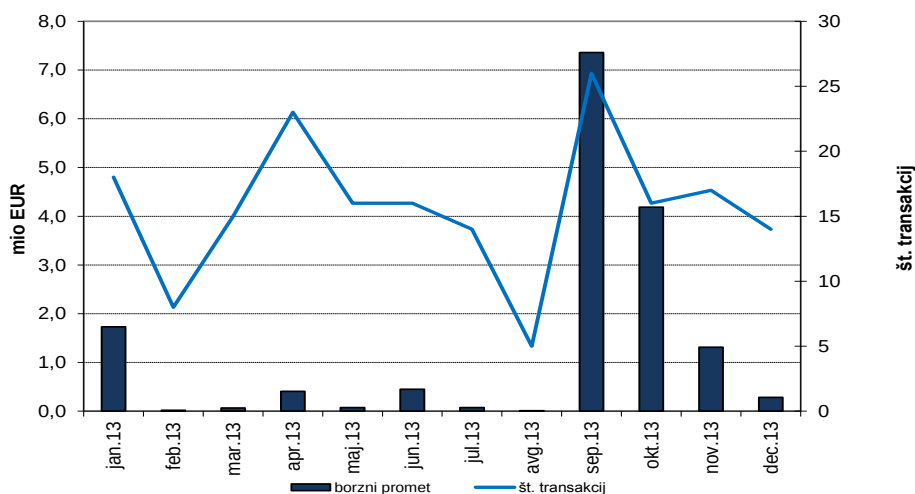

Vir: Ljubljanska borza d.d.

V letu 2013 je bilo z obveznicami na borznem trgu sklenjenih 188 poslov v skupni višini 16,0 milijonov EUR. Iz Grafa 3-9 je razvidno, da je bil po vrednostnem obsegu poslov največji promet dosežen v mesecu septembru in oktobru, predvsem zaradi visokega prometa z obveznicami RS38, RS59 ter RS68, od tega večino s svežnji. V povprečju je bilo na mesečni ravni sklenjenih 16 poslov v višini 1,3 milijonov EUR na mesec.

Na borznem trgu je bila večina poslov sklenjenih s svežnji, tj. 82,0 % vrednostnega obsega skupnega prometa, medtem ko je vrednostni obseg navadnega prometa obsegal 18,0 % vrednostnega obsega skupnega prometa.

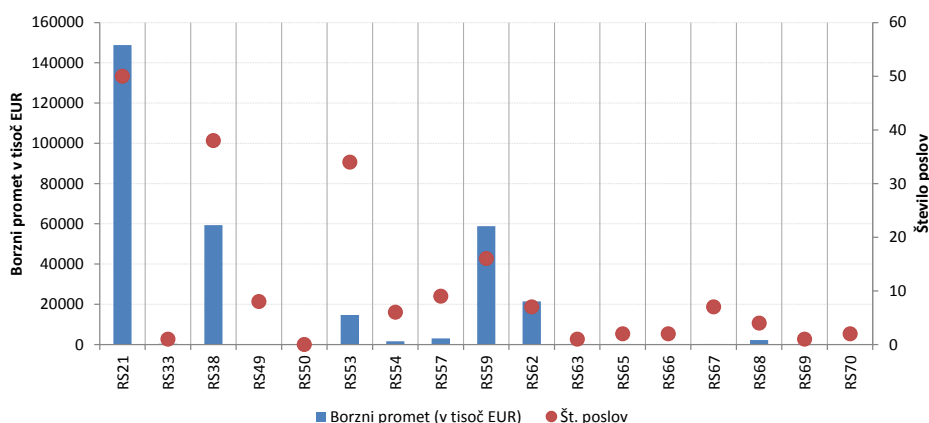
Graf 3-9: Borzni trg – vrednostni obseg prometa in število transakcij z obveznicami po mesecih v letu 2013

Vir: MF, Ljubljanska borza d.d.

Kot kaže Graf 3-10 je bilo na borznem trgu največ prometa tako po obsegu kot po številu izvršenih transakcij z obveznico RS21.

Graf 3-10: Borzni trg – vrednostni obseg prometa in število transakcij po posameznih državnih obveznicah v letu 2013 (enostransko)

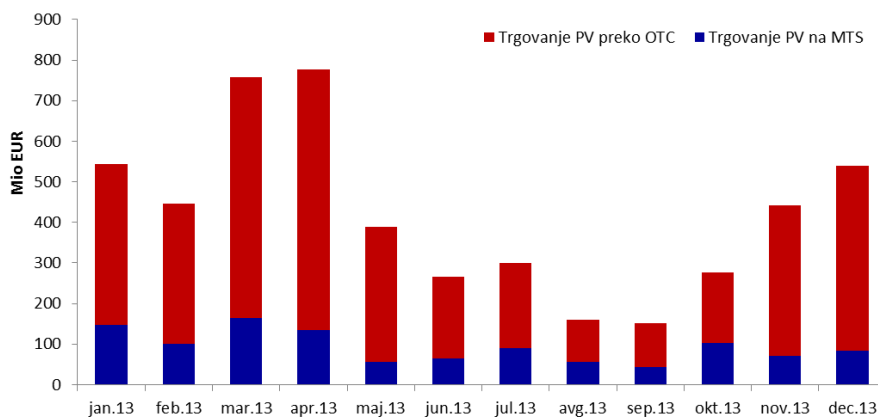

Vir: MF, Ljubljanska borza d.d.

V letu 2013 je na MTS Slovenija kotiralo 9 obveznic. Skupna nominalna vrednost vseh na MTS Slovenija uvrščenih obveznic je v letu 2013 znašala 11,62 milijard EUR. V letu 2013 se je zaradi dolžniške krize v Evropi nadaljeval trend močnejšega upada prometa na MTS Slovenija. Na mesečni ravni je bilo tako v povprečju v letu 2013 sklenjenih 84 poslov v povprečni višini 114 milijonov EUR, kar je skoraj enkrat manj kot leto prej.

Trgovanje primarnih vpisnikov z vrednostnimi papirji RS na ostalem sekundarnem trgu obsega večinoma trgovanje preko sistema Bloomberg. Upad trgovanja je bilo zaznati v obdobju od junija do septembra, v preostalih mesecih je bilo trgovanje na podobni ravni kot leto prej.

Graf 3-11: Vrednostni obseg prometa primarnih vpisnikov z vrednostnimi papirji RS na MTS Slovenija in ostalem sekundarnem trgu (OTC) v letu 2013

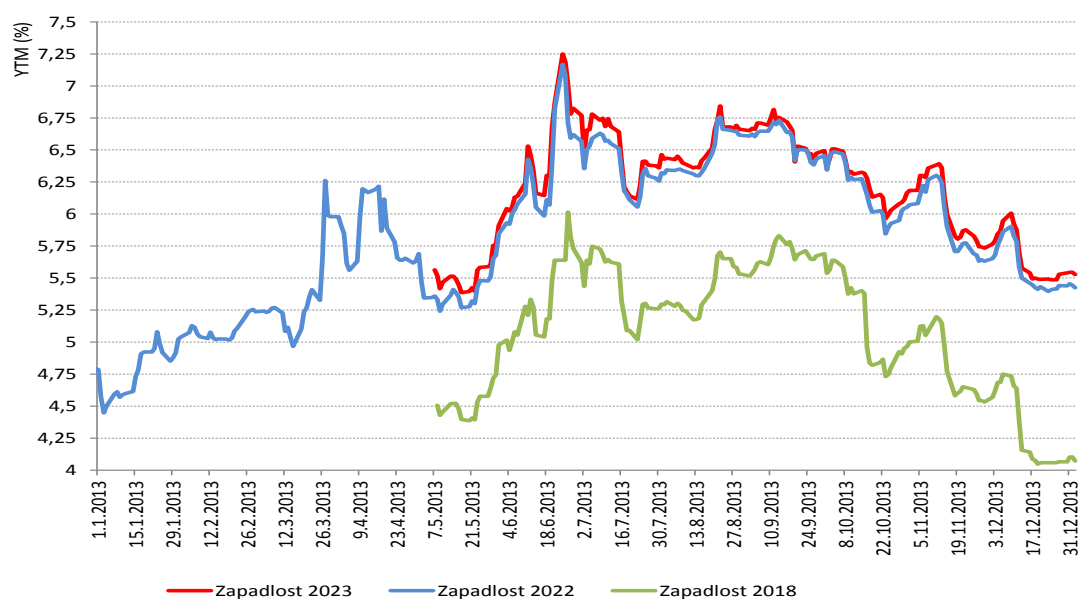
Vir: MF.

Primarni vpisniki in uradni vzdrževalci likvidnosti za obveznice RS morajo na MTS Slovenija v skladu s pravili trgovanja dnevno vsaj 5 ur kotirati nakupno in prodajno ceno za vse uvrščene obveznice, upoštevaje maksimalni dovoljeni razmik v višini 20 bazičnih točk (b.t.). Zaradi negotovih tržnih razmer od konca septembra 2008 velja »best effort« princip trgovanja, v skladu s katerim udeleženci platforme niso zavezani k upoštevanju dovoljenega razmika, ampak širino razmika določijo po svoji presoji, v skladu s tržnimi razmerami. Razmiki med nakupno in prodajno ceno slovenskih obveznic na MTS Slovenija so zaradi zaostrovanja dolžniške krize pričeli že v letu 2012 močnejše rasti. Gibali so se pri 200 b.t., pri tej ravni vztrajali do februarja 2013 in nato v aprilu 2013 dosegli vrednost 290 b.t. V maju je bil zabeležen padec, medtem ko so nato v juniju presegli mejo 300 b.t. Od avgusta naprej se je razmik stabiliziral pri 150 b.t..

Ministrstvo za finance dnevno ocenjuje primarne vpisnike na podlagi štirih kriterijev: nakupni/prodajni razmik, velikost izpostavljenosti, pričetek kotiranja v dnevu in čas kotiranja. Na MTS Sloveniji so bile v letu 2013 objavljene dnevno izvršljive cene. Primarni vpisniki so v tem obdobju kotirali nakupne in prodajne cene in trgovali z obveznicami RS.

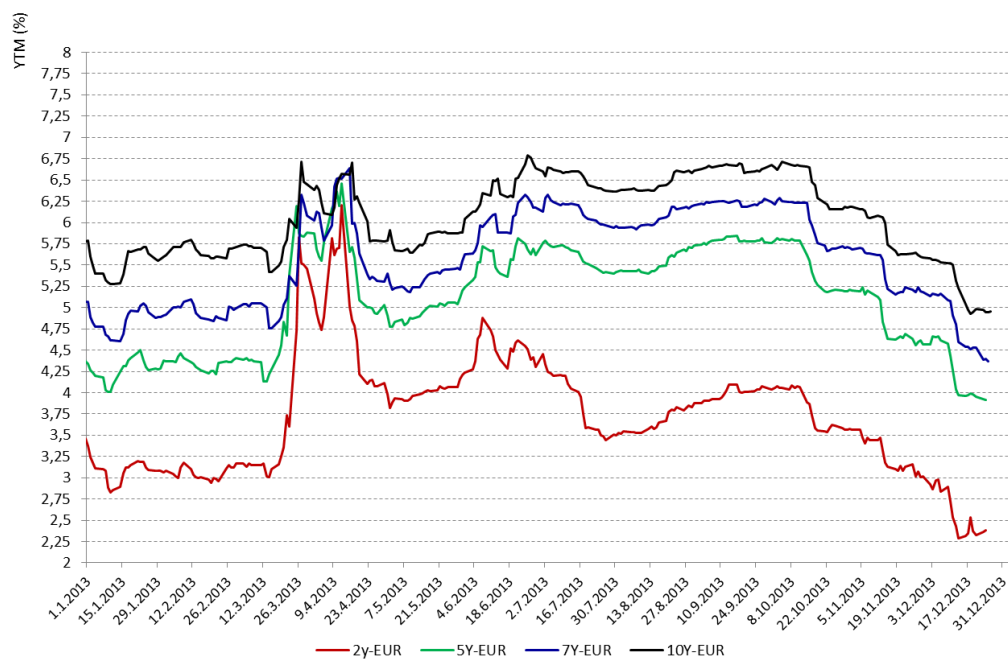
V spodnjih grafih je prikazano gibanje donosov obveznic RS v letu 2013. Gibanje donosov obveznic RS je odražalo razmere na svetovnih finančnih trgih, zlasti na evropskem trgu državnih vrednostnih papirjev v tako imenovanih »perifernih državah« EMU (Portugalska, Grčija, Španija, Italija) in tudi na Irskem, kjer so se razmere v letu 2013 precej izboljšale. Na gibanje zahtevane donosnosti slovenskih obveznic so močno vplivale politične in gospodarske razmere v Sloveniji ter negotovost, povezana s stresnimi testi in rezultati pregleda kakovosti aktive bank, vključenih v pregled. V letu 2013 evropski dolžniški kapitalski trg ni bil naklonjen Sloveniji in investitorji niso izkazovali zadostnega interesa za nakup slovenskih obveznic. Prvi skok v dvigu donosov slovenskih EUR obveznic je bil konec marca in v aprilu, kot je razvidno iz Grafa 3-14, in ponovno v mesecu juniju in zlasti v juliju. Enako gibanje donosov je bilo tudi na trgu slovenskih USD obveznic. Donosi so ostali visoki vse do začetka meseca novembra. Po objavi stresnih testov bank in uvedbi ukrepov za sanacijo slovenskega bančnega sistema v decembru 2013, so zahtevane donosnosti slovenskih vrednostnih papirjev močno padle na vseh trgih.

Graf 3-12: Zahtevana donosnost državnih obveznic, denominiranih v USD, v letu 2013

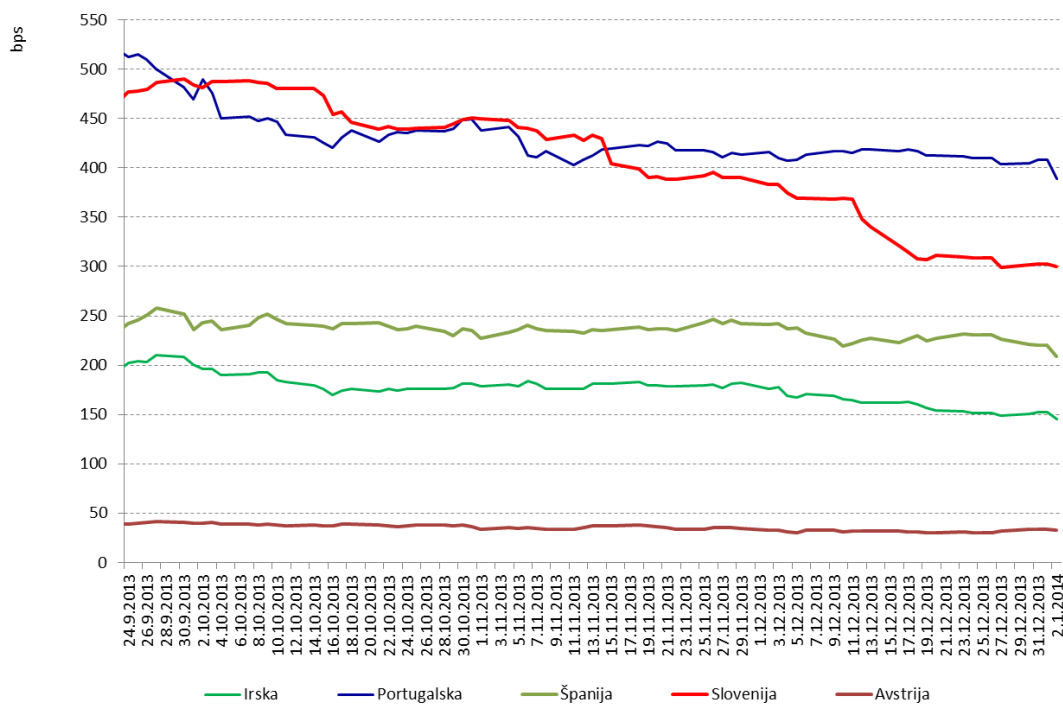
Vir: Bloomberg.

Graf 3-13: Zahtevna donosnost državnih obveznic, denominiranih v EUR, v letu 2013

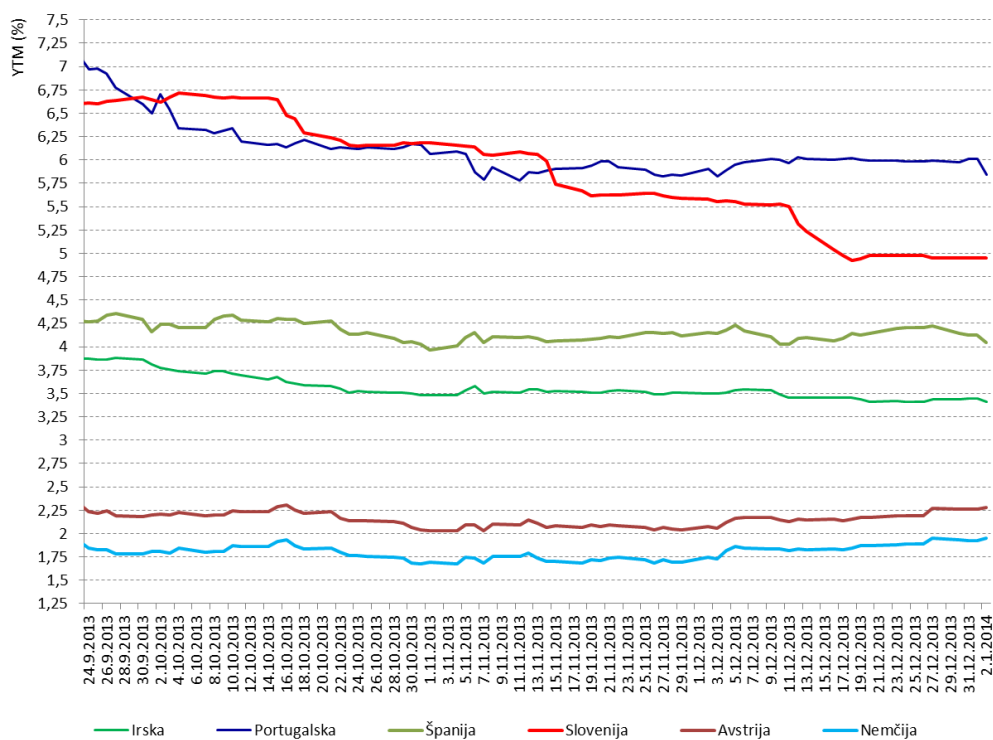
Vir: Bloomberg.

Graf 3-14: Razmiki nad referenčno 10-letno EUR obveznico po državah

Vir: Bloomberg.

Graf 3-15: Zahtevana donosnost referenčnih 10-letnih EUR obveznic po državah

Vir: Bloomberg.

4 UPRAVLJANJE Z DOLGOM

Republika Slovenija lahko na podlagi 82. člena Zakona o javnih financah (Uradni list RS, št. 11/2011-UPB4, 110/2011-ZDIU12) s črpanjem posojil in izdajanjem vrednostnih papirjev pridobiva sredstva, potrebna za vračilo državnega dolga pred njegovo dospelostjo ali za odkup lastnih vrednostnih papirjev, če se s tem:

- a) podpirajo ukrepi za doseganje gospodarskega ravnotežja,
- b) zmanjšajo stroški državnega dolga ali
- c) izboljša kakovost zadolžitve in se s tem dolg države ne poveča.

O sklepanju poslov upravljanja z državnim dolgom odloča minister, pristojen za finance, na podlagi 1. odstavka 84. člena Zakona o javnih financah ter na podlagi letnega programa financiranja, ki ga sprejeme vlada.

Ob transakcijah upravljanja z državnim dolgom se meri strošek dolga državnega proračuna v sedanji vrednosti ter proračunski učinki na strošek servisiranja dolga, hkrati pa se upoštevajo tudi učinki na strukturo dolga, izpostavljenost makroekonomskim in tržnim tveganjem ter povečanje likvidnosti. Dodatno se pri pripravi in izvrševanju transakcij upravljanja z dolgom državnega proračuna zasleduje tudi cilj izoblikovanja krivulje donosa slovenskih državnih vrednostnih papirjev na skupnem evropskem trgu državnih vrednostnih papirjev držav članic EMU.

Predčasno vračilo dolga pred dospelostjo se lahko izvaja v obliki predčasnega odplačila glavnice in pripadajočih obresti ali z odkupom lastnih vrednostnih papirjev. Izbira oblike vračila in možnost izvedbe predčasnega vračila je pogojena z možnostjo nove zadolžitve v višini predčasnega vračila in s takšno donosnostjo in strukturo, ki zagotovi izpolnjevanje najmanj enega izmed navedenih pogojev. V okviru portfelja dolga državnega proračuna ima načeloma prednost pri predčasnem vračilu dolg s pravico do predčasnega odplačila brez dodatnega enkratnega nadomestila, saj je tak dolg mogoče odplačati ne glede na tržne pogoje po nominalni vrednosti, po vnaprej določenih postopkih in pogojih.

Republika Slovenija je v prvi polovici leta 2013 izvršila dve transakciji upravljanja z državnim dolgom. Meseca aprila je bila izvršena transakcija odkupa 18-mesečnih zakladnih menic (OZ1), s čemer je bilo zmanjšano tveganje refinanciranja zakladnih menic OZ1 v juliju 2013. Meseca maja pa je, z namenom odprave izpostavljenosti finančnemu tveganju, izhajajočemu iz naslova zadolžitve s sindicirano izdajo obveznice Republike Slovenije na ameriškem trgu v USD, izvršila transakcijo valutne zamenjave zadolžitve v USD s fiksno obrestno mero, v zadolžitev v EUR s fiksno obrestno mero.

4.1 Odkup 18-mesečnih zakladnih menic

Skladno s Programom financiranja proračuna Republike Slovenije za leto 2013 (sklep Vlade št. 41003-1/2013/7 z dne 1.2.2013, sklep Vlade št. 41003-1/2013/11 z dne 28.3.2013 in sklep

Vlade št. 41003-1/2013/13 z dne 11.4.2013, v nadaljevanju: Program financiranja) je Ministrstvo za finance v letu 2013 v sklopu upravljanja z državnim dolgom (točka 3 Programa financiranja) izvedlo odkup 18-mesečnih zakladnih menic OZ1.

Zakladne menice OZ1 so bile izdane po obrestni meri 3,99 % z zapadlostjo 6. 6. 2013. Ministrstvo za finance je v odkup ponudilo celotno nominalno vrednost izdaje zakladnih menic v višini 907.018.000,00 EUR. Avkcija odkupa OZ1 je bila izvedena 17. 4. 2013, s poravnavo na avkciji sprejetih ponudb dne 19. 4. 2013.

Glede na to, da zakladna menica ni bila likvidna in ni imela realne tržne cene, je bila izračunana cena odkupa zakladnih menic na dan odkupa, z upoštevanjem nominalne obrestne mere 3,99 %, enaka 99,525 %.

Na avkciji odkupa 18-mesečnih zakladnih menic z oznako OZ1 je bilo preko primarnih vpisnikov podanih 510.700 lotov ponudb v skupni vrednosti 510.700.000,00 EUR po enotni razpisani ceni 99,525 %, kar je predstavlja 56,3 % vseh podanih ponudb v višini 907.018 lotov oziroma 907.018.000,00 EUR. Ministrstvo za finance je sprejelo vse prejete ponudbe.

Transakcija odkupa OZ1 je bila izvedena v skladu s točko 3.1.1. Programa financiranja, ki določa kriterije za izvedbo transakcij odkupov in zamenjav vrednostnih papirjev. Z izvedbo transakcije odkupa OZ1 se je občutno zmanjšalo tveganje refinanciranja zakladne menice OZ1 v juniju 2013, kar je umirjajoče vplivalo na širšo makroekonomsko situacijo. Transakcija odkupa zakladnih menic OZ1, ob istočasno izvedeni uspešni izdaji zakladnih menic OZ2, je tako Republiki Sloveniji občutno olajšala možnost dostopa do dolžniških kapitalskih trgov z izdajo USD obveznic v mesecu maju 2013.

4.2 Valutna zamenjava USD obveznosti v EUR

Republika Slovenija je 2. 5. 2013 na globalnem trgu sočasno izdala dve obveznici denominirani v ameriških dolarjih (USD) v 144A/RegS formatu, in sicer 5-letno v višini 1.000.000.000 USD in 10-letno v višini 2.500.000.000 USD, z zapadlostjo dne 10. 5. 2018 oziroma 10. 5. 2023. Letna kupona 5 in 10-letne obveznice se plačujeta polletno, in sicer v višini 4,75 % oziroma 5,85 %. Cena 5 in 10-letne obveznice je bila ob izdaji 98,999 oziroma 98,709, zahtevana donosnost do dospelja pa je bila 4,95 % oziroma 6 %. Ker je Republika Slovenija vsakega pol leta obvezana plačati obresti in ob dospelju glavnico v USD, je zaradi tega izpostavljena valutnemu tveganju.

Na podlagi:

- 82. in 84. člena Zakona o javnih financah (Uradni list RS, št. 11/2011-UPB4, 110/2011-ZDIU12),
- Programa financiranja proračuna Republike Slovenije za leto 2013 (sklep Vlade št. 41003 1/2013/7 z dne 1. 2. 2013, sklep Vlade št. 41003-1/2013/11 z dne 28. 3. 2013 in sklep Vlade št. 41003-1/2013/13 z dne 11. 4. 2013),

- Odločitve ministra o podelitvi mandata za sindicirano izdajo obveznice Republike Slovenije v USD na ameriškem trgu z dne 2. 5. 2013 in
- Odločitve ministra za izvedbo valutne zamenjave in transakcij za zmanjšanje kreditne izpostavljenosti v povezavi s sindicirano izdajo obveznice Republike Slovenije v USD na ameriškem trgu z dne 26. 4. 2013,

je Republika Slovenija z namenom odprave izpostavljenosti tečajnemu tveganju izvedla transakciji valutne zamenjave zadolžitve v USD s fiksno obrestno mero v zadolžitev v EUR s fiksno obrestno mero.

Ministrstvo za finance je preučilo možne rešitve ščitenja pred valutnim tveganjem in se odločilo za identičen pristop, ki je bil uporabljen pri izdaji USD obveznice v letu 2012, tj. za popolno zaščito, ko se zavarujejo vsi denarni tokovi v celotni vrednosti obeh izdaj – tako plačila obresti kot glavnice. S popolnim ujemanjem vseh obveznosti v USD z denarnimi tokovi v EUR, je bila ustvarjena t. i. sintetična EUR obveznost Republike Slovenije, kar pomeni, da je Republika Slovenija popolnoma zaščitena pred tveganjem spremembe menjalnega tečaja EUR- USD.

Na dan sklenitve valutne zamenjave sta bili določeni fiksni obrestni meri za 5 in 10-letno obveznico, po kateri bo RS do zapadlosti odplačila glavnice plačevala obresti na glavnici, preračunano v EUR, in določen tečaj EUR-USD po katerem se ob izdaji in ob dospelju zamenjata glavnici. Višina kuponskih obrestnih mer obeh USD obveznic, tečaj EUR-USD, tržne kotacije za valutno in obrestno zamenjavo ter višina kreditnega pribitka, so bili odvisni od razmer na trgu v času izvedbe transakcije.

Vrednotenje valutne zamenjave se je izvedlo na podlagi kotacij na Bloomberg ICAP portalu, kjer so se za 5 in 10-letne ročnosti odčitale vrednosti ' USD SWAP Rate vs. 3 Month Libor', ' EUR-USD Basis Swap Rate', ' EUR SWAP rate vs. 3 Month Euribor' na podlagi katerih se je nato izračunala obrestna mera glede na glavnico preračunano v EUR.

4.2.1 Pogodbena podlaga za izvedbo valutne zamenjave za 5 in 10-letno tranšo izdaje obveznic

Transakcija valutne zamenjave se je izvedla na podlagi podpisa t. i. »Short Form Confirmation« (v nadaljevanju: SFC), ki predstavlja zgolj ključne elemente transakcije (dnevi plačil, zneski zamenjave, višina obrestne mere, itd.) in je del »ISDA 2002 Master Agreement«. Slednja krovna pogodba skupaj z »ISDA Schedule to the 2002 Master Agreement« ureja vse ostale elemente transakcije in je bila sklenjena z vsako od bank članic sindikata izdaje obveznice, pri čemer je SFC, torej samo transakcijo valutne zamenjave za obe ročnosti obveznic, Republika Slovenija sklenila samo z določenimi članicami sindikata. Republika Slovenija je sklenila tudi aneks za zmanjševanje kreditne izpostavljenosti ("Credit Support Annex" oz. CSA), z vsako od bank članic sindikata.

V skladu s CSA so se Republika Slovenija in banke članice sindikata, s katerimi je Republika Slovenija sklenila posel valutne zamenjave, medsebojno zavezale zagotavljati za celoten čas trajanja valutne zamenjave, na podlagi trenutne tržne vrednosti valutne zamenjave, denarno zavarovanje/pokritje za njeno kreditno izpostavljenost. S tem se izjemno zmanjša tveganje morebitne neizpolnitve obveznosti nasprotne strani iz naslova CSA.

Republika Slovenija se je za ščitenje pred valutnim tveganjem ob sami sklenitvi posla valutne zamenjave odločila za uporabo sprotnega tržnega vrednotenja valutne zamenjave oziroma izmenjavo pokritja v denarju na podlagi CSA. Skladno z zmanjšanjem tveganja morebitne neizpolnitve obveznosti nasprotne stranke se nižja cena transakcije valutne zamenjave neposredno izrazi v nižjem strošku zadolžitve (nižji t.i. kreditni pribitek). Ministrstvo za finance in banki, s katerima sta bili sklenjeni valutni zamenjavi, tako enkrat tedensko zagotovijo pokritje in s tem zmanjšajo kreditno izpostavljenost nasprotnih strank na raven tedenske vrednosti valutne zamenjave.

5 POMOČ GRČIJI

Grčija je 23. aprila 2010 uradno zaprosila za finančno pomoč, na podlagi katere so Evropska komisija, Evropska centralna banka in Mednarodni denarni sklad opravili analizo in oceno potrebnih sredstev v srednjeročnem obdobju, ter pripravili mehanizem finančne pomoči v obliki dvostranskih posojil. V mehanizmu finančne pomoči Mednarodni denarni sklad sodeluje s 30 milijardami EUR, države članice evrskega območja (Belgija, Irska, Nemčija, Španija, Francija, Italija, Ciper, Luksemburg, Malta, Nizozemska, Avstrija, Portugalska, Slovenija, Slovaška in Finska) pa z 80 milijardami EUR. Evropski komisiji je bil s podpisom sporazuma med posojilodajalkami (Intercreditor Agreement - ICA) podeljen mandat za izvedbo koordinacije in upravljanja mehanizma pomoči ter nadzor nad izvajanjem. Kot pogoj za pridobitev finančnih sredstev so se Grčiji postavili dodatni pogoji ekonomskih politik (fiskalni ukrepi, strukturne reforme), katerih izpolnjevanje preverja Evropska komisija pred vsakokratnim črpanjem sredstev. S posojilno pogodbo (Loan Facility Agreement - LFA) so države posojilodajalke določile okvirne pogoje posojila. Delež, ki ga prispeva vsaka posojilodajalka, je določen po ključu deleža udeležbe v kapitalu Evropske centralne banke, kar za Republiko Slovenijo pomeni 0,485 % delež celotnega zneska določenega v sporazumu med posojilodajalkami.

S ciljem ohranitve finančne stabilnosti v evro območju in zavezanosti načelu solidarnosti med državami članicami Evropske unije je Republika Slovenija s podpisom posojilne pogodbe in sporazuma med posojilodajalkami 8. maja 2010, sprejemom Zakona o posojilu Helenski republiki (Ur.l. 56/10) 6. julija 2010 in podpisom ministra za finance izjave o zavezanosti (Commitment confirmation) 26. julija 2010, pravno formalno pristopila k posojilu Grčiji. V skladu s posojilno pogodbo se je Republika Slovenija zavezala zagotavljati svoj delež do višine 387.812.452 EUR v triletnem obdobju.

Pomoč Grčiji je vključena v proračun kot »dano posojilo v tujino« v B bilanci proračuna Republike Slovenije (račun finančnih terjatev in naložb). Sredstva za posojilo so tako zagotovljena s financiranjem izvrševanja proračuna Republike Slovenije v skladu z 81. čl. ZJF in v obsegu določenim z zakonom o izvrševanju proračuna Republike Slovenije, na podlagi programa financiranja državnega proračuna Republike Slovenije za dotično leto.

Zadnje izplačilo tranše posojila Grčiji iz naslova bilateralnih posojil je bilo tako izvedeno dne 14. 12. 2011, dne 14. 12. 2012 pa so bili izvedeni zadnji poračuni prispevkov med državami članicami, ki so v posameznih tranšah sodelovale v različnih deležih.

Republika Slovenija je skupaj z državami članicami posojilodajalkami v obdobju od 18. 5. 2010 do 14. 12. 2012, skladno z oceno Evropske komisije, da Grčija izpolnjuje pogoje (program) ekonomskih politik, odobrila 1., 2., 3., 4., 5. in 6. tranše posojila Grčiji v skupni višini 52,9 milijard EUR, pri čemer je delež Republike Slovenije v celotnem izplačilu vseh tranš posojila Grčiji znašal 0,498 %, kar v znesku znaša 263.684.711 EUR.

Prvi in drugi dodatek k posojilni pogodbi (Amendment to the Loan Facility Agreement)

Zaradi občutljivih razmer na trgu državnih vrednostnih papirjev in z namenom uskladitve ročnosti posojil Grčiji s posojili, ki jih zagotavlja Evropski instrument za finančno stabilnost na območju evra (European Financial Stability Facility – EFSF), je bila marca leta 2011 s strani vlad držav članic evrskega območja sprejeta politična odločitev, da se obrestna mera posojila Grčiji zniža in ročnost posojila podaljša. 14. junija 2011 je bil podpisan prvi dodatek k posojilni pogodbi, ki znižuje obrestno mero za 100 b.t., podaljšuje ročnost do deset let od dneva črpanja posamezne tranše in podaljšuje odlog odplačila glavnice tranše do štiri leta in šest mesecev.

V letu 2011 so prav tako potekale aktivnosti za uskladitev drugega dodatka k posojilni pogodbi, ki še dodatno znižuje obrestno mero, le-ta naj bi znašala EURIBOR + 150 b.t., podaljšuje ročnost tranš na 15 let in podaljšuje obdobje odplačila glavnice tranš na 10 let, kar se implicira za že črpane in še ne črpane tranše. Slovenija je s sprejetjem Zakona o spremembah Zakona o posojilu Helenski Republiki (Ur.l. RS, št. 21-816/2012) pravnoformalno zavezana k dodatkom k posojilni pogodbi, ki spreminjajo osnovne pogoje posojila.

S potrditvijo zaključenih notranjepравnih postopkov za spremembo posojilne pogodbe vseh posojilodajalk sta prvi in drugi dodatek k posojilni pogodbi (*Amendment to the Loan Facility Agreement*) stopila v veljavo dne 30. 3. 2012.

Tretji dodatek k posojilni pogodbi (Amendment to the Loan Facility Agreement)

V letu 2012 se je fiskalna nestabilnost Grčije še poglobljala in so se zaradi odločitve o zamiku doseganja fiskalnih ciljev povečale tudi potrebe po financiranju javnofinančnega primanjkljaja. Poleg tega pa je bilo stanje v grških bankah zaradi izvedene prostovoljne menjave obveznic slabše, kot je bilo pričakovano. Zato je Evrska skupina na svojem zasedanju 20. in 26. novembra 2012 poiskala mogoče rešitve, ki bi zagotovile, da ne bi bila potrebna dodatna finančna sredstva iz EFSF in da bi se hkrati dolg Grčije do leta 2020 znižal na vzdržno raven.

Ministri evrske skupine so dne 13. 12. 2012 formalno potrdili odločitev o znižanju obrestnih mer in podalšanju ročnosti posojil Grčiji. Evropska komisija je 19. decembra 2012 podpisala dodatek k posojilni pogodbi z Grčijo, s katerim se znižuje obrestna mera posojil za 100 b. t. na EURIBOR (izračunan v skladu s posojilno pogodbo) + 50 b. t., ob tem da to znižanje ne velja za tiste države članice, ki so prejemnice finančne pomoči iz evropskih mehanizmov za stabilnost (EFSF in EMS) v okviru celostnega prilagoditvenega ekonomskega programa, in sicer za čas prejemanja finančne pomoči. To velja za tiste države članice, ki so prejemnice finančne pomoči ob podpisu dodatka k pogodbi, ter tudi za tiste države članice, ki bodo morda v prihodnosti prejemnice finančne pomoči. Poleg znižanja obrestnih mer se podaljšuje tudi ročnost posojil Grčiji na največ 30 let z zdaj veljavnih največ 15 let, ob tem pa obdobje odloga začetka odplačila glavnice ostaja 10 let.

Glede na to, da izplačila preostanka posojila po tem zakonu niso predvidena, temveč se je celoten program nadomestil s financiranjem preko EFSF, znižanje obrestne mere ne vpliva na prihodnje tranše.

Tretji dodatek k posojilni pogodbi (*Amendment to the Loan Facility Agreement*) je stopil v veljavo dne 3. 7. 2013. Pri poračunu obresti po tretjem dodatku se je nižja marža upoštevala vključno od obrestnega obdobja, ki se je končalo 15. 3. 2013. Glede na to, da je tretji dodatek stopil v veljavo 3. 7. 2013, se je pri obrestih z zapadlostjo 15. 9, 15. 12. in 15. 3. 2014 že upošteval poračun za preveč nakazane obresti ob zapadlostih 15.3. in 15.6.2013. Zadnji del poračuna (tokrat pozitivni poračun – večje nakazilo) bo upoštevan pri plačilu obresti z zapadlostjo dne 15. 6. 2014.

V obdobju od 15. 12. 2010 do konca leta 2013 je Republika Slovenija, vključujoč poračune obresti po 2. in 3. aneksu k posojilni pogodbi, prejela obresti v skupni višini 15.345.099,95 EUR.

6 DOLG DRŽAVNEGA PRORAČUNA REPUBLIKE SLOVENIJE

Tabela 6-1: Dolg državnega proračuna⁵ Republike Slovenije v letu 2013

v tisoč EUR

	Stanje na 31.12.2012	Črpanja in prevzemi	Odplačilo	Vrednostne spremembe	Stanje na 31.12.2013
Skupaj	16.836.118	7.460.541	2.299.811	-1.333	21.995.516
Rezidenti	5.511.830	2.928.630	2.126.612	-1.205	6.312.643
Nefinančne družbe	72.675	729	10.058	0	63.346
Banka Slovenije	29.645	292.252	0	-1.205	320.691
Druge denarne finančne institucije	4.220.154	2.293.513	1.875.254	0	4.638.414
Drugi finančni posredniki	61.680	2.414	9.290	0	54.804
Izvajalci pomožnih finančnih dejavnosti	46.556	0	0	0	46.556
Zavarovalnice in pokojninski skladi	726.274	112.589	132.230	0	706.633
Država	329.696	222.978	90.380	0	462.293
Gospodinjstva	24.801	4.156	9.400	0	19.557
Nepridobitne institucije, ki opravljajo storitve za gospodinjstva	350	0	0	0	350
Nerezidenti	11.324.249	4.531.911	173.199	-128	15.682.833
Evropska unija	9.577.237	1.131.356	160.441	0	10.548.153
Tretje države in mednarodne organizacije	1.747.012	3.400.555	12.758	-128	5.134.681

Opomba: Stanje dolga je prikazano po metodi rezidentstva ob zadolžitvi.

Vir: MF.

Dolg državnega proračuna Republike Slovenije je na dan 31. 12. 2013 znašal 21,996 milijard evrov. Od 1. 1. 2013 do konca leta se je povečal za 5,2 milijarde evrov. Dolg državnega proračuna Republike Slovenije v lasti rezidentov, ki je na dan 31. 12. 2013 znašal 6,313 milijonov evrov, se je v letu 2013 povečal za 0,8 milijarde evrov. Dolg državnega proračuna Republike Slovenije v lasti nerezidentov je na dan 31. 12. 2013 znašal 15,7 milijarde evrov. Le-ta se je v letu 2013 povečal za 4,4 milijarde evrov, kar je posledica izdaje naslednjih obveznic: 5 letne USD BOND 4,75% 10/5/2018, 10 letne USD BOND 5,85% 10/5/23 in 3 letne EUR BOND 4,7% 1/11/16, katerih imetniki so v večini postali nerezidenti.

Spremembe stanja dolga državnega proračuna Republike Slovenije v letu 2013 po ročnosti in instrumentu zadolžitve v skupni višini 5,2 milijarde evrov so prikazane v Tabeli 6-2, kjer je razvidno, da se je dolg nominalno povečal zaradi neposrednega izvrševanja državnega proračuna (zadolževanje za financiranje salda bilance prihodkov in odhodkov, salda računa finančnih terjatev in naložb in financiranja odplačil zapadlih glavnice) in predfinanciranja za odplačilo glavnice naslednjih dveh let.

⁵ Delitev je izvršena na podlagi standardne klasifikacije institucionalnih sektorjev (SKIS).

Tabela 6-2: Spremembe stanja dolga državnega proračuna RS v letu 2013

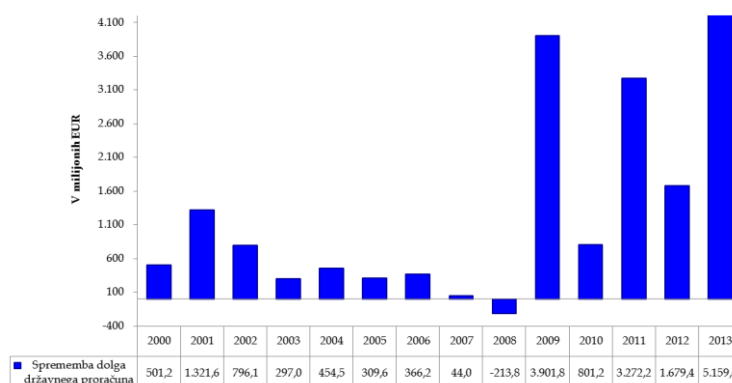
v EUR

Opis	Povečanje dolga	Zmanjšanje dolga/odplačila in odkupi	Vrednostne spremembe
Skupaj dolg državnega proračuna RS	7.437.030.869 €	2.299.810.686 €	-1.333.368 €
Kratkoročno zadolževanje za izvrševanje državnega proračuna RS	1.032.866.079 €	1.134.306.711 €	0 €
kredit	0 €	0 €	0 €
zakladne menice	1.032.866.079 €	1.134.306.711 €	0 €
Dolgoročno zadolževanje za izvrševanje državnega proračuna RS, za financiranje odkupov in predčasnih odplačil, predfinanciranje ter prevzemi dolga	6.404.164.790 €	1.165.503.976 €	-1.333.368 €
Dolgoročno zadolževanje za izvrševanje državnega proračuna RS:			
kredit	320.000.000 €	176.149.962 €	-127.969 €
obveznice	6.084.164.790 €	989.354.014 €	-1.205.398 €
Od tega:			
RS21 in RS39	4.156.040 €	9.268.085 €	
OZ1, RS50, RS54	0 €	980.085.929 €	
USD BONDS	2.663.217.166 €		0 €
EUR BOND	1.500.000.000 €		
OZ2	1.043.757.504 €		
Zadolžnica BS	0 €		-1.205.398 €
Izdaja obveznic za financiranje ukrepov za krepitev stabilnosti bank	873.034.080 €		
Mednarodne finančne organizacije (EIB, IBRD, Sklad sveta Evrope)	270.000.000 €	7.795.685 €	-127.969 €

Vir: MF.

Graf 6-1 prikazuje dinamiko velikosti sprememb stanj dolga državnega proračuna od leta 2000 naprej. Do največjih sprememb dolga državnega proračuna je prišlo v letih 2009, 2011 in 2013, pri čemer je potrebno od leta 2009 upoštevati možnost predfinanciranja, tj. v skladu z ZJF dovoljenega dodatnega zadolževanja za odplačilo glavnice naslednjih dveh let. Leto 2008 je edino leto, v katerem je prišlo do negativne spremembe, ko se je od 1. 1. 2008 do konca leta dolg državnega proračuna zmanjšal za 213,8 milijonov evrov.

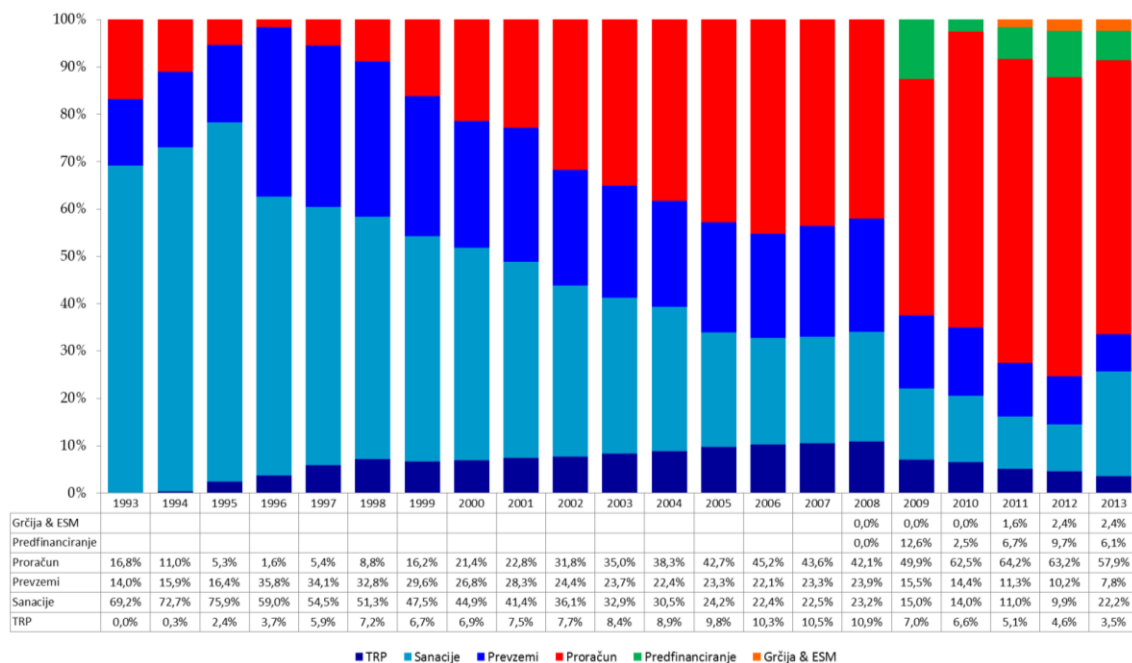
Graf 6-1: Dinamika sprememb stanj dolga državnega proračuna RS za obdobje 2000–2013

Vir: MF.

6.1 Osnovne značilnosti gibanja dolga državnega proračuna Republike Slovenije za obdobje 1993 do 2013

Graf 6-2: Struktura dolga državnega proračuna RS za obdobje 1993–2013

Vir: MF.

Iz Grafa 6-2 je razvidno, da je prvotno strukturo dolga državnega proračuna Republike Slovenije večinoma predstavljal dolg iz naslova sanacije bančnega in realnega sektorja, ki je z leti imel počasen trend padanja do leta 2004⁶. Potem, ko je v letu 2005 padel zaradi porabe kupnine NLB d.d., se je od leta 2006 naprej v nominalni vrednosti ustalil, zaradi nominalnega porasta celotnega dolga v letih 2009-2013 pa se je delež dolga, namenjen za sanacijo v letu 2012, zmanjšal na 9,9 %. Po dokapitalizaciji bank v letu 2013 je ta delež zopet narastel na 22,2 % v skupni strukturi dolga.

Od leta 1997 je začel naraščati delež dolga, namenjen financiranju proračunskega primanjkljaja. V letu 2009 je ta del dolga, predvsem kot posledica učinkov finančne in gospodarske krize, v strukturi dolga predstavljal že 49,9 %, v letu 2010 je dosegel 62,5 % in v letu 2013 68,0 %.

V skladu z dopolnitvijo ZJF, se je v letu 2009 Republika Slovenija zadolžila v večjem obsegu kot so znašale potrebe za financiranje primanjkljaja proračuna za leto 2009, tj. predfinanciranje. Del sredstev, pridobljenih z zadolžitvijo Republike Slovenije, je bilo pripravljenih tudi za morebitne potrebe izvedbe ukrepov za omejitev učinkov finančne krize, določenih v 81. a in 88. a členu ZJF (Zakon o spremembi in dopolnitvah Zakona o javnih

⁶ Viri financiranja odplačil glavnice so bili zagotovljeni z novim zadolževanjem v okviru vsakoletnega izvrševanja državnega proračuna in s porabo kupnine iz naslova prodaje kapitalskih deležev RS.

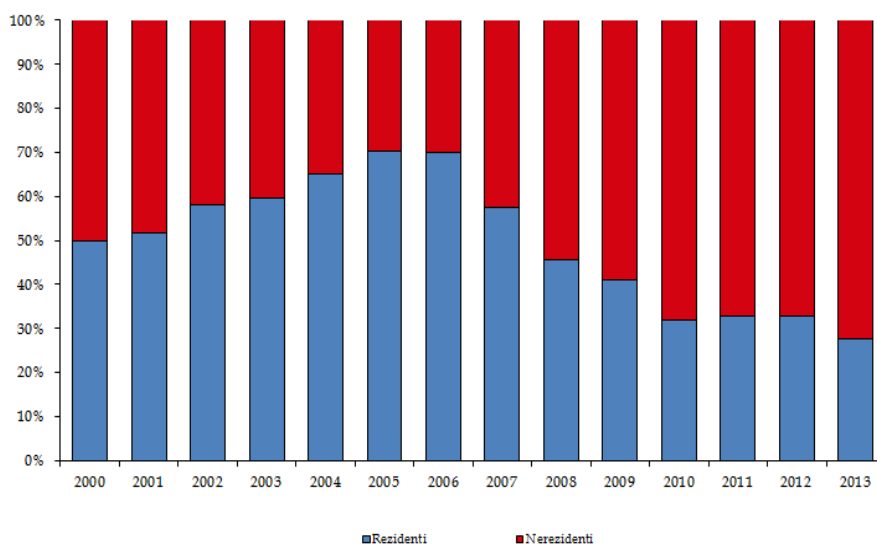
financah (ZJF-D), Uradni list RS, št. 109/08). Ker s strani finančnih institucij ni bilo zahtevkov za izposojlo finančnih sredstev od države, se je realizirana zadolžitev, ki v strukturi dolga konec leta 2009 predstavlja 12,6 %, porabila za pokritje potreb financiranja proračuna RS v letu 2010. V letu 2010 se je delež predfinanciranja v strukturi dolga zmanjšal na 2,5 %, v letu 2011 pa se je predvsem zaradi zaostrenih in negotovih razmer na finančnih trgih proti koncu leta delež predfinanciranja v strukturi dolga povečal na 6,7 %. V letu 2013 se je delež predfinanciranja v strukturi dolga zmanjšal na 6,1 %.

Dolg državnega proračuna Republike Slovenije, ki je nastal zaradi prevzemov dolga (Slovenske železnice, Slovenske železarnice, Onkološki inštitut, ZZZS) in dolg, ki je nastal zaradi zadolževanja za temeljne razvojne programe (TRP), sta v obdobju od 2007 do 2013 na nominalno enaki ravni, a se v strukturi dolga, v odstotnem deležu, zmanjšujeta.

6.2 Osnovne značilnosti dolga državnega proračuna Republike Slovenije v letu 2013

Vstop v Evropsko monetarno unijo in spremembe na primarnem ter sekundarnem trgu državnih vrednostnih papirjev, ki so posledica procesa integracije v skupni evropski finančni trg, je vplival tudi na spremembe v strukturi dolga državnega proračuna. Iz Grafa 6-3 je razvidno, da se je delež dolga, ki ga imajo nerezidenti v primerjavi z rezidenti, predvsem zaradi integracije v skupni evropski finančni trg, povečal.

Graf 6-3: Struktura dolga državnega proračuna RS v letih 2000 – 2013 glede na rezidentstvo investitorjev ob zadolžitvi

Vir: MF.

Do leta 2006 je delež nerezidentov v strukturi dolga državnega proračuna Republike Slovenije upadal. To je posledica strateške odločitve, ki je bila v veljavi do leta 2006, da se zadolževanje Republike Slovenije izvaja predvsem na domačem trgu. Prav tako se dolg, ki je bil v lasti nerezidentov, ni refinanciral z viri nerezidentov. V letu 2007 je Republika Slovenija spremenila način izdaje vrednostnih papirjev. Sprejeta je bila odločitev, da se imetniška struktura obstoječega dolga spremeni v korist nerezidentov, z namenom širjenja investicijskega zaledja. V letu 2007 je bila tako izdana dolgoročna obveznica, ki je bila financirana v pretežni meri s strani nerezidentov (95 % celotne izdaje). Republika Slovenija je z letom 2007 začela izvajati tudi tržne odkupe starih obveznic, ki pa niso prispevali k večji spremembi lastniške strukture. V naslednjih šestih letih se je delež dolga, ki ga imajo v lasti rezidenti, hitro zniževal in v letu 2013 znaša le še slabo tretjino oziroma natančneje 27,7 %.

Podoben prikaz nam poda Tabela 6-3, ki prikazuje dolg državnega proračuna Republike Slovenije po letih razdeljen po standardni klasifikaciji institucionalnih sektorjev (SKIS). Med leti 2001 in 2006 je bila nominalna vrednost dolga državnega proračuna Republike Slovenije do nerezidentov razmeroma stabilna, v nadaljnjih letih pa se je občutno povečevala. Iz tabele je prav tako razvidno, da so glavni domači investitorji v državne vrednostne papirje Republike Slovenije druge denarne finančne institucije (banke) in zavarovalnice. Dolg državnega proračuna Republike Slovenije v lasti nerezidentov se je izraziteje povečeval od leta 2011 naprej, kar je posledica zadolževanja na ameriškem trgu. Na dan 31. 12. 2013 je znašal 15,7 milijarde evrov.

Tabela 6-3: Dolg državnega proračuna RS po letih

v milijonih EUR

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Skupaj	6.299	6.673	6.987	7.351	7.395	7.182	11.083	11.885	15.157	16.836	21.996
Rezidenti	3.756	4.344	4.903	5.146	4.245	3.301	4.558	3.794	4.866	5.512	6.313
Nefinančne družbe	155	129	146	153	124	94	87	79	74	73	63
Banka Slovenije	30	29	31	29	27	28	28	29	30	30	321
Druge denarne finančne institucije	2.783	3.304	3.627	3.801	2.724	2.333	3.464	2.736	3.887	4.494	4.638
Drugi finančni posredniki	43	82	137	147	116	76	68	60	56	62	55
Izvajalci pomožnih finančnih dejavnosti	5	5	39	107	80	75	79	70	47	47	47
Zavarovalnice in pokojninski skladi	510	571	674	699	567	525	721	715	681	726	707
Država	125	125	163	137	545	130	74	68	60	56	462
Gospodinjstva	104	96	86	73	61	39	39	36	31	25	20
Nepridobitne institucije, ki opravljajo storitve za gospodinjstva	2	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Nerezidenti	2.542	2.329	2.084	2.205	3.150	3.881	6.525	8.091	10.290	11.324	15.683
Evropska unija	2.187	1.968	1.744	1.904	2.990	3.735	6.137	7.593	9.840	9.577	10.548
Tretje države in mednarodne organizacije	356	361	341	301	161	145	388	498	451	1.747	5.135

Vir: MF.

Od leta 2000 naprej se je Republika Slovenija začela zadolževati večinoma z izdajo vrednostnih papirjev. Delež dolga iz naslova vrednostnih papirjev je rasel, delež posojil pa upadal, vse do leta 2010. Izjema je leto 2007, ko se je delež posojil povečal na 11,9%, saj se je v tem letu Republika Slovenija zadolževala tudi s posojili pri domačih bankah in z likvidnostnimi posojili pri enotnem zakladniškem računu (EZR). K povečanju deleža posojil v tem letu je prispeval tudi prevzem dolga Agencije za železniški promet. Od leta 2010 naprej se je trend obrnil. Zaradi negotovih razmer na finančnem trgu v letu 2012 se je Republika Slovenija v tem letu zadolževala tudi z bančnimi posojili, kar je delež posojil v strukturi dolga državnega proračuna povečalo na 5,0 %. V letu 2013 delež dolga iz naslova vrednostnih papirjev znaša 95,5 %, delež dolga iz naslova posojil pa 95,5 %.

Tabela 6-4: Struktura dolga državnega proračuna RS glede na instrument zadolžitve

v %

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Posojila	11,6	10,6	11,4	6,8	11,9	5,0	1,9	1,2	2,8	5,0	4,5
Vrednostni papirji	88,4	89,4	88,6	93,2	88,1	95,0	98,1	98,8	97,2	95,0	95,5
Skupaj	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Vir: MF.

Struktura dolga državnega proračuna Republike Slovenije je glede na ročnost do zapadlosti predvsem dolgoročna in srednjeročna. Dolg z ročnostjo pod enim letom je konec leta 2013 predstavljal 15,5 % celotnega dolga državnega proračuna Republike Slovenije, dolg z ročnostjo med enim in petimi leti 31,7 % ter dolg z ročnostjo nad petimi leti 52,8 %. Takšna struktura dolga izkazuje razmeroma sprejemljivo raven izpostavljenosti tveganju refinanciranja.

Tabela 6-5: Struktura dolga državnega proračuna RS glede na ročnost do zapadlosti

v %

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
pod 1 letom	10,1	16,3	13,7	11,2	16,0	11,3	15,3	7,8	7,8	10,6	15,5
med 1 in 5 leti	41,1	38,6	45,1	62,0	37,8	32,5	36,1	34,6	34,5	28,8	31,7
nad 5 leti	48,8	45,1	41,2	26,8	46,2	56,3	48,6	57,7	57,6	60,6	52,8
Skupaj	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Vir: MF.

Tehtano povprečje časa do zapadlosti dolga državnega proračuna Republike Slovenije se je v letu 2013, zaradi povečanja zapadlosti kratkoročnega dolga na 0,47 let, zmanjšal za 0,55 leta.

Tabela 6-6: Tehtano povprečje ročnosti do zapadlosti dolga državnega proračuna RS

v letih

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Dolg državnega proračuna RS	6,15	5,53	5,16	5,16	5,08	5,25	5,57	5,94	6,22	6,61	6,22	5,67
Kratkoročni dolg	0,30	0,28	0,36	0,36	0,36	0,04	0,09	0,11	0,21	0,14	0,35	0,47
Dolgoročni dolg	6,55	5,82	5,41	5,39	5,31	5,70	5,94	6,36	6,70	7,16	6,92	5,81

Vir: MF.

V strukturi obrestnih mer oziroma vrste instrumentov, ki je prikazana v Tabeli 6-7, je od leta 2001 opazen trend upadanja deleža indeksiranih instrumentov. Zmanjševanje deležev indeksiranih instrumentov proti nič je posledica predčasnih odplačil, odkupov in zapadlosti teh instrumentov.

Dolg državnega proračuna Republike Slovenije je bil konec leta 2013 sestavljen iz 0,1 % indeksiranih instrumentov, 3,0 % instrumentov s spremenljivo obrestno mero in 96,9 % instrumentov z nespremenljivo obrestno mero. Povečanje deleža dolga državnega proračuna Republike Slovenije s spremenljivo obrestno mero je v letu 2011 posledica vzpostavitve obveznosti do Slovenske odškodninske družbe⁷ in v letu 2012 povečanega zadolževanja s posojili.

Tabela 6-7: Struktura dolga državnega proračuna RS glede na vrsto instrumenta oziroma obrestno mero

v %

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
1. Indeksiran	28,5	25,8	19,2	17,1	0,5	0,4	0,3	0,2	0,2	0,2	0,1
a. Inflacija (TOM)	16,6	14,9	8,8	7,3	0,1	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
b. Tečaj	11,9	10,9	10,4	9,8	0,4	0,4	0,3	0,2	0,2	0,2	0,1
2. Nespremenljiv	53,2	60,6	75,8	80,5	98,2	98,9	99,4	99,5	97,4	95,1	96,9
3. Spremenljiv	18,3	13,6	5	2,4	1,3	0,7	0,3	0,3	2,4	4,7	3,0

Vir: MF.

Iz Tabele 6-8 je razvidno, da je stanje dolga v slovenskih tolarjih v skupnem stanju dolga državnega proračuna Republike Slovenije od leta 2001 postopoma naraščalo in je v letu 2006 doseglo 69,1 % celotnega dolga. Pred letom 2001 se je Republika Slovenija na tujih trgih zadolževala pretežno v evrih in ameriških dolarjih. Z leti se spreminja samo razmerje med valutama, opazna pa je bila hitra rast deleža zadolžitve v evrih na račun hitrega upadanja zadolžitve v ameriških dolarjih, kot posledica realizacije strategije upravljanja z državnim dolgom. Zadolževanje v tolarjih in evrih je konec leta 2006 predstavljalo kar 99,3 % celotne zadolžitve na finančnih trgih. V letu 2007 se je delež zadolžitve v evrih z vstopom v EMU spremenil, ker je evro postal domača valuta. V naslednjih letih se je ta delež gibal na približno enaki ravni in konec leta 2011 znašal 99,8 %. Z izdajo obveznic v USD na ameriškem trgu v letu 2012 in v letu 2013, se je stanje dolga konec leta 2013 v dolarjih povečalo in sicer na 20,1 % celotnega dolga. Ob zadolžitvi v USD je bila izvedena tudi transakcija valutne zamenjave USD obveznosti v EUR in ob upoštevanju tega se delež dolga v evrih poveča na 99,8 % celotnega dolga.

⁷ Vzpostavitev obveznosti iz naslova Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o izdaji obveznic za plačilo odškodnine za zaplenjeno premoženje zaradi razveljavitve kazni zaplembe premoženja (ZIOOZP), Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o plačilu odškodnine žrtvam vojnega in povojnega nasilja (ZSPOZ-D) in Zakon o spremembah Zakona o vračanju vlaganj v javno telekomunikacijsko omrežje (ZVVJTO).

Tabela 6-8: Valutna struktura dolga državnega proračuna Republike Slovenije glede na valuto zadolžitve

v %

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
SIT	46,7	48,3	55,6	65,4	69,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
USD	1,8	1,2	0,8	0,6	0,3	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	10,3	20,1
EUR	50,9	50,0	43,2	33,6	30,2	99,5	99,6	99,8	99,8	99,8	89,6	79,8
CHF	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
GBP	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
JPY	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostalo	0,6	0,5	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,2	0,2	0,2	0,2	0,1
SKUPAJ	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Vir: MF.

7 DOLG PRAVNIH OSEB JAVNEGA SEKTORJA IZ 87. ČLENA ZAKONA O JAVNIH FINANCAH

7.1 Pojem pravnih oseb javnega sektorja iz 87. člena ZJF

Pravne osebe iz 87. člena Zakona o javnih financah (Uradni list RS, št. 11/11 – uradno prečiščeno besedilo, 14/13 – popr. in 101/13, v nadaljevanju ZJF) zajemajo:

- posredne proračunske uporabnike (javni zavodi in drugi izvajalci javnih služb, agencije, skladi socialnega zavarovanja, javni skladi na ravni države), katerih ustanoviteljica je država ali posredni uporabniki državnega proračuna,
- javne gospodarske zavode, javna podjetja in druge pravne osebe, v katerih ima država odločujoč vpliv na upravljanje (lastniški delež Republike Slovenije v pravni osebi je 50 ali več odstotni).

87. člen Zakona o javnih financah določa, da se pravne osebe iz tega člena, ki jih s sklepom potrdi Vlada RS, lahko zadolžujejo in izdajajo jamstva drugim pravnim osebam le pod pogoji, ki jih določi Vlada RS na predlog ministrstva, pristojnega za finance.

7.2 Pravne podlage nadzora in spremljanja zadolževanja pravnih oseb iz 87. člena ZJF

Pravne podlage nadzora in spremljanja zadolževanja pravnih oseb iz 87. člena Zakona o javnih financah so bile v letu 2011 naslednje:

- Zakon o javnih financah (Uradni list RS, št. 11/11 – uradno prečiščeno besedilo, 14/13 – popr. in 101/13, v nadaljevanju ZJF),
- Zakon o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2013 in 2014 (št. 104/12, 46/13, 56/13 - ZŠtip-1, 61/13, 82/13, 101/13 - ZIPRS1415, 101/13 - ZDavNepr in 111/13 - ZOPSPU-A),
- Uredba o pogojih in postopkih zadolževanja pravnih oseb iz 87. člena Zakona o javnih financah (Uradni list RS, št. 112/09, v nadaljevanju uredba),
- Pravilnik o pošiljanju podatkov o stanju in spremembah zadolžitve pravnih oseb javnega sektorja in občin (Uradni list RS, št. 3/13, v nadaljevanju pravilnik).

Zakon o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2013 in 2014 je v prvem odstavku 43. člena določil, da se pravne osebe javnega sektorja v letu 2013 lahko zadolžijo in izdajo poročila drugim fizičnim in pravnim osebam do skupne višine 900.000.000 EUR.

Uredba določa postopke zadolževanja pravnih oseb iz 87. člena ZJF pred sklenitvijo pogodbe o zadolžitvi. V skladu s predpisanim postopkom morajo pravne osebe pridobiti ustrezna soglasja k zadolževanju. Namen uredbe je spoštovanje načela konkurenčnosti pri zbiranju

ponudb o zadolžitvi in posledična zadolžitev pravne osebe po čim nižjih stroških. Obenem je namen uredbe tudi kontrola višine zadolžitve posamezne pravne osebe in skupne višine zadolžitve pravnih oseb iz 87. člena Zakona o javnih financah, saj skupna višina zadolžitve teh pravnih oseb v posameznem letu ne sme preseči kvote zadolžitve, ki jo določa dvoletni Zakon o izvrševanju proračunov Republike Slovenije.

Pravilnik določa način poročanja pravnih oseb iz 87. člena ZJF o stanju in spremembah njihovih obstoječih – že sklenjenih pogodb o zadolžitvah. Obenem določa tudi oddajo napovedi zadolževanja za naslednja tri koledarska leta. V letu 2008 je bil izdan pravilnik, ki je uvedel elektronsko poročanje o zadolževanju posameznih pravnih oseb iz 87. člena ZJF preko nove aplikacije e-Dolg. V letu 2013 je nov pravilnik predpisal elektronsko poročanje tudi za občine in pravne osebe na ravni občin, elektronsko poročanje za pravne osebe na ravni države (pravne osebe iz 87. člena ZJF) pa se ni spremenilo.

7.3 Definicija zadolžitve

Zadolžitev po uredbi pomeni:

- najem posojila ali kredita,
- izdajo jamstva za obveznosti druge pravne osebe iz naslova kreditov, posojil ali dolžniških vrednostnih papirjev,
- izdajo dolžniških vrednostnih papirjev,
- finančni najem (lizing) pravnih oseb iz 87. člena ZJF, ki so v skladu s standardno klasifikacijo institucionalnih sektorjev razvrščene v sektor S 13. DRŽAVA,
- plasmaji prostih denarnih sredstev (zadolžitve) med povezanimi družbami.

Kredit po uredbi so tudi okvirni krediti, krediti po načelu tekočega računa in revolving krediti. Za višino zadolžitve se pri teh kreditih šteje zgornji limit odobrenega kredita. Med zadolžitve po uredbi pa ne sodijo blagovni krediti.

7.4 Gibanje zadolženosti pravnih oseb iz 87. člena ZJF v preteklih letih, stanje zadolžitve v letu 2013 in struktura zadolžitve

Tabela 7-1: Stanje dolga pravnih oseb iz 87. člena ZJF 2000 – 2013

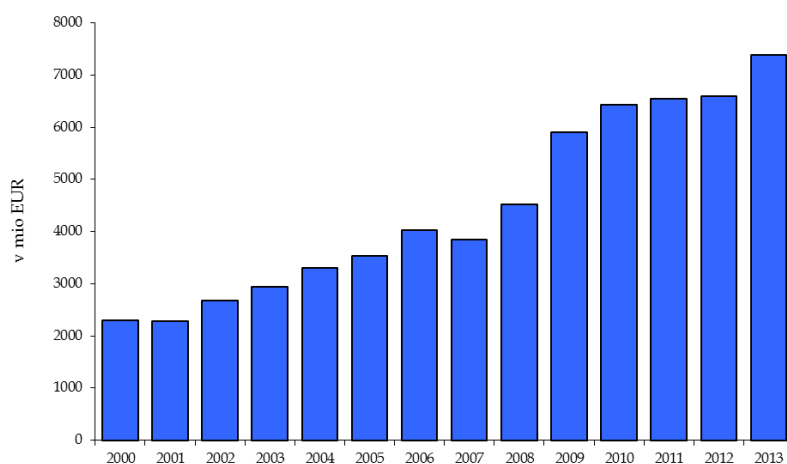
Stanje na dan	v SIT	v EUR	BDP (v %)	Indeks t_{n+1}/t_n
31. 12. 2000	486.588.082.910	2.300.585.434	12,39%	
31. 12. 2001	506.118.183.367	2.285.891.903	11,01%	99
31. 12. 2002	615.360.441.302	2.672.374.416	11,52%	117
31. 12. 2003	695.810.037.094	2.939.748.849	11,67%	110
31. 12. 2004	791.113.005.937	3.299.837.768	12,15%	112
31. 12. 2005	845.716.719.159	3.530.061.989	12,29%	107
31. 12. 2006	964.849.566.775	4.026.245.897	12,97%	114
31. 12. 2007		3.847.263.488	11,12%	96
31. 12. 2008		4.518.528.333	12,13%	117
31. 12. 2009		5.903.936.725	16,67%	131
31.12.2010		6.426.017.074	18,11%	109
31.12.2011		6.540.145.166	18,09%	102
31.12.2012*		6.600.718.605	18,69%	101
31.12.2013**		7.389.221.793	20,95%	112

*Stanje dolga v letu 2012 je korigirano glede naknadno javljene spremembe.

** Stanje dolga v letu 2013 se lahko po prejemu poročil za leto 2014 še nekoliko spremeni

Vir: MF.

Graf 7-1: Stanje dolga pravnih oseb iz 87. člena ZJF 2000-2013

Vir: MF.

V preteklih letih smo beležili porast stanja zadolženosti pravnih oseb iz 87. člena ZJF. Absolutni padec dolga v primerjavi s preteklim letom je možno zaznati le v letu 2007 in je bil posledica izločitve določenih pravnih oseb iz seznama pravnih oseb iz 87. člena ZJF. Izločene pravne osebe v letu 2007 so bile Slovenska industrija jekla, Telekom Slovenije in Slovenska izvozna in razvojna banka – SID. Poleg navedenega je dne 7.3.2007 stopil v veljavo Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o železniškem prometu (Uradni list RS, št. 15/07), s katerim je Republika Slovenija v tem letu prevzela dolg Javne agencije za železniški promet RS v skupni višini 110.418.657,21 EUR. Zaradi vsega navedenega se je stanje dolga pravnih oseb iz 87. člena Zakona o javnih financah na dan 31.12.2007 v primerjavi z 31.12.2006 znižal.

Večji porast stanja zadolženosti opazimo v letu 2009, ki pa je poleg rasti stanja dolga pri posameznih pravnih osebah tudi posledica uvrstitve Telekoma Slovenije in Luke Koper na seznam pravnih oseb iz 87. člena ZJF. V letih 2009 - 2013 je delež zadolžitve pravnih oseb iz 87. člena ZJF v BDP v primerjavi s predhodnimi leti nad povprečjem, kar je delno posledica padca BDP v letu 2009 ter ponovnega padca v letih 2012, 2013 in počasne rasti BDP v letu 2010 in 2011 v primerjavi s predhodnim letom. Še vedno Slovenija beleži najvišji BDP v letu 2008.

Tabela 7-2: Stanje dolga pravnih oseb iz 87. člena ZJF na dan 31. 12. 2013 po ročnosti

Razdelitev dolga po ročnosti	v EUR	v %
Dolgoročni dolg	7.172.854.657	97,07%
Kratkoročni dolg	216.367.136	2,93%
Skupaj	7.389.221.793	100,00%

Vir: MF.

Večji del dolga predstavlja dolgoročni dolg. V letih 2005 do 2011 se struktura dolga po ročnosti ni bistveno spremenila, saj se je dolgoročni dolg v teh letih gibal med 96 % in 97 % celotnega dolga. V letu 2011 ter še posebej v letu 2012 pa opazimo povečan delež kratkoročne zadolžitve (do 10 %), kar lahko pripišemo finančni krizi in likvidnostnim težavam pravnih oseb v letu 2011 in 2012. V letu 2013 se je delež kratkoročne zadolžitve ponovno znižal.

Tabela 7-3: Stanje dolga pravnih oseb iz 87. člena ZJF na dan 31. 12. 2013 po vrsti dolga

Razdelitev dolga po vrsti dolga	v EUR	v %
Zadolžitve*	7.189.950.255	97,30%
Finančni leasingi**	1.931.034	0,03%
Jamstva drugim pravnim osebam***	197.340.504	2,67%
Skupaj	7.389.221.793	100,00%

*Zadolžitve: stanje najetih posojil ali kreditov in izdanih dolžniških vrednostnih papirjev pravnih oseb iz 87. člena ZJF

** Finančni najemi (leasingov) pravnih oseb, ki sodijo v sektor S.13 DRŽAVA

*** Podatek ne zajema jamstva HSE v višini 160 milijonov EUR za zadolžitve TEŠ v višini 200 milijonov EUR (80 % jamstvo), ker je zadolžitev TEŠ že zajeta med zadolžitvami.

Vir: MF

Jamstva pravnih oseb iz 87. člena ZJF drugim pravnim osebam predstavlja potencialni dolg pravnih oseb iz 87. člena ZJF. V preteklih letih je potencialni dolg predstavlja manj kot 1 % celotnega dolga, v zadnjih letih pa opazimo rahel dvig v celotnem dolgu. Predvsem v letu 2009 so se jamstva drugim pravnim osebam dvignila na 1,48 % celotnega dolga, v letu 2010 na 2,11 %, v letu 2011 na 2,80 % in v letu 2012 na 2,96 %. V letu 2013 pa opazimo, da se je trend rasti, ki je bil značilen za leta 2009-2012 obrnil, namreč delež jamstev v celotnem dolgu se je v primerjavi z letom 2012 znižal.

Pri tem podatek o stanju jamstev drugim pravnim osebam za leto 2013 ne zajema jamstva HSE družbi TEŠ, ker je zadolžitev že zajeta kot zadolžitev TEŠ v skupnem stanju zadolžitev pravnih oseb.

Razlog za dvig jamstev v letih 2009-2012 v skupnem dolgu pravnih oseb iz 87. člena ZJF je v dvigu izdanih jamstev Slovenskega podjetniškega sklada, ki je višino izdanih jamstev v letu 2009 dvignil iz 19,5 milijonov EUR na 73 milijonov EUR, v letu 2010 na 125,2 milijonov EUR, v letu 2011 pa na 170,5 milijonov EUR, v letu 2012 na 184,5 milijonov EUR in v letu 2013 na 186,5 milijonov EUR, kar lahko pripišemo dodatnemu spodbujanju razvoja podjetništva v času gospodarske krize. Jamstva Slovenskega podjetniškega sklada predstavljajo kar 94,52 % vseh izdanih jamstev pravnih oseb iz 87. člena ZJF v letu 2013 (brez upoštevanja izdanega jamstva HSE za zadolžitev TEŠ).

Tabela 7-4: Stanje dolga pravnih oseb iz 87. člena ZJF na dan 31. 12. 2013 razdeljen na notranji/zunanji dolg

Razdelitev dolga na zunanji/notranji dolg	v EUR	v %
Notranji dolg*	4.067.943.093	55,05%
Zunanji dolg	3.321.278.700	44,95%
Skupaj	7.389.221.793	100,00%

*Notranji dolg: stanje zadolžitev pravnih oseb pri finančnih organizacijah in ostalih pravnih osebah s sedežem v RS
Vir: MF.

Notranji dolg v primerjavi z zunanjim dolgom v zadnjih letih večinoma nekoliko presega 50 %. Le v letih 2007 in 2008 je bil nekoliko višji in se je približal 60 %. Tuji dolg je v preteklih letih predstavljal manj kot 50 % celotnega dolga. 49 % tujega dolga v letu 2013 predstavlja dolg DARS, 23 % dolg TEŠ in 12 % je dolg Telekom Slovenije. Pravne osebe so se v tujini zadolževale v večjem delu pri Evropski investicijski banki (EIB) ter pri ostalih mednarodnih finančnih organizacijah kot so EUROFIMA, IBRD, Sklad sveta EU, nižji delež pa predstavljajo zadolžitve pri tujih komercialnih finančnih institucijah.

Tabela 7-5: Stanje dolga pravnih oseb iz 87. člena ZJF na dan 31. 12. 2013 razdeljen po instrumentu zadolžitve

Razdelitev dolga po instrumentu zadolžitve	v EUR	v %
Zadolžitev z izdajo dolžniških vrednostnih papirjev	1.758.419.074	23,80%
Ostala zadolžitve (posojila, krediti, finančni leasingi)	5.630.802.719	76,20%
Skupaj	7.389.221.793	100,00%

Vir: MF.

Zadolžitve z izdajo dolžniških vrednostnih papirjev (večji del so izdaje obveznic) predstavlja kar 23,80 % celotne zadolžitve pravnih oseb iz 87. člena ZJF in se je v primerjavi z letom 2012 dvignila za 11 odstotnih točk. Ostala zadolžitev se je (tako v absolutnem znesku kot tudi odstotku) v letu 2013 v primerjavi z letom 2012 znižala. Znatni dvig zadolžitve z izdajo dolžniških vrednostnih papirjev je posledica izdaje obveznic Družbe za upravljanje terjatev bank (DUTB) v letu 2013. Poleg DUTB so ta instrument zadolžitve v preteklih letih uporabili DARS, Slovenska odškodninska družba, Telekom Slovenije in Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov RS.

Tabela 7-6: Stanje dolga pravnih oseb iz 87. člena ZJF na dan 31. 12. 2013 razdeljen glede na valuto zadolžitve

Razdelitev dolga glede na valuto zadolžitve	ROČNOST			v %
	Dolgoročno v EUR*	Kratkoročno v EUR*	Skupaj v EUR*	
Zadolžitev v originalni valuti				
EUR	7.113.022.764	216.367.136	7.329.389.900	99,19%
CHF	59.230.056	0	59.230.056	0,80%
USD	601.837	0	601.837	0,01%
Skupaj	7.172.854.657	216.367.136	7.389.221.793	100,00%
	97,07%	2,93%	100,00%	

*Preračun iz originalne valute zadolžitve v EUR je opravljen po srednjem tečaju Banke Slovenije oz. referenčnem tečaju ECB na dan 31. 12. 2013

Vir: MF

99 % zadolžitve po stanju dolga na dan 31.12.2013 predstavlja zadolžitev v EUR. Le slab odstotek je zadolžitev v CHF, še manj zadolžitev v USD. Podobno stanje je bilo tudi v letih 2008-2012, v letih 2005-2007 pa je bila zadolžitev v CHF nekoliko višja, vendar ni presegla 1,62 % celotnega stanja dolga v posameznem letu. V letu 2013 se zadolžitev v tuji valuti (tako v absolutnem znesku kot tudi odstotku) še znižuje, kar kaže na to, da pravne osebe ne najemajo novih kreditov v tuji valuti, obstoječi krediti pa se odplačujejo.

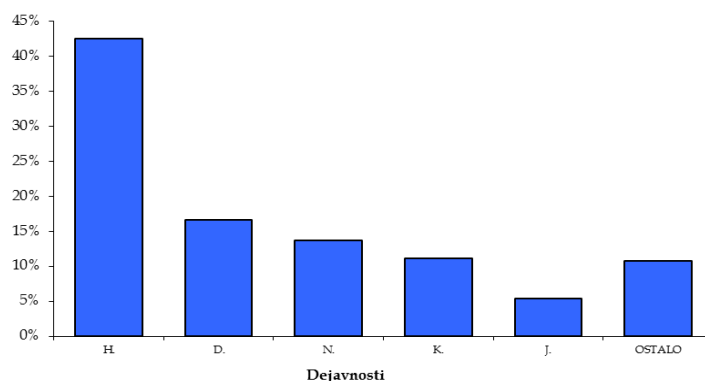
Struktura zadolžitve po valuti zadolžitve je bila drugačna v letih 2005 in 2006 – pred uvedbo EUR, saj je del zadolžitve predstavljal tudi še zadolževanje v SIT. V letu 2005 je zadolžitev v SIT predstavljal 26,75 % v celotnem stanju dolga na dan 31.12.2005, v letu 2006 pa je zadolžitev v SIT padla na 22,21 %. V obeh letih je bila zadolžitev v EUR že sorazmerno visoka - 70,90 % oziroma 75,75 %. S prehodom na EUR se je celotna zadolžitev v SIT preračunala in prištela zadolžitvi v EUR.

Tabela 7-7: Stanje dolga pravnih oseb iz 87. člena ZJF na dan 31. 12. 2013 po dejavnostih pravnih oseb

Razdelitev dolga po dejavnostih	v EUR	v %
H. PROMET IN SKLADIŠČENJE	3.138.545.783	42,47%
D. OSKRBA Z ELEKTRIČNO ENERGIJO, PLINOM IN PARO	1.228.597.743	16,63%
N. DRUGE RAZNOVRSTNE POSLOVNE DEJAVNOSTI	1.013.700.000	13,72%
K. FINANČNE IN ZAVAROVALNIŠKE DEJAVNOSTI	817.270.465	11,06%
J. INFORMACIJSKE IN KOMUNIKACIJSKE DEJAVNOSTI	396.863.039	5,37%
OSTALE DEJAVNOSTI	794.244.762	10,75%
SKUPAJ	7.389.221.793	100,00%

Vir: MF.

Graf 7-2: Stanje dolga pravnih oseb iz 87. člena ZJF na dan 31. 12. 2013 po dejavnostih pravnih oseb

Vir: MF.

Večji del dolga v letu 2013 predstavljajo zadolžitve pravnih oseb, ki kot glavno dejavnost opravljajo dejavnost prometa in skladiščenja. Navedeno dejavnost opravlja le pet zadolženih pravnih oseb iz 87. člena ZJF – to so Zavod RS za blagovne rezerve, DARS, Kontrola zračnega prometa Slovenije, Luka Koper ter Adria Airways. Razlog za tako visoko zadolžitev v tej dejavnosti je predvsem zadolžitev DARS, ki v celotni zadolžitvi pravnih oseb iz 87. člena na dan 31.12.2013 predstavlja kar 37,83 %. Vendar se je delež zadolžitve pravnih oseb iz 87. člena ZJF, ki opravljajo dejavnost prometa in skladiščenja v letu 2013 v primerjavi z letom 2012 znižal iz 49% na 37,83 %. Razlog ni le v znižanju dolga tako DARS kot tudi Zavoda RS za blagovne rezerve, Luke Koper ter Adrie Airways v primerjavi s predhodnim letom, temveč je razlog tudi v zadolžitvi predvsem Družbe za upravljanje terjatev bank (DUTB), ki sodi v dejavnost »N. Druge raznovrstne poslovne dejavnosti« in je v znatni meri dvignila celotni dolg pravnih oseb iz 87. člena ZJF.

Tabela 7-8: Stanje dolga pravnih oseb iz 87. člena ZJF na dan 31. 12. 2013 glede na razvrstitev pravnih oseb po Standardni klasifikaciji institucionalnih sektorjev

Razdelitev dolga po SKIS	v EUR	v %
S.11001 (Nefinančne družbe pod javnim nadzorom)	5.229.756.779	70,78%
S.13112 (Državni skladi)	2.033.213.120	27,52%
S.13113 (Druge enote centralne ravni države)	123.884.416	1,68%
S.13140 (Skladi socialnega zavarovanja)	1.726.524	0,02%
S.13133 (Druge enote lokalne ravni države)	340.955	0,00%
S.15000 (Nepridobitne institucije, ki opravljajo storitve za gospodinjstva)	300.000	0,00%
SKUPAJ	7.389.221.793	100,00%

Vir: MF.

Večji del dolga v letu 2013 predstavljajo zadolžitve pravnih oseb, ki po SKIS sodijo med nefinančne družbe pod javnim nadzorom. V sektorju S.13 DRŽAVA pa večji delež zadolževanja v letu 2013 predstavlja zadolžitev državnih skladov, predvsem zadolžitev Družbe za upravljanje terjatev bank (DUTB) in Slovenske odškodninske družbe (SOD), ki v celotni zadolžitvi pravnih oseb iz 87. člena ZJF na dan 31.12.2013 predstavljata skupaj kar 23,95 %.

Prvih pet najbolj zadolženih pravnih oseb iz 87. člena ZJF na dan 31.12.2013 je naslednjih:

1. Družba za avtoceste v Republiki Slovenije, d. d. (DARS),
2. Družba za upravljanje terjatev bank, d. d. (DUTB),
3. Slovenska odškodninska družba, d. d. (SOD),
4. Termoelektrarna Šoštanj, d.o.o. (TEŠ) ,
5. Telekom Slovenije, d.d.,

Zadolžitev naštetih petih pravnih oseb iz 87. člena ZJF znaša na dan 31.12.2013 5.713 milijonov EUR, kar predstavlja kar **77,32 %** celotnega dolga pravnih oseb iz 87. člena ZJF. Delež zadolžitev prvih petih najbolj zadolženih pravnih oseb iz 87. člena ZJF se je v letu 2013 v primerjavi z letom 2012 povečal predvsem zaradi znatne zadolžitve DUTB ter dodatno zaradi povečanja stanja zadolženosti TEŠ. DARS, SOD in Telekom Slovenije, d. d., pa so v letu 2013 v primerjavi z letom 2012 znižale zadolžitev.

7.5 Izkoriščenost kvote zadolžitve pravnih oseb iz 87. člena ZJF v letu 2013

Skupna kvota zadolžitve pravnih oseb iz 87. člena Zakona o javnih financah za leto 2013, ki je objavljena v 43. členu Zakon o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2013 in 2014 znaša **900.000.000 EUR**. To pomeni, da pravne osebe v letu 2013 lahko povečajo svojo zadolženost za 900 milijonov EUR. Kvota zadolžitve je razlika med vsemi črpanji zadolžitev v letu 2013 in odplačili zadolžitev v letu 2013 ali drugače povedano je to razlika med stanjem dolga na dan 31.12.2013 in stanjem dolga na dan 31.12.2012 pravnih oseb iz 87. člena ZJF.

Stanje dolga na dan 31.12.2012	6.600.718.605 EUR*
Stanje dolga na dan 31.12.2013	7.389.221.793 EUR**

*Preračun iz originalne valute zadolžitve v EUR je opravljen po srednjem tečaju Banke Slovenije oz. referenčnem tečaju ECB na dan 31.12.2012.

** Preračun iz originalne valute zadolžitve v EUR je opravljen po srednjem tečaju Banke Slovenije oz. referenčnem tečaju ECB na dan 31.12.2013.

Povečanje stanja dolga na dan 31.12.2013	788.503.188 EUR
Kvota zadolžitve za leto 2013	900.000.000 EUR
Izkoriščenost kvote zadolžitve	87,61 %

Izkoriščenost kvote se je v letu 2013 v primerjavi z letom 2012 bistveno povečala. Visoka izkoriščenost kvote v primerjavi s preteklimi leti je posledica zadolžitve DUTB v decembru 2013 z izdajo obveznic v skupni višini 1.011,6 milijonov EUR. V primeru, da bi iz kvote zadolžitve izločili DUTB, bi lahko ugotovili, da se je dolg preostalih pravnih oseb iz 87. člena ZJF v letu 2013 v primerjavi z letom 2012 znižal iz 6.601 milijonov EUR na 6.376 milijonov EUR, torej za 225 milijonov EUR (za 3 %), kar bi pomenilo negativno izkoriščenost kvote zadolžitve za leto 2013.

8 DOLG SEKTORJA DRŽAVA (ESA - 95)

Dolg sektorja države je skladno z uredbami EU, upoštevanjem metodologije Evropskega sistema računov (ESA 95) in priporočila Eurostata, definiran kot seštevek dolga centralne ravni države, dolga lokalne ravni države in dolga skladov za socialno in zdravstveno varstvo. Razlike med prikazi dolga sektorja država v skladu z metodologijo ESA 95⁸ in prikazom dolga po nacionalni metodologiji, kot ga sicer izkazujemo v Sloveniji, so opisane v nadaljevanju.

I. Institucionalno zajetje enot

Ministrstvo za finance na svojih spletnih straneh in v svojih rednih poročilih objavlja stanje dolga državnega proračuna Republike Slovenije po nacionalni metodologiji (poročano v 6 poglavju), ki je skladno z metodologijo Mednarodnega denarnega sklada (včasih poročano kot dolg neposrednih proračunskih uporabnikov Republike Slovenije). Z namenom lažjega mednarodnega primerjanja držav, je za vse države članice Evropske unije bila sprejeta metodologija evropskega sistema računov ESA-95, ki med drugim predpisuje tudi enotno klasifikacijo institucionalnih sektorjev. Leta 2006 je bila le-ta sprejeta z Uredbo o standardni klasifikaciji institucionalnih sektorjev (Ur.l. 13/2006), ki celotno gospodarstvo države razvršča v pet institucionalnih sektorjev: Nefinančne družbe (S.11), Finančne družbe (S.12), Država (S.13), Gospodinjstva (S.14) in Nepridobitne institucije, ki opravljajo storitve za gospodinjstva (S.15).

Sektor država je naprej razdeljen na štiri podsektorje:

S.1311	ENOTE CENTRALNE RAVNI DRŽAVE
S.13111	Neposredni uporabniki državnega proračuna
S.13112	Državni skladi
S.13113	Druge enote centralne ravni države
S.1312	ENOTE REGIONALNE RAVNI DRŽAVE
S.1313	ENOTE LOKALNE RAVNI DRŽAVE
S.13131	Neposredni uporabniki proračunov občin
S.13132	Skladi lokalne ravni države
S.13133	Druge enote lokalne ravni države
S.1314	SKLADI SOCIALNEGA ZAVAROVANJA

Institucionalne enote so v sektorje razvrščene na podlagi narave dejavnosti posamezne institucionalne enote. V sektor država se razvrščajo institucionalne enote, ki so po svoji

⁸ Metodologija za izračun primanjkljaja in dolga sektorja država skladno z metodologijo Evropskega sistema računov (ESA 95) je podrobneje opisana na

http://www.mf.gov.si/si/delovna_podrocja/tekoca_gibanja_v_javnih_financah/porocilo_o_primanjkljaju_in_dolgu_sektorja_drzave/.

dejavnosti netržni proizvajalci, katerih proizvodi in storitve so namenjeni individualni ali kolektivni potrošnji in se večinoma financirajo iz obveznih javnofinančnih dajatev oziroma manj kot 50 % svojih stroškov pokrivajo s tržnimi prodajami, ter institucionalne enote, ki se primarno ukvarjajo s prerazdeljevanjem narodnega dohodka in bogastva. Sektor država v skladu z metodologijo ESA 95 torej sestavljajo institucionalne enote, ki so pravne osebe javnega prava in netržni proizvajalci.

Posledično, ko govorimo o institucionalnem sektorju država, moramo neposrednim proračunskim uporabnikom centralne in lokalnih ravni države ter socialnih skladov prišteti še večino javnih zavodov, javnih skladov in javnih agencij, ki več kot 50 % svojih odhodkov pokrivajo iz javnofinančnih virov (večina vrtcev, šol, univerz, bolnišnic, zdravstvenih domov, javnih zavodov s področja kulture, socialnega varstva, raziskovalne dejavnosti idr.). Po institucionalni klasifikaciji sta v sektor država vključeni tudi Slovenska odškodninska družba in Kapitalska družba v delu, ki financira Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje.

Iz opisanih razlik klasifikacij sledi, da je termin država in njen dolg po metodologiji ESA 95 širšega pomena in ni primerljiv z dolgom poročanim po nacionalni metodologiji.

Posebej je potrebno poročati tudi o dolgu s poroštvom in jamstvom države, ki so ga najele institucionalne enote, ki po institucionalni klasifikaciji ne sodijo v okvir sektorja države, vendar to ni del dolga sektorja države. Skladno z uredbami Sveta Evrope in metodologijo ESA 95, dolg teh institucionalnih enot lahko potencialno postane dolg sektorja države samo v primeru, kadar le te ne odplačajo treh zaporednih tranš anuitet.

II. Vrednotenje kategorij

V Sloveniji se na podlagi Zakona o javnih financah in Zakona o računovodstvu vodi računovodstvo po načelu denarnega toka, kar pomeni da se poslovni dogodki izkazujejo v času, ko pride do plačila. V nasprotju s tem pa metodologija ESA 95 temelji na obračunskem načelu z izkazovanjem poslovnih dogodkov v času nastanka dogodka. Zaradi različnih načel izkazovanja je, za potrebe poročanja po metodologiji ESA 95, potrebno izvršiti prevedbo izkazanih denarnih tokov v obračunsko kategorijo skladno z metodološkimi navodili ESA 95. Zaradi tega mora Republika Slovenija ob poročanju o stanju dolga posebej poročati tudi o vnaprej plačanih obrestih (nastanejo pri izdaji vrednostnih papirjev zaradi cene, ki je pod 100) ter o razliki med plačanimi in obračunanimi obrestmi.

III. Implementacija konsolidacije

Zaradi širšega pojma dolga države po metodologiji ESA 95 je potrebno implementirati konsolidacijo, da se dolg prikaže v bolj pravilni velikosti in se »umetno« ne zvišuje. Dolg države po metodologiji ESA 95 je konsolidiran, kar pomeni, da se dolg zmanjša za tisti del, ki ga institucionalne enote, ki spadajo v sektor država, izkazujejo do drugih institucionalnih enot v sektorju država (konsolidacija vrednostnih papirjev in kreditov med enotami).

IV. Razdelitev dolga po kategorijah

Ministrstvo za finance na svojih spletnih straneh poroča o dolgu državnega proračuna Republike Slovenije po naslednjih kategorijah, ki so v skladu z nacionalno metodologijo, ki je bila pripravljena na podlagi metodologije Mednarodnega denarnega sklada (GFS):

- (a) notranji dolg, ki se nadalje deli na kredite in vrednostne papirje in
- (b) zunanji dolg, ki se nadalje deli na kredite in vrednostne papirje.

Po metodologiji ESA 95 pa se vsak institucionalni sektor deli na naslednje finančne instrumente:

AF2 Gotovina in vloge

AF33 Vrednostni papirji, ki niso delnice, brez izvedenih instrumentov

AF331 *Kratkoročni*

AF332 *Dolgoročni*

AF4 Krediti

AF41 *Kratkoročni*

AF42 *Dolgoročni*

Posledično je v dolg države po metodologiji ESA 95 potrebno vključiti tudi kovance in finančne lizinge. Od leta 2004 Slovenija redno dvakrat letno poroča o Primanjkljaju in dolgu države Evropskemu Statističnemu uradu in Evropski komisiji. Na podlagi medsebojno podpisanega memoranduma pri pripravi poročila za Slovenijo sodelujejo Banka Slovenije, Statistični urad in Ministrstvo za finance. Aprila 2014 je Ministrstvo za finance na svojih spletnih straneh objavilo Poročilo o primanjkljaju in dolgu države pripravljeno v skladu z metodologijo ESA 95.

Tabela 8-1: Dolg države po metodologiji presežnega primanjkljaja in dolga (ESA – 95)

v milijonih EUR

	2010	2011	2012	2013
S.13 Konsolidiran dolg države ¹⁰	13.741,65	17.016,24	19.204,24	25.307,12
S.1311 Enote centralne ravni države	13.209,31	16.408,96	18.618,04	24.752,87
- od tega: dolg državnega proračuna RS ¹¹	11.884,53	15.156,76	16.836,12	21.995,52
S.1313 Enote lokalne ravni države	626,13	685,21	707,57	733,81
S.1314 Skladi socialnega zavarovanja	52,38	52,13	51,93	1,73
Konsolidacija med podsektorji države	146,16	130,06	173,30	181,28

Vir: MF in SURS.

⁹ Dolg državnega proračuna RS v skladu z metodologijo GFS je prikazan v tabeli 11-3 v prilogi poročila.

¹⁰ S.13 = S.1311 + S.1313 + S.1314 – (konsolidacija med podsektorji).

¹¹ Dolg po nacionalni metodologiji.

Tabela 8-2: Dolg države po metodologiji presežnega primanjkljaja in dolga (ESA – 95)

% BDP

	2010	2011	2012	2013
S.13 Konsolidiran dolg države	38,7	47,1	54,4	71,7
S.1311 Enote centralne ravni države	37,2	45,4	52,7	70,2
- od tega: dolg državnega proračuna RS	33,5	41,9	47,7	62,4
S.1313 Enote lokalne ravni države	1,8	1,9	2,0	2,1
S.1314 Skladi socialnega zavarovanja	0,1	0,1	0,1	0,0
Konsolidacija med podsektorji države	0,4	0,4	0,5	0,5

Vir: MF in SURS.

Z nastopom finančne krize leta 2009, večjimi primanjkljaji državnega proračuna in dodatnim zadolževanjem države, je stanje konsolidiranega dolga države v nadaljnjih letih raslo. Konsolidiran dolg sektorja države je konec leta 2013 znašal 25.307 milijonov EUR ali 71,7 % BDP. Najvišji delež k povečanju dolga glede na preteklo leto je prispevala dokapitalizacija bank, financiranje primanjkljaja državnega proračuna, predfinanciranje državnega proračuna in zadolževanje Družbe za upravljanje terjatev bank. Dolg državnega proračuna Republike Slovenije predstavlja največji del dolga v podsektorju centralne države (88,9 %) in s tem tudi v konsolidiranem dolgu celotnega sektorja države (86,9 %). Zadolženost lokalne ravni države ostaja pri ravni 2 % BDP, dolg podsektorja skladov socialnega zavarovanja pa predstavlja finančni leasing ZZZS v višini 1,7 milijona EUR.

V letu 2013 je znašal primanjkljaj sektorja države Republike Slovenije po ESA-95 metodologiji 14,7 % BDP, kar je predvsem posledica enkratnih učinkov rekapitalizacije bank, ki je, v skladu s Priročnikom o primanjkljaju in dolga države, prikazana kot kapitalski transfer.

9 POROŠTVA IN JAMSTVA REPUBLIKE SLOVENIJE

Določba 149. člena Ustave Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91 s spremembami) dovoljuje poroštvo države le na podlagi zakona. S sprejemom dveh zakonov o izvajanju jamstvene sheme za pravne in fizične osebe, se je v letu 2009 uvedel tudi pojem jamstva, ki pa se glede obveznosti Republike Slovenije ne razlikuje od pojma poroštev.

Republika Slovenija lahko izda poroštvo za obveznosti oseb iz javnega ali zasebnega sektorja. Namen izdajanja državnih poroštev za obveznosti oseb iz zasebnega sektorja je predvsem pomoč podjetjem za financiranje perspektivnih programov ter pomoč podjetjem v težavah. Za poroštva dana podjetjem v težavah je značilna relativno visoka stopnja unovčitve, izterjava unovčenih poroštev pa je problematična. Nasprotno pri poroštvih danih osebam iz javnega sektorja do unovčitev ne prihaja.

Državna poroštva in jamstva ne predstavljajo dejanskih, temveč le potencialne obveznosti Republike Slovenije. Dejanske obveznosti postanejo šele takrat, ko primarni dolжник, kateremu je država porok, svoje obveznosti v dogovorjenem roku ne izpolni. Stanje državnih poroštev oziroma jamstev se vodi izvenbilančno na način, da se prikazuje stanje črpane in neplačane glavnice. Republika Slovenija lahko, če tako določa poroštevna pogodba, jamči tudi za druge obveznosti dolžnika, kot so npr. obresti in stroški.

9.1 Pravne podlage za izdajanje državnih poroštev

V sistemu izdajanja poroštev Republike Slovenije sta se razvila dva tipa poroštvnih zakonov, in sicer splošen poroštvni zakon in poseben poroštvni zakon.

9.1.1 Državna poroštva izdana na podlagi splošnih poroštvnih zakonov

Splošen poroštvni zakon je namenjen širšemu, določljivemu, krogu prejemnikov državnega porošstva. V takem zakonu so opredeljeni: postopek izdaje porošstva, postopek unovčitve porošstva ter določila o načinu uveljavljanja regresnega zahtevka poroka do dolžnika (postopek izterjave). Taki zakoni so:

- Zakon o merilih in postopku za dajanje poroštev Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 21/95 s spremembami; v nadaljnjem besedilu: ZMPDP);
- Zakon o poroštvih Republike Slovenije za obveznosti gospodarskih družb iz poslov restrukturiranja dolgov (Uradni list RS, št. 69/94 s spremembami; v nadaljnjem besedilu: ZPOGD);
- Zakon o jamstveni shemi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/09 s spremembami; v nadaljnjem besedilu: ZJShemRS);
- Zakon o jamstveni shemi Republike Slovenije za fizične osebe (Uradni list RS, št. 59/09; v nadaljnjem besedilu: ZJShemFO);

- Zakon o spremembi in dopolnitvah Zakona o javnih financah (Uradni list RS, št. 109/08; v nadaljnjem besedilu: ZJF-D);
- Zakon o poroštvih Republike Slovenije za financiranje investicij gospodarskih družb (Uradni list RS št. 43/10 s spremembami; v nadaljnjem besedilu: ZPFIGD);
- Zakon o pomoči za reševanje in prestrukturiranje gospodarskih družb v težavah (Uradni list RS, št. 110/2002 s spremembami; v nadaljnjem besedilu: ZPRPGDT);
- Zakon o pogojih koncesije za izkoriščanje energetskega potenciala Spodnje Save (Uradni list RS, št. 61/00 s spremembami; v nadaljnjem besedilu: ZPKEPS) in
- Zakon o ukrepih Republike Slovenije za krepitev stabilnosti bank (Uradni list RS, št. 105/12 s spremembami; v nadaljnjem besedilu: ZUKSB).

Po ZMPDP in ZPOGD izdajanje državnih poroštev ni več mogoče, vendar sta veljavni še dve poroštvu iz tega naslova v višini 0,30 milijonov EUR. ZMPDP in ZPOGD sta v razmerju do Obligacijskega zakonika (Uradni list RS št. 97/07-uradno prečiščeno besedilo) posebna zakona (ti. *lex specialis*) in določata poseben način unovčenja poroštv. Unovčitev poroštv na podlagi teh dveh zakonov tako ni mogoča le na podlagi dejstva, da dolжник ni plačal dolgovanega zneska, kot to določa Obligacijski zakonik, temveč mora upnik, preden pozove k plačilu državo kot poroka, predhodno uporabiti vsa zavarovanja in mora pozivu poroka predložiti morebitne pravnomočne sodne odločbe iz naslova izterjave. Podobno lahko upnik na podlagi ZPOGD pozove državo kot poroka k plačilu le, če je bil nad dolžnikom uveden postopek prisilne poravnave ali stečaja. V primeru prisilne poravnave lahko upnik k plačilu pozove poroka šele, ko je prisilna poravnava potrjena, v primeru stečaja pa je nadaljnji pogoj za unovčenje državnega poroštv ta, da upnik dokaže, da je prijavil svojo celotno terjatev v stečajni postopek. Poziv upnika k plačilu države kot poroka pred stečajem ni mogoč.

Tudi po ZJShemRS ni mogoče več izdajati jamstev države, saj je bilo izdajanje le-teh zakonsko omejeno do 31. 12. 2010. Namen ZJShemRS je bil sprostitev kreditnega krča, ki je nastal zaradi finančne in gospodarske krize, kar je zmanjšalo dostopnost do virov poslovnih bank, s tem pa tudi manjši dotok denarja v gospodarstvo. Celotna jamstvena kvota po ZJShemRS je znašala 1.200,00 milijonov EUR. Do konca veljavnosti izdajanja jamstvenih shem tj. do 31. 12. 2010, je bilo dodeljene za 809,40 milijonov EUR jamstvene kvote, od katere so banke porabile 38,3 %. Banke so na podlagi razdeljenih kvot 427 podjetjem odobrile 581 kreditov v skupni višini 840,55 milijonov EUR, od tega je jamstvo Republike Slovenije znašalo 310,12 milijonov EUR. Na dan 31. 12. 2013 je bilo veljavnih še 213 kreditov 167 podjetij, v skupnem znesku jamstva Republike Slovenije v višini 83,09 milijonov EUR.

Izdajanje jamstev po ZJShemFO je bilo prav tako zakonsko omejeno do 31. 12. 2010, tako da izdajanje državnih jamstev na podlagi tega zakona ni več mogoče. Namen izdaje jamstev po ZJShemFO je bil omilitev posledic finančne krize, ki so nastale za nekatere skupine fizičnih oseb. ZJShemFO je predvideval razdelitev jamstvene kvote v višini 350,00 milijonov EUR, od tega 50,00 milijonov EUR za kategorijo brezposelnih kreditorejmalcev. Do konca veljavnosti izdajanja jamstvenih shem tj. do 31. 12. 2010, je bilo dodeljene za 84,9 milijonov EUR jamstvene kvote, od katere so banke porabile v 22,7 %. Banke so na podlagi razdeljenih kvot odobrile 1.028 kreditov fizičnim osebam, in sicer v skupni višini 35,42 milijonov EUR, od

tega je jamstvo Republike Slovenije znašalo 19,26 milijonov EUR. Na dan 31. 12. 2013 je bilo veljavnih še 283 kreditov fizičnih oseb v skupnem znesku jamstva Republike Slovenije v višini 3,37 milijonov EUR.

Do 31. 12. 2010 je bilo zakonsko omejeno tudi izdajanje poroštev finančnim institucijam po ZJF-D, s katerim se je med izrednimi razmerami zaradi finančne krize dovolilo dodatno izdajanje državnih poroštev izven obsega, določenega z zakonom o izvrševanju proračuna, brez predhodnega rebalansa proračuna oziroma brez sprejetja posebnega zakona o poroštvu ali spremembe obsega državnih poroštev v zakonu o izvrševanju državnega proračuna. Predlagani ukrep je bil namenjen povečanju zaupanja v finančni sistem doma in v tujini ter večji dostopnosti dolžniškega kapitala s strani gospodarstva. ZJF-D je predvidel kvoto 12.000,00 milijonov EUR glavnice za obveznosti iz naslova zadolžitve kreditnih institucij, od katere je bilo izkoriščeno 18,3 %. Do 31. 12. 2010 so bila namreč izdana državna poročta štirim bankam, in sicer v višini 2.200,00 milijonov EUR. Na dan 31. 12. 2013 sta bili veljavni še poročti za obveznosti dveh bank, s stanjem v skupnem znesku 126,80 milijonov EUR, preostali dve poročti sta zapadli v drugi polovici leta 2012, ker so obveznosti po pogodbah zapadle in sta banki svoje obveznosti poravnali.

Namen prvotnega ZPFIGD je bil podjetjem omogočiti lažji dostop do sredstev pri poslovnih bankah za izvedbo investicij, z novelo ZPFIGD v letu 2012 pa tudi za pridobitev obratnih sredstev. Zaradi prvovrstnega zavarovanja, kot je državno poročto, naj bi podjetja lažje prihajala do sredstev za financiranje razvojnih projektov in obratnih sredstev tudi v primeru, ko obstoječa sredstva v družbi ne zagotavljajo zavarovanj v skladu z običajno bančno prakso. Izdajanje državnih poroštev po ZPFIGD je omejeno s kvoto 1.000,00 milijonov EUR. Do konca leta 2013 je bilo na podlagi ZPFIGD sklenjenih osem državnih poroštev v višini 14,89 milijonov EUR, od tega sta bili dve sklenjeni v letu 2013, in sicer v višini 1,24 milijonov EUR. Na dan 31. 12. 2013 so bila veljavna še vsa poročta izdana po tem zakonu, stanje le-teh je znašalo 10,34 EUR.

ZPRPGDT omogoča različne vrste državnih pomoči podjetjem v težavah. Poleg kreditov, subvencij in subvencij obrestnih mer, lahko podjetje v težavah prejme tudi pomoč v obliki poročta države. Državna pomoč po ZPRPGDT je enkratna pomoč, ki se v skladu z določbami tega zakona dodeli po načelu »enkrat in zadnjič«. Ponovna državna pomoč je sicer možna po obdobju desetih let od zaključenega prestrukturiranja oziroma od prvega izplačila državne pomoči, pred obdobjem desetih let se državna pomoč izjemoma lahko ponovno podeli, vendar pod natančno določenimi primeri, ki jih določa zakon. Če je državna pomoč dana veliki družbi ali višina državne pomoči presega 10,00 milijonov EUR, mora biti državna pomoč priglašena Evropski komisiji in Vlada Republike Slovenije lahko pomoč odobri šele, ko prejme odobritev dodelitve državne pomoči s strani Evropske komisije. Do 31. 12. 2013 je bilo na podlagi ZPRPGDT izdanih 29 državnih poroštev 16 podjetjem, od tega so bila v letu 2013 izdana štiri poročta v višini 40,10 milijonov EUR. Večina izdanih poroštev je že zapadlo oziroma so se unovčila, za poročta izdana po ZPRPGDT je namreč značilna visoka stopnja unovčitev. Na 31. 12. 2013 so bila tako veljava še 4 poročta dveh pravnih oseb, s stanjem poročta 6,00 milijonov EUR.

ZPKEPS katerega glavni namen je zagotoviti izgradnjo elektrarn na Spodnji Savi ter izboljšati protipoplavno zaščito v Posavju je bil sprejet v letu 2000. S sprejetjem tega zakona se je določilo tudi pogoje za podelitev koncesije za energetska izkoriščanja spodnje Save ter pogoje, ki jih mora izpolnjevati koncesionar. Na podlagi tega zakona je bilo izdanih 6 državnih poroštev podjetju Infra d.o.o., v skupni višini 53,23 milijonov EUR, zadnje v letu 2011. Na dan 31. 12. 2013 sta bili veljavni še dve poroštvu, katerih stanje je znašalo 19,74 milijonov EUR.

V kategorijo splošnih poroštenih zakonov sodijo tudi pravne podlage za državna porošstva po sporazumu Cotonou II. Z Notranjim sporazumom med predstavniki vlad držav članic o financiranju pomoči Skupnosti v okviru večletnega finančnega okvira za obdobje 2008 – 2013, v skladu s Sporazumom o partnerstvu APK-ES in dodelitvi finančne pomoči čezmorskim državam in ozemljem, za katera se uporablja Četrty del Pogodbe ES (MNSFP) so se države članice obvezale, da bodo garant za posojila Evropski investicijski banki (v nadaljnjem besedilu: EIB) v sorazmerju s svojimi prispevki v kapitalu banke za vse finančne obveznosti, ki izhajajo iz posojilnih pogodb v omenjenih državah. Garancija držav članic je omejena na 75 % skupnega zneska posojil EIB iz lastnih sredstev, garancija pa krije vsa tveganja.

30. decembra 2010 sta bili v Uradnem listu RS št. 22/10 objavljeni ratifikaciji dveh mednarodnih pogodb povezanih s poroštvom Republike Slovenije za posojila EIB v afriških, karibskih in pacifiških državah ter v čezmorskih državah in ozemljih, in sicer Uredba o ratifikaciji Garancijske pogodbe med Kraljevino Belgijo, Republiko Bolgarijo, Češko republiko, Kraljevino Dansko, Zvezno republiko Nemčijo, Republiko Estonijo, Helensko republiko, Kraljevino Španijo, Francosko republiko, Irsko, Italijansko republiko, Republiko Ciper, Republiko Latvijo, Republiko Litvo, Velikim vojvodstvom Luksemburg, Republiko Madžarsko, Malto, Kraljevino Nizozemsko, Republiko Avstrijo, Republiko Poljsko, Portugalsko republiko, Romunijo, Republiko Slovenijo, Slovaško republiko, Republiko Finsko, Kraljevino Švedsko, Združenim kraljestvom Velika Britanija in Severna Irska ter EIB o posojilih, ki jih EIB da za investicijske projekte v afriških, karibskih in pacifiških državah ter v čezmorskih državah in ozemljih ter Uredba o ratifikaciji sporazuma o upravljanju zaostalih plačil med državami članicami in EIB, ki ureja postopke plačil in povračil iz garancij držav članic v korist EIB. Stanje državnih poroštev izdanih po sporazumu Cotonou II je na dan 31. 12. 2013 znašalo 0,67 milijonov EUR.

Proti koncu leta 2012 je bil sprejet ZUKSB katerega namen je krepitev stabilnosti bank zaradi ohranitve stabilnosti finančnega sistema v Republiki Sloveniji. V letu 2013 so bila na podlagi tega zakona izdana tri državna porošstva. Dve poroštvu v višini 1.030,00 milijonov EUR sta bili dani za obveznosti iz naslova kreditov dveh bank, porošstvo v višini 1.011,60 EUR je bilo dano za obveznosti Družbe za upravljanje terjatev bank d.d. (v nadaljnjem besedilu: DUTB) iz naslova izdanih obveznic. Stanje državnih poroštev izdanih po ZUKSB je na dan 31. 12. 2013 znašalo 1.283,72 EUR.

9.1.2 Državna poroštva izdana na podlagi posebnih poroštvenih zakonov

Poseben poroštveni zakon je namenjen določenemu prejemniku poroštva. V takem zakonu so opredeljeni bistveni pogoji državnega poroštva, naziv prejemnika in višina poroštva. Na podlagi posebnega zakona se običajno dodeli poroštvo pravni osebi javnega sektorja, oziroma pravni osebi, ki deluje v javnem interesu. Primeri takšnega poroštva so predvsem poroštveni zakoni za Družbo za avtoceste v Republiki Sloveniji (v nadaljnjem besedilu: DARS), poroštveni zakon za obveznosti Slovenske izvozne in razvojne banke, d. d. (v nadaljnjem besedilu: SID banka), poroštvena zakona za obveznosti Slovenske odškodninske družbe, d. d. (v nadaljnjem besedilu: SOD), poroštveni zakon za Termoelektrarno Šoštanj d. o. o. (v nadaljnjem besedilu: TEŠ) idr. V posebnih zakonih postopek unovčitve poroštva in način izterjave regresnega zahtevka nista posebej urejena (v smislu ti. *lex specialisa*). Regresna pravica poroka se v teh primerih uveljavlja na podlagi Obligacijskega zakonika, iz katerega izhaja, da ima porok zakonsko pravico, da mu dolžnik povrne vse, kar je zanj plačal ter obresti do dneva plačila. Državna poroštva, ki so bila veljavna na dan 31. 12. 2013, se nanašajo na 36 posebnih zakonov.

V kategorijo posebnih poroštvenih zakonov sodi tudi Zakon o poroštvu Republike Slovenije za zagotavljanje finančne stabilnosti v euroobmočju (Uradni list RS, št. 59/10 s spremembami; v nadaljnjem besedilu: ZPZFSEu), ki ga je v letu 2010 sprejel Državni zbor Republike Slovenije. Z ZPZFSEu se ureja kapitalska udeležba Republike Slovenije v delniški družbi, ustanovljeni za namen zagotavljanja finančne stabilnosti v območju evra v skladu s sklepi Sveta Evropske unije (ECOFIN) z dne 10. maja 2010 in dajanje poroštev Republike Slovenije za obveznosti te družbe. Stanje teh poroštev je na dan 31. 12. 2013 znašalo 1.461,00 milijonov EUR.

9.2 Izdana poroštva in jamstva Republike Slovenije v letu 2013

V letu 2013 je bilo, na podlagi šestih različnih pravnih podlag, izdanih 13 državnih poroštev v skupni višini 2.641,44 milijonov EUR.

Tabela 9-1: Izdana poroštva RS v letu 2013 po pravni podlagi

Poroštvo RS	Pogodbeni znesek v mio EUR
Poroštva po ZUKSB	2.041,60
Poroštva po posebnih zakonih	558,50
Poroštva po ZPRPGDT	40,10
Poroštva po ZPFIGD	1,24
SKUPAJ	2.641,44

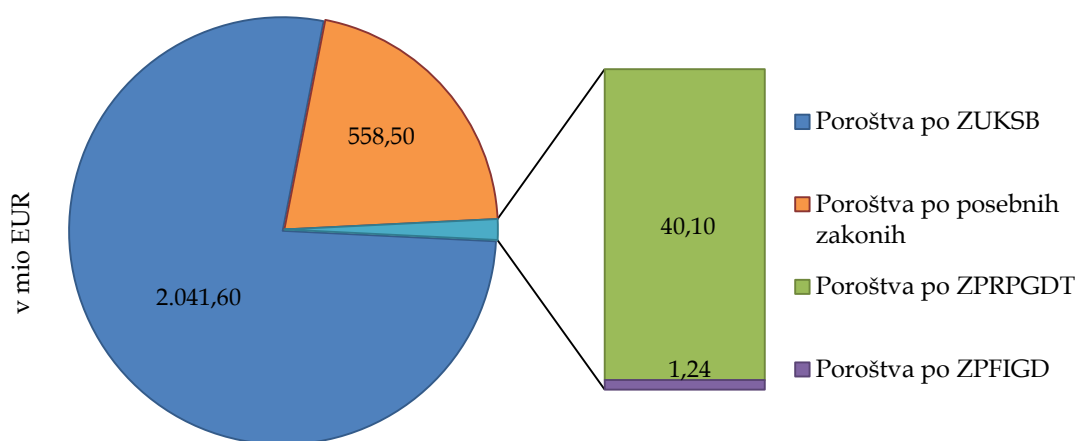
Vir: MF.

Največji delež izdanih poroštev v letu 2013 pripada poroštvom izdanim na podlagi ZUKSB. Država lahko na podlagi tega zakona izdaja poroštva za prevzete obveznosti DUTB in za

obveznosti bank iz naslova zadolževanja pri Banki Slovenije iz naslova ukrepov za zagotavljanje potrebne likvidnosti bank v skrajni sili. V septembru 2013 sta bili dani dve poroštvi Banki Slovenije za kredita, ki sta ga za namen odprave likvidnostnih težav, pri njej najeli Factor banka d. d. in Probanka d. d., v decembru 2013 pa je bilo dano državno poroštvo za obveznosti DUTB iz naslova izdaje dveh serij obveznic, v višini 1.011,60 milijonov EUR, ki jih je DUTB izdala za financiranje odkupov terjatev bank.

Drugi največji delež izdanih državnih poroštev, pripada poroštvom, izdanim na podlagi treh posebnih zakonov. V okviru le-teh so bila izdana državna poroštva za obveznosti TEŠ v višini 440,00 milijonov EUR, za obveznosti DARS v višini 110,00 milijonov EUR in za obveznosti Univerze v Ljubljani v višini 8,50 milijonov EUR.

Graf 9-1: Izdana poroštva RS v letu 2013 po pravni podlagi

Vir: MF.

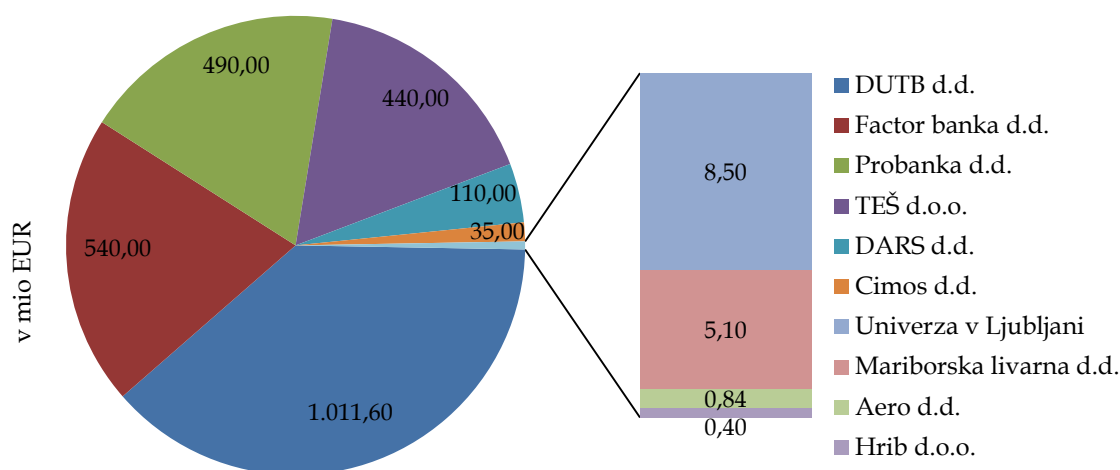
Po ZPRPGDT so bila v letu 2013 izdana štiri državna poroštva v višini 40,10 milijonov EUR. Poroštva so bila dana za obveznosti dveh dolžnikov: Cimos d. d. v višini 35,00 milijonov EUR in Mariborska livarna Maribor d. d. v višini 5,10 milijonov EUR.

Najmanjši delež izdanih državnih poroštev pripada poroštvom izdanim na podlagi ZPFIGD, ki je namenjen izdaji poroštev podjetjem za financiranje investicij in obratnih sredstev. V letu 2013 sta bili po tem zakonu izdani dve poroštvi, v skupni višini 1,24 milijonov EUR. Poroštvo v višini 0,84 milijonov EUR je bilo dano podjetju Aero d. d., poroštvo v višini 0,40 milijonov EUR podjetju Hrib d. o. o.

Tabela 9-2: Izdana poroštva RS v letu 2013 po dolžnikih

Dolžnik	Pogodbeni znesek v mio EUR
DUTB d. d.	1.011,60
Factor banka d. d.	540,00
Probanka d.d.	490,00
TEŠ d. o. o.	440,00
DARS d. d.	110,00
Cimos d. d.	35,00
Univerza v Ljubljani	8,50
Mariborska livarna d. d.	5,10
Aero d. d.	0,84
Hrib d. o. o.	0,40
SKUPAJ	2.641,44

Vir: MF.

Graf 9-2: Izdana poroštva RS v letu 2013 po dolžnikih

Vir: MF.

Republika Slovenija izdajo državnih poroštev regulira s kvotami, ki so določene v posameznem zakonu (npr. ZPZFSEu, Sporazum CotonouII, ZPFIGD) oziroma s kvoto za izdajo poroštev domačim podjetjem, ki je določena v vsakoletnem zakonu o izvrševanju proračuna.

Kvota, določena za obseg novo izdanih poroštev za leto 2013 je po 41. členu Zakona o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2013 in 2014 (Uradni list RS, št. 104/12 s spremembami; v nadaljnjem besedilu: ZIPRS1314) znašala 1.500,00 milijonov EUR. Od državnih poroštev izdanih v letu 2013 v to kvoto sodijo poroštva izdana po treh posebnih zakonih ter poroštva izdana po ZPFIGD in ZPRPGDT, ne sodijo pa poroštva izdana po ZUKSB. Kvota po 41. členu ZIPRS1314 je bila tako v letu 2013 izkoriščena v višini 599,84 milijonov EUR oziroma 39,99-odstotno. ZIPRS1314 je v 44. členu, ločeno od kvote po 41.

členu, določal tudi kvoto za izdajo poroštev SID banke v letu 2013, vendar je le-ta ostala neizkoriščena.

9.3 Unovčena poroštva in jamstva Republike Slovenije v letu 2013

Republika Slovenija je v letu 2013 na podlagi pozivov bank izvedla plačila poroštenih obveznosti v skupni višini 58,76 milijonov EUR, in sicer 35,00 milijonov EUR iz naslova poroštvne obveznosti za dolžnika Cimos d. d., 22,59 milijonov EUR za obveznosti pravnih oseb, ki so dobile jamstvo po ZJShemRS, 0,96 milijonov EUR iz naslova poroštvne obveznosti za dolžnika Alukomen d. d., 0,19 milijonov EUR iz naslova dveh poroštev za obveznosti dolžnika LIPA Ajdovščina d. d. - v likvidaciji, , in 0,03 milijonov EUR za obveznosti fizičnih oseb, ki so dobile jamstvo po ZJShemFO.

Tabela 9-3: Unovčitev državnih poroštev in jamstev v letu 2013

Dolžnik	Realizacija v mio EUR
Cimos d. d.	35,00
Pravne osebe - jamstva po ZJShemRS	22,59
Alukomen d. d.	0,96
LIPA Ajdovščina d. d. - v likvidaciji	0,19
Jamstva za fizične osebe	0,03
SKUPAJ	58,76

Vir: MF.

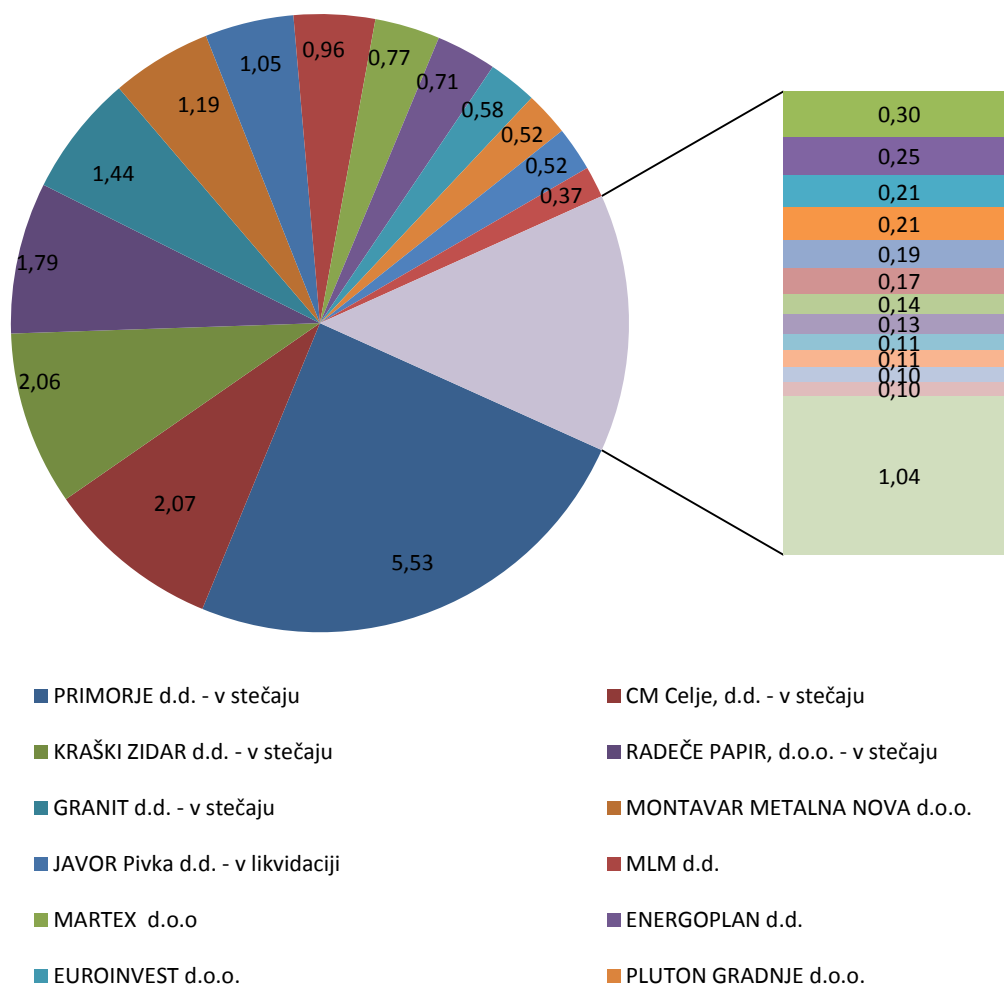
Unovčitve jamstev po ZJShemRS, ki jih je Republika Slovenija plačala v letu 2013 so bolj podrobno prikazane v spodnji preglednici in grafikonu.

Tabela 9-4: Unovčitev državnih jamstev po ZJShemRS v letu 2013

Dolžnik	Realizacija v mio EUR
PRIMORJE d. d. - v stečaju	5,53
CM Celje, d. d. - v stečaju	2,07
KRAŠKI ZIDAR d. d. - v stečaju	2,06
RADEČE PAPIR, d. o. o. - v stečaju	1,79
GRANIT d. d. - v stečaju	1,44
MONTAVAR METALNA NOVA d. o. o.	1,19
JAVOR Pivka d. d. - v likvidaciji	1,05
MLM d. d.	0,96
MARTEX d. o. o.	0,77
ENERGOPLAN d. d.	0,71
EUROINVEST d. o. o.	0,58
PLUTON GRADNJE d. o. o.	0,52
MAKRO 5 INVESTICIJE d. o. o.	0,52
KEROS, d. o. o.	0,37
PINUS TKI d. d.	0,30
KOVINOTEHNA MKI d. o. o. - v stečaju	0,25
PRELOG d. o. o.	0,21
FISHER INTERNATIONAL, d. o. o.	0,21
SIJAJ HRASTNIK d. d. - v stečaju	0,19
TRANSING, d. o. o.	0,17
RIMA d. o. o. - v stečaju	0,14
TCC COMMERCE d. o. o. Celje	0,13
MARINES, d. o. o., Celje	0,11
EUROCOM, d. o. o. - v stečaju	0,11
MEBLO JOGI d. o. o. Nova Gorica - v stečaju	0,10
GASILSKA OPREMA d. o. o.	0,10
Pravne osebe po ZJShemRS (realizacija pod 0,10 mio EUR)	1,04
SKUPAJ	22,59

Vir: MF.

Graf 9-3: Unovčitev državnih jamstev po ZJShemRS v letu 2013

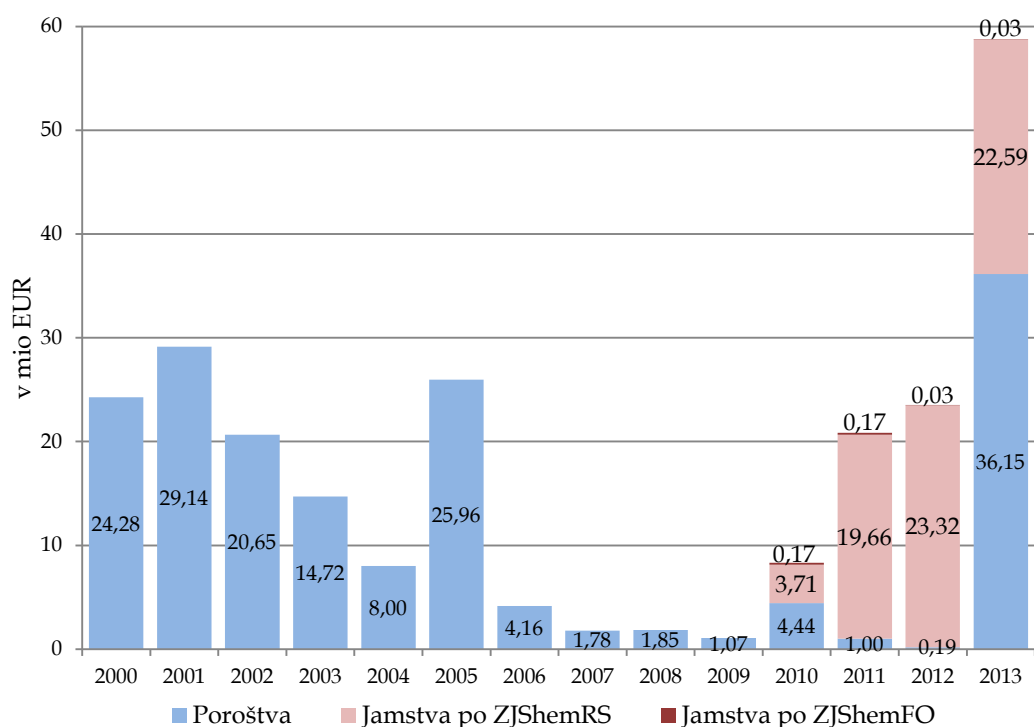
Vir: MF

V letih od 2001 do 2009 je trend unovčitev državnih poroštev upadal, razen v letu 2005, saj so se v tem letu unovčila predvsem državna poroštva dana v letih 2003 in 2004, podjetjem v težavah, na podlagi ZPRPGDT.

V letu 2010 se pojavi opazen porast unovčitev državnih poroštev, saj je poleg unovčitve poroštenih obveznosti za dolžnika Novoles d. d. Straža - v stečaju, ki je poroštvo države dobil na podlagi ZPRPGDT, in dolžnika Hmezad kmetijstvo Žalec d. d. - v stečaju, ki je poroštvo dobil na podlagi ZMPDP, prišlo tudi do unovčevanja jamstev, ki so bila, za namen omejevanja finančne krize, dana pravnim osebam po ZJShemRS in fizičnim osebam po ZJShemFO. Povečanje unovčitev poroštev je predvsem posledica unovčitev državnih jamstev za obveznosti podjetij, ki so dobila jamstvo po ZJShemRS. V letih 2011 in 2012 se je trend teh unovčitev še povečeval, saj se je zaradi splošne finančne in gospodarske krize veliko podjetij znašlo v likvidnostnih težavah.

Tudi v letu 2013 se je unovčevanje jamstev po ZJShemRS nadaljevalo, še posebej je na občutno zvišanje unovčitev državnih poroštev v tem letu vplivala unovčitev državnega porošstva za obveznosti podjetja Cimos d. d., danega na podlagi ZPRPGDT. V letu 2013 so unovčitve državnih jamstev po ZJShemRS predstavljale 22,59 milijonov EUR oziroma 38,44 % vseh unovčitev v tem letu, unovčitve državnih poroštev po ZPRPGDT so predstavljale 36,15 milijonov EUR, oziroma 61,52 % vseh unovčitev poroštev v tem letu, 0,04 % unovčitev pa so predstavljale unovčitve jamstev po ZJShemFO.

Graf 9-3: Unovčitve državnih poroštev in jamstev v letih 2000 do 2013

Vir: MF.

9.4 Izterjava terjatev regresnih zahtevkov iz unovčenih poroštev in jamstev Republike Slovenije v letu 2013

V letu 2013 je Republika Slovenija iz terjatev regresnih zahtevkov za unovčena državna porošstva in jamstva ter pripadajočih zamudnih obresti prejela skupaj 0,996 milijonov EUR.

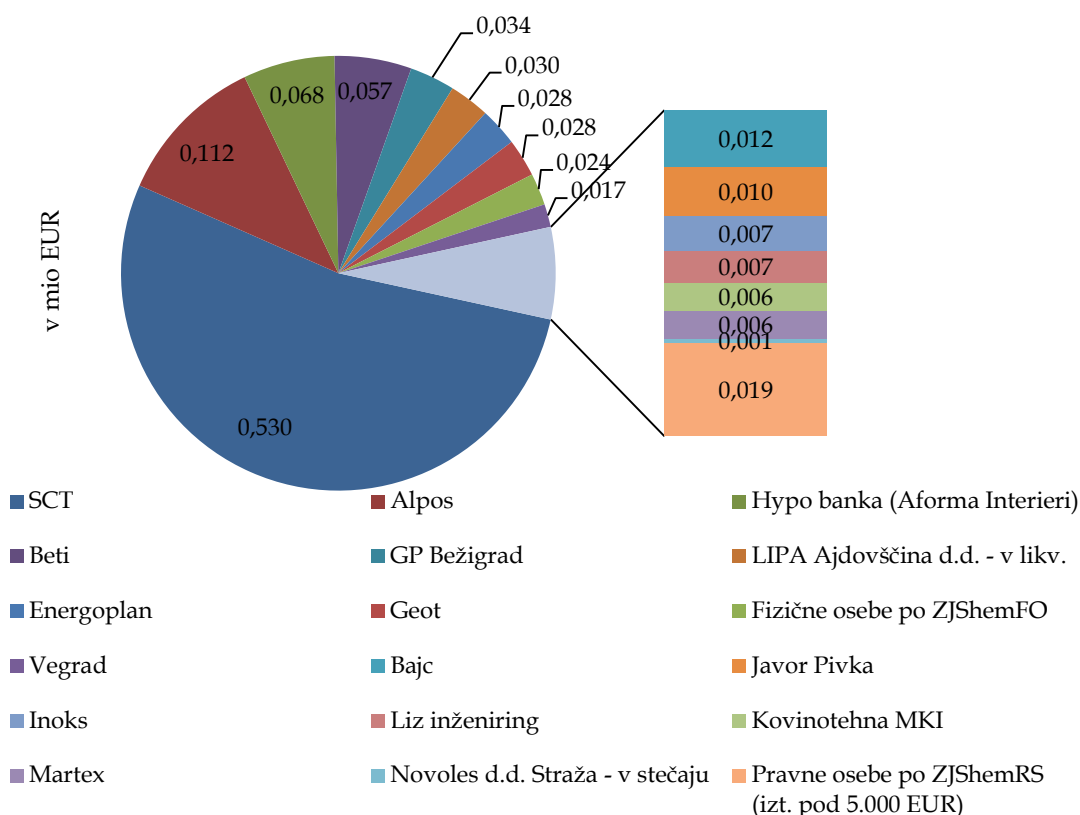
Tabela 9-4: Izterjava terjatev regresnih zahtevkov v letu 2013

Dolžnik	Poplačilo v mio EUR
SCT d. d. – v stečaju	0,530
Alpos d. d. – v stečaju	0,112
Hypo banka (Aforma Interieri d. o. o. – v stečaju)	0,068
Beti d. d.	0,057
GP Bežigrad d. d. – v stečaju	0,034
LIPA Ajdovščina d.d. - v likvidaciji	0,030
Energoplan d. d.	0,028
Geot d. o. o.	0,028
Fizične osebe po ZJShemFO	0,024
Vegrad d. d. – v stečaju	0,017
Bajc d. o. o.	0,012
Javor Pivka d. d. – v likvidaciji	0,010
Inoks d. o. o.	0,007
Liz - inženiring d. d. – v stečaju	0,007
Kovinotehna MKI d. o.o. – v stečaju	0,006
Martex d. o. o.	0,006
Novoles d.d. Straža - v stečaju	0,001
Pravne osebe po ZJShemRS (izt. pod 5.000 EUR)	0,019
SKUPAJ	0,996

Vir: MF.

Najvišji znesek poplačil v letu 2013 je Republika Slovenija prejela iz naslova terjatev, ki izhajajo iz unovčenih jamstev danih podjetjem na podlagi ZJShemRS, teh poplačil je bilo za 0,94 milijonov EUR in se nanašajo na jamstva 27 podjetij. Iz naslova terjatev, ki izhajajo iz unovčenih jamstev danih fizičnim osebam na podlagi ZJShemFO je Republika Slovenija prejela 0,02 milijonov EUR, ki se nanašajo na jamstva 16 fizičnih oseb, poplačila v višini 0,03 milijonov EUR pa je Republika Slovenija prejela iz naslova terjatev, ki izhajajo iz unovčenih poroštev za obveznosti podjetij, ki so poročstva dobila po ZPRPGDT, in sicer se poplačila nanašajo na poročstva za dolžnika LIPA Ajdovščina d. d. - v likvidaciji in Novoles d.d. Straža - v stečaju.

Graf 9-4: Izterjava terjatev regresnih zahtevkov v letu 2013

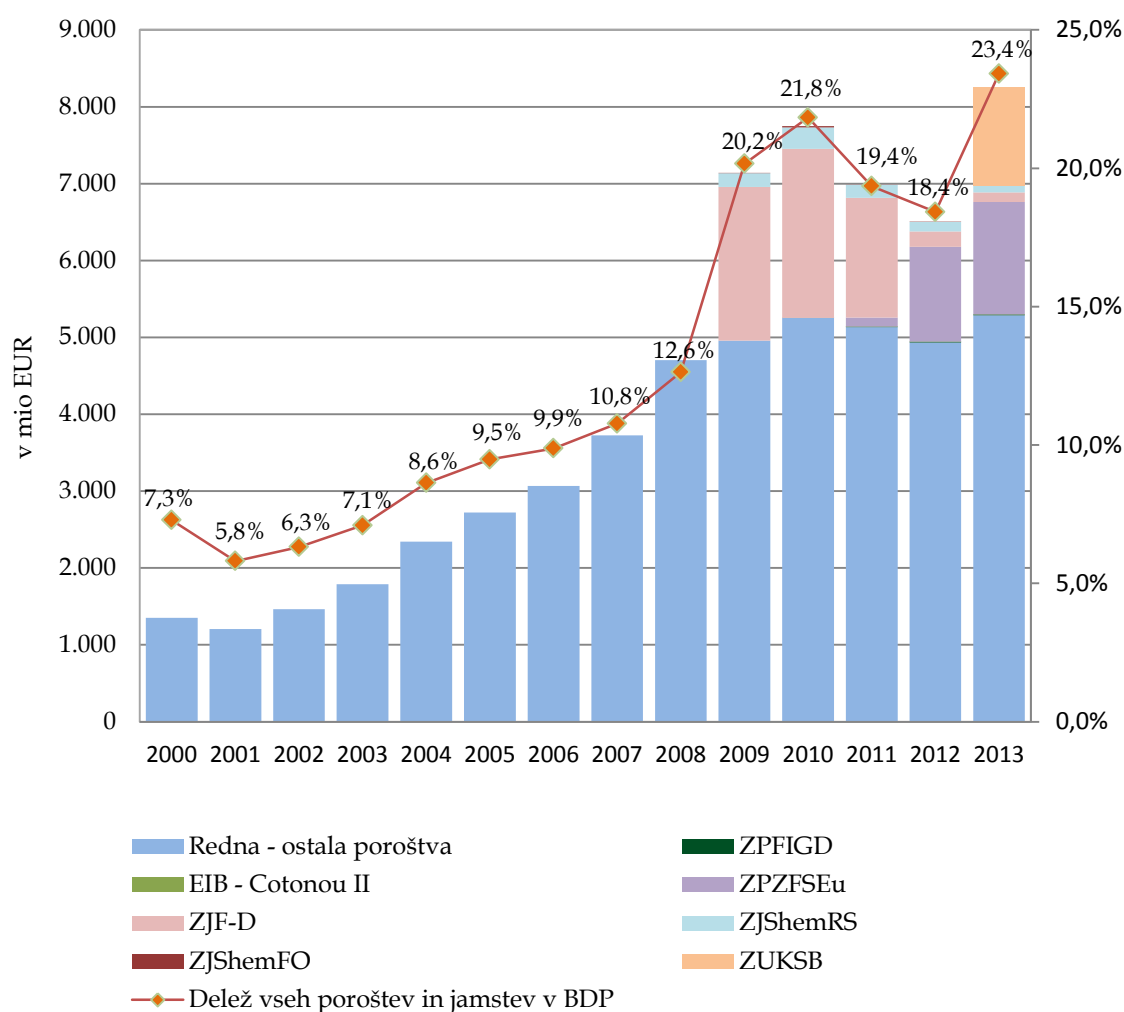
Vir: MF.

9.5 Stanje poroštev in jamstev Republike Slovenije

V letih od 2000 do 2008 se stanje obveznosti dolžnikov zavarovanih z državnimi poroštvami konstantno povečuje, razen v letu 2001, ko se je rahlo znižalo predvsem zaradi prevzema obveznosti Slovenskih železnic v dolg države. V letu 2008 je tako stanje državnih poroštev predstavljalo 12,6 % BDP. Zaradi izdajanja poroštev in jamstev za namen omejevanja učinkov finančne krize se je v letih 2009 in 2010 celotno stanje državnih poroštev in jamstev občutno zvišalo. Na dan 31. 12. 2009 je znašalo skupaj 7.142 milijonov EUR in je predstavljalo že 20,2 % BDP, medtem ko je v letu 2010 znašalo 7.748 milijonov EUR in je predstavljalo 21,8 % BDP. V letih 2011 in 2012 se je nekoliko znižalo in je v letu 2011 predstavljalo 19,4 % BDP in v letu 2012 18,4 % BDP. Znižanje v teh dveh letih je bilo v veliki meri posledica delnih odkupov obveznic bank, s čimer so banke zniževale nominalno vrednost izdanih obveznic zavarovanih s poroštvom Republike Slovenije po 86a. čl ZJF-D ter zapadlosti obveznosti dveh bank, ki so dobile porošstvo po 86a. členu ZJF in so svojo obveznost v letu 2012 poravnale skladno s pogodbo, ostali del znižanja stanja poroštev pa je bil posledica tako odplačevanj obveznosti dolžnikov kot unovčenj poroštev in jamstev Republike Slovenije.

V letu 2013 je stanje državnih poroštev doseglo najvišji delež v BDP, saj je na dan 31. 12. 2013 znašalo 8.258 milijonov EUR in predstavlja 23,4 % BDP. Od tega predstavlja 15,02% BDP stanje nekriznih poroštev in 8,39 % BDP stanje poroštev in jamstev izdanih za omejevanje učinkov finančne in gospodarske krize. Država je ukrepom za omejevanje finančne in gospodarske krize, ki jih je pričela uvajati v letih od 2009 naprej, v letu 2013 dodala nov ukrep, ki je vplival na povečanje stanja državnih poroštev, tj. sprejetje ZUKSB, na podlagi katerega so bila v letu 2013 izdana državna poroštva v višini 2.041,60 milijonov EUR.

Graf 9-5: Stanje državnih poroštev in jamstev v letih od 2000 do 2013 – delež v BDP

Vir: MF.

Tabela 9-5: Stanje državnih poroštev in jamstev v letih od 2000 do 2013

Leto	SKUPAJ VSA v mio EUR	SKUPAJ NEKRIZNA	Redna	ZPFID	EIB - Cotonou II	SKUPAJ KRIZNA	ZPZFSeu	ZJF-D	ZUKSB	ZJShemRS	ZJShemFO
2000	1.352,2	1.352,2	1.352,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2001	1.205,9	1.205,9	1.205,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2002	1.465,0	1.465,0	1.465,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2003	1.788,3	1.788,3	1.788,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2004	2.344,1	2.344,1	2.344,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2005	2.722,5	2.722,5	2.722,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2006	3.066,9	3.066,9	3.066,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2007	3.727,2	3.727,2	3.727,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2008	4.703,2	4.703,2	4.703,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2009	7.142,0	4.957,3	4.957,3	0,0	0,0	2.184,7	0,0	2.000,0	0,0	180,1	4,6
2010	7.747,7	5.253,2	5.253,2	0,0	0,3	2.494,5	0,0	2.200,0	0,0	276,4	18,1
2011	6.995,9	5.141,4	5.132,9	8,1	0,4	1.854,5	118,5	1.554,9	0,0	176,8	4,3
2012	6.505,8	4.946,1	4.932,5	13,1	0,5	1.559,7	1.232,3	200,0	0,0	123,6	3,8
2013	8.257,9	5.299,9	5.288,9	10,3	0,7	2.958,0	1.461,0	126,8	1.283,7	83,1	3,4

Vir: MF.

10 PRIMERJAVA NEKATERIH KAZALCEV DOLGA MED DRŽAVAMI EMU

Spodnja statistika pokaže povečanje dolga, izraženega v odstotnem deležu od BDP, v državah, ki so imele najbolj izrazite težave v bančnem sektorju, katerih upravljanje je negativno vplivalo na javno-finančno situacijo v državi. V letu 2013 se je stanje dolga držav povečevalo, proračunski primanjkljaji pa so se povečini stabilizirali in tudi zniževali. Breme financiranja stanja dolga prikazuje razmerje med plačanimi obrestmi in ustvarjenim BDP na letni ravni. Ta razmerja so po pričakovanju najvišja pri državah z visokim stanjem dolga državnega proračuna in pri državah, ki so se jim občutno povečali stroški zadolževanja (Grčija, Portugalska, Italija, Španija, Slovenija).

Slovenija je v primerjavi z ostalimi državami evro območja po primerjavi kazalcev dolga v slabšem položaju kot je bila pretekla leta. Stanje dolga države se hitro povečuje s tem pa tudi breme servisiranja in refinanciranja dolga. Znatno povečanje deficita (za 10,7 odstotnih točk) in s tem posledično tudi dolga države v letu 2013 (za 17,3 odstotnih točk) je posledica rekapitalizacije bank, do katere je prišlo ob koncu leta 2013.

Tabela 10-1: Primerjava nekaterih kazalcev dolga med državami članicami EMU za leto 2013

Država	Dolg države v % BDP	Proračunski deficit/presežek v %	Obresti na dolg države v % BDP
Belgija	101,5	-2,6	3,2
Nemčija	78,4	0,0	2,3
Irska	123,7	-7,2	4,6
Grčija	175,1	-12,7	4,1
Španija	93,9	-7,1	3,4
Francija	93,5	-4,3	2,4
Italija	132,6	-3	5,4
Ciper	111,7	-5,4	4,1
Luksemburg	23,1	0,1	0,6
Malta	73	-2,8	3,1
Nizozemska	73,5	-2,5	1,9
Avstrija	74,5	-1,5	2,6
Portugalska	129	-4,9	4,3
Slovenija	71,7	-14,7	2,7
Slovaška	55,4	-2,8	1,9
Finska	57	-2,1	1,0

Vir: Eurostat 6.5.2014 in Poročilo Evropske komisije General Government Data Autumn 2013 (po sistemu ESA 95).

11 PRILOGA

11.1 Tabele

Tabela 11-1: Dolg državnega proračuna Republike Slovenije po letih v %

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Skupaj	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Rezidenti	49,9	51,6	58,1	59,6	65,1	70,2	70,0	57,4	46,0	41,1	31,9	32,1	32,7	28,7
Nefinančne družbe	1,3	1,5	2,4	2,5	1,9	2,1	2,1	1,7	1,3	0,8	0,7	0,5	0,4	0,3
Banka Slovenije	0,0	0,6	0,5	0,5	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,2	0,2	0,2	0,2	1,5
Druge denarne finančne institucije	44,2	45,3	45,5	44,2	49,5	51,9	51,7	36,8	32,5	31,3	23,0	25,6	26,7	21,1
Drugi finančni posredniki	0,0	0,0	0,3	0,7	1,2	2,0	2,0	1,6	1,1	0,6	0,5	0,4	0,4	0,3
Izvajalci pomožnih finančnih dejavnosti	0,1	0,1	0,0	0,1	0,1	0,6	1,5	1,1	1,0	0,7	0,6	0,3	0,3	0,2
Zavarovalnice in pokojninski skladi	2,0	2,9	6,7	8,1	8,6	9,6	9,5	7,7	7,3	6,5	6,0	4,5	4,3	3,2
Država	1,9	0,9	1,3	2,0	1,9	2,3	1,9	7,4	1,8	0,7	0,6	0,4	0,3	2,1
Gospodinjstva	0,3	0,3	1,1	1,6	1,4	1,2	1,0	0,8	0,5	0,3	0,3	0,2	0,2	0,1
Nepridobitne institucije, ki opravljajo storitve za gospodinjstva	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Nerezidenti	50,1	48,4	41,9	40,4	34,9	29,8	30,0	42,6	54,0	58,9	68,1	67,9	67,3	71,3
Evropska unija	40,5	38,4	34,8	34,7	29,5	25,0	25,9	40,4	52,0	55,4	63,9	64,9	56,9	48,0
Tretje države in mednarodne organizacije	9,7	9,9	7,1	5,6	5,4	4,9	4,1	2,2	2,0	3,5	4,2	3,0	10,4	23,3

Vir: MF.

Tabela 11-2: Dolg državnega proračuna Republike Slovenije po letih v % BDP

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Skupaj	25,8	26,7	26,6	25,0	24,6	24,3	23,7	21,4	19,3	31,3	33,5	41,9	47,7	62,4
Rezidenti	12,9	13,8	15,4	14,9	16,0	17,1	16,6	12,3	8,9	12,9	10,7	13,5	15,6	17,9
Nefinančne družbe	0,3	0,4	0,7	0,6	0,5	0,5	0,5	0,4	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Banka Slovenije	0,0	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,9
Druge denarne finančne institucije	11,4	12,1	12,1	11,0	12,2	12,6	12,2	7,9	6,3	9,8	7,7	10,8	12,7	13,1
Drugi finančni posredniki	0,0	0,0	0,1	0,2	0,3	0,5	0,5	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Izvajalci pomožnih finančnih dejavnosti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1
Zavarovalnice in pokojninski skladi	0,5	0,8	1,8	2,0	2,1	2,3	2,3	1,6	1,4	2,0	2,0	1,9	2,1	2,0
Država	0,5	0,2	0,4	0,5	0,5	0,6	0,4	1,6	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2	1,3
Gospodinjstva	0,1	0,1	0,3	0,4	0,4	0,3	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Nepridobitne institucije, ki opravljajo storitve za gospodinjstva	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Nerezidenti	12,9	12,9	11,1	10,1	8,6	7,3	7,1	9,1	10,4	18,4	22,8	28,5	32,1	44,5
Evropska unija	10,4	10,3	9,2	8,7	7,2	6,1	6,1	8,7	10,0	17,3	21,4	27,2	27,1	29,9
Tretje države in mednarodne organizacije	2,5	2,7	1,9	1,4	1,3	1,2	1,0	0,5	0,4	1,1	1,4	1,2	4,9	14,6
BDP v milijonih EUR*	18.566	20.765	23.195	25.195	27.165	28.722	31.045	34.562	37.280	35.420	35.485	36.150	35.319	35.275

*Vir: MF, SURS**

Tabela 11-3: Dolg državnega proračuna RS po letih v skladu z metodologijo GFS

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
DOLG RS SKUPAJ	4.791,1	5.550,2	6.165,3	6.298,7	6.672,7	6.987,1	7.351,5	7.395,5	7.181,6	11.083,4	11.884,5	15.156,8	16.836,1	21.995,5
I. NOTRANJI DOLG	2.388,0	2.868,6	3.621,5	3.855,2	4.447,2	5.291,6	5.796,1	4.884,7	4.712,2	9.039,0	10.354,8	14.090,1	14.052,3	14.762,9
1. JAVNI SEKTOR	61,7	3,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. BANKA SLOVENIJE	1,5	35,8	33,2	30,0	28,9	30,7	29,0	27,3	28,1	27,7	29,4	30,2	29,6	28,4
3. POSLOVNE BANKE	358,5	434,4	441,8	347,0	327,8	438,5	297,7	718,3	238,7	118,6	64,0	351,9	783,4	665,1
3.1 Krediti	358,5	434,4	441,8	347,0	327,8	438,5	297,7	718,3	238,7	118,6	64,0	351,9	783,4	665,1
3.2 Neprenosljivi vrednostni papirji	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4. VREDNOSTNI PAPIRJI NA PRINOSNIKA	1.966,3	2.394,9	3.146,4	3.478,3	4.090,5	4.822,3	5.469,4	4.139,1	4.445,4	8.892,7	10.261,4	13.708,0	13.239,3	14.069,4
4.1 Kratkoročni papirji	102,1	244,9	374,4	327,4	325,0	329,9	342,4	148,5	89,3	739,5	25,0	28,2	705,3	603,9
4.2 Dolgoročni papirji	1.864,2	2.150,0	2.772,0	3.150,9	3.765,6	4.492,3	5.127,0	3.990,6	4.356,0	8.153,2	10.236,5	13.679,9	12.534,0	13.465,6
5. DRUGI DOMAČI UPNIKI	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
II. ZUNANJI DOLG	2.403,1	2.681,6	2.543,8	2.443,5	2.225,5	1.695,6	1.555,4	2.510,8	2.469,4	2.044,3	1.529,7	1.066,6	2.783,8	7.232,6
1. MEDNARODNE ORGANIZACIJE	190,1	289,9	241,1	198,3	206,7	192,5	165,1	127,2	92,5	74,2	59,6	46,5	36,8	298,8
2. TUJE VLADE IN VLADNE AGENCIJE	38,3	30,6	26,5	23,0	20,1	20,1	20,1	20,1	20,1	20,1	20,1	20,1	20,1	20,1
3. POSLOVNE BANKE	236,0	232,2	167,1	129,7	123,0	116,2	20,2	13,5	6,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4. DRUGI TUJI UPNIKI	1.938,7	2.128,9	2.109,1	2.092,4	1.875,8	1.366,8	1.350,0	2.350,0	2.350,0	1.950,0	1.450,0	1.000,0	2.726,9	6.913,6

Vir: MF.

Tabela 11-4: Račun financiranja državnega proračuna Republike Slovenije 2001-2013 – zadolževanje

v tisoč EUR

Konto	Naziv konta	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
5000	Najeti krediti pri Banki Slovenije	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5001	Najeti krediti pri poslovnih bankah	69.102	101.869	31.541	61.524	61.045	61.864	60.925	0	0	0	0	510.000	50.000
5002	Najeti krediti pri drugih finančnih institucijah	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5003	Najeti krediti pri drugih domačih kreditojemalcih	0	0	0	0	0	0	440.000	55.000	0	0	0		
5004	Sredstva, pridobljena z izdajo vrednostnih papirjev	476.931	1.080.086	883.224	996.479	1.657.315	1.338.864	148.976	961.157	4.739.487	2.524.955	3.885.901	705.708	2.524.802
500	DOMAČE ZADOLŽEVANJE	546.033	1.181.955	914.765	1.058.003	1.718.361	1.400.728	649.900	1.016.157	4.739.487	2.524.955	3.885.901	1.215.708	2.574.802
5010	Najeti krediti pri mednarodnih finančnih institucijah	24.765	3.472	3.407	43.219	5.773	8.628	0	0	0	0	0	0	270.000
5011	Najeti krediti pri tujih vladah	3.834	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5012	Najeti krediti pri tujih poslovnih bankah in finančnih institucijah	18.438	18.245	30.728	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5013	Najeti krediti pri drugih tujih kreditodajalcih	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5014	Sredstva, pridobljena z izdajo vrednostnih papirjev	532.065	0	0	0	0	0	199.736	0	0	0	0	1.731.702	4.163.217
501	ZADOLŽEVANJE V TUJINI	579.102	21.717	34.136	43.219	5.773	8.628	199.736	0	0	0	0	1.731.702	4.433.217
50	ZADOLŽEVANJE SKUPAJ	1.125.135	1.203.672	948.901	1.101.223	1.724.134	1.409.356	849.636	1.016.157	4.739.487	2.524.955	3.885.901	2.947.410	7.008.019

Vir: MF.

Tabela 11-5: Račun financiranja državnega proračuna Republike Slovenije 2001-2013 - odplačilo dolga

v tisoč EUR

Konto	Naziv konta	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
5500	Odplačila kreditov Banki Slovenije	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5501	Odplačila kreditov poslovnim Bankam	100.951	111.223	98.037	95.137	94.115	93.584	85.793	73.412	65.098	54.658	47.284	16.684	100.000
5502	Odplačila kreditov drugim finančnim institucijam	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5503	Odplačila kreditov drugim finančnim institucijam	0	0	0	0	70.541	119.554	0	440.000	55.000	0	0	68.354	68.354
5504	Odplačila glavnice vrednostnih papirjev izdanih na domačem trgu	208.862	394.274	661.232	423.805	961.817	716.737	796.248	695.654	303.361	1.160.386	450.035	1.174.489	1.694.645
550	ODPLAČILA DOMAČEGA DOLGA	309.813	505.498	759.268	518.942	1.126.474	929.876	882.040	1.209.067	423.458	1.215.044	497.319	1.259.528	1.862.999
5510	Odplačila dolga mednarodnim finančnim institucijam	32.941	31.963	31.387	29.619	27.140	29.844	34.144	36.159	18.589	15.325	13.071	9.674	7.795
5511	Odplačila kreditov tujim vladam	18.422	9.624	3.470	3.269	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5512	Odplačila kreditov tujih poslovnih bank in finančnih institucij	59.032	60.127	37.613	6.842	6.761	95.954	6.749	6.749	6.749	0	0	0	0
5513	Odplačila kreditov drugih tujih kreditodajalcev	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5514	Odplačila glavnice vrednostnih papirjev izdanih na tujih trgih	379.205	12.514	11.038	214.655	511.131	15.893	0	0	400.000	500.000	450.000	0	0
551	ODPLAČILA DOLGA V TUJINO	489.600	114.228	83.508	254.385	545.032	141.691	40.893	42.907	425.338	515.325	463.071	9.674	7.795
55	ODPLAČILA DOLGA SKUPAJ	799.413	619.725	842.777	773.327	1.671.506	1.071.567	922.933	1.251.974	848.796	1.730.369	960.390	1.269.201	1.870.794
	NETO ZADOLŽEVANJE	325.722	583.947	106.124	327.896	52.628	337.790	-73.297	-235.817	3.890.690	794.586	2.925.511	1.678.209	5.137.225

Vir: MF.

Tabela 11-6: Pregled vseh izdanih obveznic Republike Slovenije do 31. 12. 2013

Ime obveznice	Datum izdaje	Datum dospelja	Kuponi	Struktura instrumenta	Obrestna mera	Način izračuna obresti	Pravica do predčasnega odkupa	Obseg izdaje v OVL	Stanje dolga 31.12.2013 (v EUR)
RS01 - prestrukturiranje gospodarstva	30.06.1990	31.12.1997	30.6.,31.12.	Indeksiran (D)	8,00	Konformni	NE	200.000.000 DEM	0
RS02 - pospeševanje izvoza	01.10.1990	01.12.2000	1.4.,1.10.	Indeksiran (D)	9,50	Linearni	DA	220.000.000 DEM	0
RS03 - Irak, Angola, Kuba	01.01.1993	15.01.2000	15.1.,15.7.	Indeksiran (D)	7,00	Linearni	NE	28.000.000 EUR	0
RS04 - neizplačane devizne vloge bankam	04.04.1997	30.06.2022	31.5.,30.11.	Indeksiran (D)	8,00	Linearni	DA/delno ali v celoti	841.426.000 DEM	0
RS06 - izplačane devizne vloge bankam	29.05.1997	15.02.2015	15.2.,15.8.	Indeksiran (90%DPC)	3,00	Konformni	DA	44.386.200.000 SIT	0
RS08 - neizplačane devizne vloge občanom	30.06.1993	31.05.2003	31.05.,30.11.	Nespremenljiv	5,00	Linearni	NE	96.533.000 DEM	0
RS09	23.07.1997	24.07.2000	24.1.,24.7.	Spremenljiv	TOM + 6,00	Konformni	NE	25.551.000.000 SIT	0
RS10 - neizplačane devizne vloge bankam	15.10.1997	31.05.2007	31.05.	Indeksiran (TOM)	4,50	Konformni	DA/delno ali v celoti	52.189.610.000 SIT	0
RS12	29.05.1998	29.05.2002	29.5.	Spremenljiv	TOM + 4,50	Konformni	NE	9.632.810.000 SIT	0
RS13 - prestrukturiranje gospodarstva SRD	29.06.1998	29.06.2008	29.6.,29.12.	Indeksiran (D)	5,55	Linearni	DA	106.701.000 DEM	0
RS14	01.06.1999	01.06.2003	1.6.	Spremenljiv	TOM + 4,00	Konformni	NE	6.304.000.000 SIT	0
RS15 - sanacijske serija A	16.11.1995	15.10.2001	15.4.,15.10.	Indeksiran (TOM)	4,50	Konformni	DA	8.981.300.000 SIT	0
RS15 - sanacijske serija B	16.11.1995	15.07.1999	15.1.,15.7.	Indeksiran (TOM)	4,65	Konformni	DA	8.981.300.000 SIT	0
RS15 - sanacijske serija C	16.11.1995	15.10.2000	15.4.,15.10.	Indeksiran (TOM)	4,75	Konformni	DA	8.981.300.000 SIT	0
RS15 - sanacijske serija D	16.11.1995	15.10.2001	15.4.,15.10.	Indeksiran (TOM)	5,00	Konformni	DA	8.981.300.000 SIT	0
RS15 - sanacijske serija E	16.11.1995	15.10.2002	15.4.,15.10.	Indeksiran (TOM)	5,10	Konformni	DA	8.981.300.000 SIT	0
RS15 - sanacijske serija F	16.11.1995	15.07.2003	15.1.,15.7.	Indeksiran (TOM)	5,20	Konformni	DA	8.981.300.000 SIT	0
RS15 - sanacijske serija G	16.11.1995	15.10.2004	15.4.,15.10.	Indeksiran (TOM)	5,35	Konformni	DA	8.981.300.000 SIT	0
RS15 - sanacijske serija H	16.11.1995	15.10.2005	15.4.,15.10.	Indeksiran (TOM)	5,55	Konformni	DA	8.866.000.000 SIT	0
RS15 - sanacijske serija I	16.11.1995	15.10.2006	15.4.,15.10.	Indeksiran (TOM)	5,70	Konformni	DA	8.981.300.000 SIT	0
RS15 - sanacijske serija J	16.11.1995	15.10.2007	15.4.,15.10.	Indeksiran (TOM)	5,90	Konformni	DA	8.981.300.000 SIT	0
RS15 - sanacijske serija K	16.11.1995	15.10.2008	15.4.,15.10.	Indeksiran (TOM)	6,10	Konformni	DA	8.981.300.000 SIT	0
RS15 - sanacijske serija L	16.11.1995	15.07.2009	15.1.,15.7.	Indeksiran (TOM)	6,25	Konformni	DA	8.981.300.000 SIT	0

Ime obveznice	Datum izdaje	Datum dospelja	Kuponi	Struktura instrumenta	Obrestna mera	Način izračuna obresti	Pravica do predčasnega odkupa	Obseg izdaje v OVL	Stanje dolga 31.12.2013 (v EUR)
RS15 - sanacijske serija M	16.11.1995	15.10.2010	15.4.,15.10.	Indeksiran (TOM)	6,50	Konformni	DA	13.880.200.000 SIT	0
RS15 - sanacijske serija N	16.11.1995	15.07.2005	15.1.,15.7.	Indeksiran (TOM)	5,55	Konformni	DA	4.000.000.000 SIT	0
RS15 - sanacijske serija O	16.11.1995	15.07.2006	15.1.,15.7.	Indeksiran (TOM)	5,70	Konformni	DA	4.000.000.000 SIT	0
RS15 - sanacijske serija P	16.11.1995	15.07.2007	15.1.,15.7.	Indeksiran (TOM)	5,90	Konformni	DA	4.000.000.000 SIT	0
RS15 - sanacijske serija R	16.11.1995	15.07.2008	15.1.,15.7.	Indeksiran (TOM)	6,10	Konformni	DA	4.000.000.000 SIT	0
RS15 - sanacijske serija S	16.11.1995	15.07.2009	15.1.,15.7.	Indeksiran (TOM)	6,25	Konformni	DA	4.000.000.000 SIT	0
RS15 - sanacijske serija T	16.11.1995	15.07.2010	15.1.,15.7.	Indeksiran (TOM)	6,50	Konformni	DA	4.000.000.000 SIT	0
RS16	24.02.2000	24.02.2003	24.2.	Spremenljiv	TOM + 4,20	Konformni	DA	6.000.000.000 SIT	0
RS17	24.02.2000	24.02.2005	24.2.	Spremenljiv	TOM + 4,70	Konformni	NE	9.000.000.000 SIT	0
RS18	26.04.2000	26.04.2010	26.4.	Indeksiran (D)	6,00	Linearni	NE	50.000.000 EUR	0
RS19	24.07.2000	24.07.2003	24.7.	Spremenljiv	TOM + 4,20	Konformni	NE	6.000.000.000 SIT	0
RS20	01.12.2000	01.12.2003	1.12.	Spremenljiv	TOM + 4,20	Konformni	NE	6.000.000.000 SIT	0
RS21 - plačilo odškodnin za zaplenjeno premoženje	01.02.2001	01.03.2015	1.3.	Spremenljiv	TOM + 1,00	Konformni	NE	20.000.000.000 SIT	15.776.881
RS22	13.02.2001	13.02.2006	13.2.	Spremenljiv	TOM + 4,70	Konformni	NE	8.000.000.000 SIT	0
RS23	13.02.2001	13.02.2011	13.2.	Indeksiran (D)	6,00	Linearni	NE	40.000.000 EUR	0
RS24	13.03.2001	13.03.2004	13.3.	Spremenljiv	TOM + 4,20	Konformni	NE	11.000.000.000 SIT	0
RS25	18.04.2001	18.04.2006	18.4.	Spremenljiv	TOM + 4,70	Konformni	Ne	8.000.000.000 SIT	0
RS26	01.06.2001	01.06.2011	1.6.	Indeksiran (D)	5,375	Linearni	NE	50.000.000 EUR	0
RS27	04.12.2001	04.12.2006	4.12.	Spremenljiv	TOM + 4,70	Konformni	NE	17.000.000.000 SIT	0
RS28	15.01.2002	15.01.2005	15.1.	Spremenljiv	TOM + 4,20	Konformni	NE	10.500.000.000 SIT	0
RS29	15.01.2002	15.01.2012	15.1.	Indeksiran (D)	5,375	Linearni	NE	55.000.000 EUR	0
RS30 - žrtve vojne in povojnega nasilja	01.01.2002	11.04.2002	11.4.	Spremenljiv	TOM + 1,00	Konformni	NE	30.000.000.000 SIT	0
RS31	15.01.2002	15.01.2007	15.1.	Spremenljiv	TOM + 4,70	Konformni	NE	2.947.680.000 SIT	0
RS32	15.01.2002	15.01.2012	15.1.	Indeksiran (D)	5,375	Linearni	NE	23.865.500 EUR	0
RS33	31.12.2001	20.01.2023	20.1.,20.4.,20.7.,20.10.	Indeksiran (D)	8,00	Linearni	NE	127.166.003 EUR	82.880.109
RS34	18.02.2002	18.02.2007	18.2.	Spremenljiv	TOM + 4,20	Konformni	DA	16.910.000.000 SIT	0
RS35	18.03.2002	18.03.2007	18.3.	Spremenljiv	TOM + 4,20	Konformni	DA	14.000.000.000 SIT	0

Ime obveznice	Datum izdaje	Datum dospelja	Kuponi	Struktura instrumenta	Obrestna mera	Način izračuna obresti	Pravica do predčasnega odkupa	Obseg izdaje v OVL	Stanje dolga 31.12.2013 (v EUR)
RS36	18.03.2002	18.03.2005	18.3.	Nespremenljiv	9,00	Linearni	NE	12.000.000.000 SIT	0
RS37	19.04.2002	19.04.2007	19.4.	Spremenljiv	TOM + 4,00	Konformni	DA	17.000.000.000 SIT	0
RS38	19.04.2002	19.04.2017	19.4.	Indeksiran (D)	5,625	Linearni	NE	217.855.700 EUR	217.855.700
RS39 - žrtve vojne in povojnega nasilja	11.04.2002	15.09.2008	15.9.	Spremenljiv	TOM + 1,00	Konformni	NE	30.000.000.000 SIT	771.727
RS40	31.05.2002	31.05.2007	31.5.	Spremenljiv	TOM + 3,90	Konformni	DA	15.000.000.000 SIT	0
RS42	15.07.2002	15.07.2005	15.7.	Nespremenljiv	9,00	Linearni	NE	12.000.000.000 SIT	0
RS43	15.10.2002	15.10.2007	15.10.	Spremenljiv	TOM + 3,00	Konformni	DA	15.600.000.000 SIT	0
RS44 - zamenjava RS15 G H I J K L M N O P R S T	08.11.2002	08.11.2012	8.11.	Nespremenljiv	6,65	Linearni	NE	2.964.930.000 SIT	0
RS45 - zamenjava RS15	08.11.2002	08.11.2005	8.11.	Nespremenljiv	8,20	Linearni	NE	12.112.490.000 SIT	0
RS46 - zamenjava RS15	08.11.2002	08.11.2007	8.11.	Indeksiran (TOM)	3,00	Linearni	DA	48.488.500.000 SIT	0
RS47 - zamenjava RS15	08.11.2002	08.11.2012	8.11.	Indeksiran (TOM)	3,25	Linearni	DA	60.524.470.000 SIT	0
RS48	02.12.2002	02.12.2012	2.12.	Indeksiran (D)	4,75	Linearni	NE	60.000.000 EUR	0
RS49	10.01.2003	10.01.2022	10.1.	Indeksiran (D)	4,75	Linearni	NE	29.788.960 EUR	29.632.020
RS50	24.02.2003	24.02.2013	24.2.	Indeksiran (D)	4,50	Linearni	NE	61.281.800 EUR	0
RS51	24.02.2003	24.02.2006	24.2.	Nespremenljiv	7,75	Linearni	NE	44.470.500.000 SIT	0
RS52	08.04.2003	08.04.2008	08.4.	Nespremenljiv	6,25	Linearni	NE	40.000.000.000 SIT	0
RS53	08.04.2003	08.04.2018	08.4.	Indeksiran (D)	4,88	Linearni	NE	100.000.000 EUR	79.290.900
RS15 - sanacijske serija U	15.07.2003	15.07.2010	15.1.,15.7.	Indeksiran (TOM)	4,50	Konformni	DA	1.814.800.000 SIT	0
RS54	15.10.2003	15.10.2013	15.10.	Nespremenljiv	5,75	Linearni	NE	30.000.000.000 SIT	0
RS55	11.02.2004	11.02.2007	11.2.	Nespremenljiv	5,00	Linearni	NE	40.000.000.000 SIT	0
RS56	11.02.2004	11.02.2009	11.2.	Nespremenljiv	4,875	Linearni	NE	50.000.000.000 SIT	0
RS57	15.03.2004	15.10.2014	15.10.	Nespremenljiv	4,875	Linearni	NE	90.000.000.000 SIT	259.697.224
RS58	17.01.2005	17.04.2008	17.1.	Nespremenljiv	3,250	Linearni	NE	99.330.000.000 SIT	0
RS59	17.01.2005	17.02.2016	17.1.	Nespremenljiv	4,000	Linearni	NE	1.121.325.495EUR	1.121.325.495
RS60	31.03.2005	31.03.2010	31.3.	Nespremenljiv	3,500	Linearni	NE	130.000.000.000 SIT	0
RS61	23.01.2006	24.01.2011	23.1.	Nespremenljiv	3,25	Linearni	NE	139.200.000.000 SIT	0
RS62	23.01.2006	23.03.2017	23.3.	Nespremenljiv	3,50	Linearni	NE	130.000.000.000 SIT	701.102.433
RS63	06.02.2008	06.02.2019	6.2.	Nespremenljiv	4,375	Linearni	NE	1.090.950.000 EUR	1.090.950.000

Ime obveznice	Datum izdaje	Datum dospetja	Kuponi	Struktura instrumenta	Obrestna mera	Način izračuna obresti	Pravica do predčasnega odkupa	Obseg izdaje v OVL	Stanje dolga 31.12.2013 (v EUR)
RS64	05.02.2009	05.02.2012	5.2.	Nespremenljiv	4,250	Linearni	NE	1.000.000.000 EUR	0
RS65	02.04.2009	02.04.2014	2.4.	Nespremenljiv	4,375	Linearni	NE	1.500.000.000 EUR	1.500.000.000
RS66	09.09.2009	09.09.2024	9.9.	Nespremenljiv	4,625	Linearni	NE	1.500.000.000 EUR	1.500.000.000
RS67	26.01.2010	26.01.2020	26.01.	Nespremenljiv	4,125	Linearni	NE	1.619.589.000 EUR	1.619.589.000
RS68	17.03.2010	17.03.2015	17.03.	Nespremenljiv	2,750	Linearni	NE	1.097.058.000 EUR	1.097.058.000
RS69	18.01.2011	18.01.2021	18.1.	Nespremenljiv	4,375	Linearni	NE	1.605.866.000 EUR	1.605.866.000
RS70	30.03.2011	30.03.2026	30.3.	Nespremenljiv	5,125	Linearni	NE	1.500.000.000 EUR	1.500.000.000
EUROBOND - USD	06.08.1996	06.08.2001	6.2.,6.8.	Nespremenljiv	7,00	Linearni	NE	325.000.000 USD	0
EUROBOND - DEM	16.06.1997	16.06.2004	16.6.	Nespremenljiv	5,75	Linearni	NE	400.000.000 USD	0
EUROBOND - EUR	27.05.1998	27.05.2005	27.5.	Nespremenljiv	5,37	Linearni	NE	500.000.000 EUR	0
EUROBOND - EUR	18.03.1999	18.03.2009	18.3.	Nespremenljiv	4,88	Linearni	NE	400.000.000 EUR	0
EUROBOND - EUR	24.03.2000	24.03.2010	24.3.	Nespremenljiv	6,00	Linearni	NE	500.000.000 EUR	0
EUROBOND - EUR	11.04.2001	11.04.2011	11.4.	Nespremenljiv	5,375	Linearni	NE	450.000.000 EUR	0
SLOBOND4	22.03.2007	22.03.2018	22.3.	Nespremenljiv	4,00	Linearni	NE	1.000.000.000 EUR	1.000.000.000
USD BOND 5,5% 26/10/22	26.10.2012	26.10.2022	26.4.,26.10.	Nespremenljiv	5,5	Linearni	NE	2.250.000.000 USD	1.726.916.878
USD BOND 4,75% 10/5/18	10.05.2013	10.05.2018	10.5., 10.11.	Nespremenljiv	5,75	Linearni	NE	1.000.000.000 USD	767.636.447
USD BOND 5,85% 10/5/23	10.05.2013	10.05.2023	10.5., 10.11.	Nespremenljiv	5,5	Linearni	NE	2.500.000.000 USD	1.919.091.118
EUROBOND 4,7% 1/11/16	22.11.2013	01.11.2016	1.11.	Nespremenljiv	4,7	Linearni	NE	1.500.000.000 EUR	1.500.000.000
NFA USD - 1	11.06.1996	12.06.1998	11.6.,11.12.	Spremenljiv	LIBOR+0,81	Linearni	DA	426.272.000 USD	0
NFA DEM - 1	12.06.1996	13.06.1998	11.6.,11.12.	Spremenljiv	LIBOR+0,81	Linearni	DA	161.674.000 DEM	0
NFA USD - 2	11.06.1996	27.12.2006	11.6.,17.12.	Spremenljiv	LIBOR+0,81	Linearni	DA	219.895.000 USD	0
NFA DEM - 2	11.06.1996	27.12.2006	11.6.,17.12.	Spremenljiv	LIBOR+0,81	Linearni	DA	93.814.000 DEM	0
SKUPAJ									19.335.439.932

Vir: MF.

Tabela 11-7: Struktura dolga državnega proračuna Republike Slovenije glede na ročnost ob izdaji

														v %
Kategorija	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Dolg skupaj	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100	100
I. NOTRANJI DOLG	49,8	51,7	58,7	61,2	66,6	75,7	78,8	66,0	65,6	81,6	87,1	93,0	83,6	67,1
1. Kratkoročni	3,4	4,5	6,1	5,2	4,9	4,7	4,7	8,0	2,0	6,7	0,2	0,2	4,2	2,7
2. Dolgoročni	46,4	47,2	52,7	56,0	61,8	71,0	74,2	58,1	63,6	74,9	86,9	92,8	79,4	64,4
II. ZUNANJI DOLG	50,2	48,3	41,3	38,8	33,4	24,3	21,2	34,0	34,4	18,4	12,9	7,0	16,4	32,9
1. Kratkoročni	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Dolgoročni	50,2	48,3	41,3	38,8	33,4	24,3	21,2	34,0	34,4	18,4	12,9	7,0	16,4	32,9

Vir: MF.

11.2 Standardna klasifikacija institucionalnih sektorjev (SKIS)

SKIS¹⁶ se deli na naslednje sektorje:

- S.11 – **Nefinančne družbe** so vsi subjekti, priznani kot neodvisne pravne osebe, ki so tržni proizvajalci in katerih glavna dejavnost je proizvodnja blaga in nefinančnih storitev.
- S.121 – **Centralna banka** sestavljajo vse finančne družbe in neprave družbe, katerih glavna funkcija je izdajanje denarja, vzdrževanja notranje in zunanje vrednosti denarja in posedovanja celote ali dela mednarodnih rezerv države.
- S.122 – **Druge denarne finančne institucije** sestavljajo vse finančne družbe in neprave družbe razen tistih, ki se razvrščajo v podsektor centralna banka, ki se ukvarjajo večinoma s finančnim posredovanjem in ki poslujejo tako, da od institucionalnih enot, ki niso denarne finančne institucije, sprejemajo vloge in/ali zelo podobne nadomestke za vloge, in da za svoj račun dajejo posojila in/ali investirajo v vrednostne papirje. V splošnem razvrščajo naslednji finančni posredniki: komercialne banke, »univerzalne« banke in »vsenamenske« banke; hranilnice; poštne žiro institucije, poštne banke, žiro banke; podeželske kreditne banke, kmečke kreditne banke; zadružne kreditne banke, kreditne zadruge; specializirane banke.
- S.123 – **Drugi finančni posredniki, razen zavarovalnih družb in pokojninskih skladov** sestavljajo vse finančne družbe in neprave družbe, ki se ukvarjajo pretežno s finančnim posredovanjem, tako da prevzemajo obveznosti v oblikah, ki niso gotovina, zavarovalne tehnične rezervacije, vloge in/ali zelo podobni nadomestki za vloge, od institucionalnih enot, ki niso denarne finančne institucije.
- S.124 – **Izvajalci pomožnih finančnih dejavnosti** so zlasti naslednje finančne družbe in neprave družbe: zavarovalni posredniki, upravitelji pri reševanju in havarijah, zavarovalniški in pokojninski svetovalci itd.; posredniki pri posojilih in vrednostnih papirjih, svetovalci pri naložbah itd.; družbe, ki upravljajo izdajanje vrednostnih papirjev; družbe, katerih glavna funkcija je jamstvo za menice in podobne instrumente z indosamenti; družbe, ki zagotavljajo infrastrukturo za finančne trge; centralne nadzorne oblasti finančnih posrednikov in finančnih trgov, kadar so ločene institucionalne enote; upravljavci pokojninskih skladov, vzajemnih skladov itd.; družbe, ki upravljajo borze vrednostnih papirjev in zavarovalne borze...
- S.125 – **Zavarovalne družbe in pokojninski skladi** sestavljajo vse finančne družbe in neprave družbe, ki so dejavne pretežno v finančnem posredništvu, ki temelji na združevanju tveganj.
- S.13 – **Država** zajema vse institucionalne enote, ki so drugi netržni proizvajalci katerih proizvodnja je namenjena individualni in kolektivni potrošnji in se financirajo pretežno z obveznimi plačili enot, ki pripadajo drugim sektorjem, in/ali vse institucionalne enote, ki se ukvarjajo večinoma s prerazdeljevanjem nacionalnega

¹⁶ Bolj podrobna definicija posameznih sektorjev je zapisana na domači strani Statističnega urada Republike Slovenije.

dohodka in bogastva. Sektor je sestavljen iz štirih podsektorjev: centralna država; regionalna država; lokalna država; skladi socialne varnosti.

- S.14 – **Gospodinjstva** zajema posameznike in skupine posameznikov kot potrošnike ali kot podjetnike, ki proizvajajo tržno blago ter nefinančne in finančne storitve.
- S.15 – **Nepridobitne institucije, ki opravljajo storitve za gospodinjstva** zajema nepridobitne institucije, ločene pravne osebe, ki opravljajo storitve za gospodinjstva in so zasebne druge netržne proizvajalke.
- S.21 – **Evropska unija** sestavljajo gospodarske enote, ki imajo svoje središče ekonomske dejavnosti znotraj teritorija Evropske unije.
- S.22 – **Tretje države in mednarodne organizacije** sestavljajo gospodarske enote, ki imajo svoje središče ekonomske dejavnosti zunaj teritorija Evropske unije in mednarodne organizacij.